

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Opisništvo „Slov. Naroda“ in „Naroda Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 180—
polletno 90—
3 mesečno 45—
1 15—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačila. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

v inozemstvu:

celoletno K 240—
polletno 120—
3 mesečno 60—
1 20—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje, Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisane in začetno frankovane.

Rekopisov na vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Vmešavanje plebiscitne komisije v sodstvo.

(Javno vprašanje poslanca dr. Franca Novaka na gosp. predsednika centralne vlade M. Vesniča in gosp. ministra pravde M. Trifkoviča v Beogradu v zadevi vmešavanja plebiscitne komisije v sodstvo na Koroškem v coni A.)

Demarkacijska črta med cono A in B je v bistvu odpravljena. Sicer to dejstvo ne more in ne sme spremeniti volje pripadnosti k naši državi. Povzročeno so pa s tem vsaj trenutno po nepotrebnem zmede gospodarskega značaja in odprta so vrata agitacijskim izbruhom z nemške strani. Bolje bi bilo, da bi naša vlada na odpravo demarkacijske linije nikdar ne pristala. Dgodek, ki mi nareka apel na vlado, je naslednji:

Izza prošlega leta je izdana v naši državi tirilica proti bivšemu lastniku Karlu Frizu in Henrikju Sillerju, ki sta bila osumljena hudodelstva po § 171 in 99 kaz. zak. ter § 90 v. srb. kaz. zak., dalje proti Jakobu Trupe radi hudodelstva po § 171 in 152 kaz. zak. Navedena trojica je bivala dosedaj v coni B. Po odpravi demarkacijske črte je prišla med drugimi tudi ta trojica v cono A. Po

vsem pravilom v smislu predpisov je orožništvo to trojico aretiralo in jih izročilo sodišču v Rožku, ki je odredilo proti njim zavarovalni zapor. Po intervenciji plebiscitne komisije pa so bili navedeni izpuščeni na prostost. Po čigavem nalogu? — Kompetentno za tak nalog je državno pravdnštvo, oziroma svetovalna zbornica deželnega sodišča v Ljubljani. Le — ta dva nista dala naloga za izpustitev trojice iz kazenskega zapora.

Plebiscitna komisija nima po določilih saltingermainskega ugovora nobenih pravic na našem ozemlju. Čim najodločneje moramo odklanjati vmešavanje plebiscitne komisije v naše sodstvo, pa naj si bo to komurkoli v prid.

Zategadel si usojam staviti vprašanje: Je — li je gospodu predsedniku vlade in pa gospodu ministru pravde znana ta intervencija plebiscitne komisije in sta li pripravljena varovati suverenost naše države in neodvisnost sodstva.

Ljubljana, 14. avgusta 1920.

Dr. Fran Novak.

Rešimo naš Korotan!

Jesenice, dne 12. avg. 1920.

Iz našega tužnega Korotana prihajajo vedno tužnejše vesti. Nemci so popolnoma uspeli s svojo zahtevo po podstranitvi demarkacijske črte. Uvoz je prost, izvoz ravno tako. Preko nekdanje demarkacijske črte pa pride lahko vsakdo, kajti občine iz pasa B bodo gotovo vsakemu izstavile legitimacijo, samo da je naš sovražnik. Čarinarji in župolji in Blače sta se preselili na Jesenice. Ne vem, kaj še delajo naši orožniki in finančni stražniki na demarkacijski črti, menda da dokumentirajo, da se je »energično« našemu nastopu posrečilo, da demarkacijska črta še vedno obstoji. Živino lahko prosto ženejo preko v cono A in od tu v lačenbergersko Avstrijo. Posledice tega se že občutijo: v prei tako bogati Rožni dolini ne dobijo nič več in še ti ostanki postajajo vsak dan dražji. Vse se eksportira v Beljak. Gladni bratci Nemci in Italijani pokupujejo za drag denar vse: mi pa zalagamo Koroško z živili, ki zaldejo potem v krulče žed-

lodce naših naihuiših sovražnikov: Nemcev in Italijanov. Tako smo — hvala Bogu — našim »možatem« nastopu v plebiscitni komisiji — prišli, poleg toliko drugih, še do novega častnega naslova: »Fournisseurs de vivres aux Italiens alliés et aux Autrichiens mourants« Žalostno, a resnično. Da so nam Italijani in Nemci za to aprovizacijo hvaležni, to se razume; posebno se to občuti sedaj v naši lepi Rožni dolini!

Rožno dolino je namreč osrečila sedaj posebna distriktna plebiscitna komisija, kateri načeluje italijanski major, ki sovrži vse, kar diši po Jugoslaviji. Kar on reče, to stoji, naši drugi »zavezniki« na samo kimaio: oui, oui . . . Italija je namenoma poslala tega majora semkaj, prav v tisti del Koroške, ki je blizu njih vojaštva, da bi ta del v službi od njega provociranih neredov mogla zasesti. Možno se v celem svojem poslovanju trdno drži besed italijanskega pariskkega delegata: »Tinali Vas bodemo tam, kjer Vas bo niholi hotelo v-

Mož je uspel, da je že v par dnevih uničil celo delo, ki ga je Narodni svet v Sv. Jakobu v Rožu s toliko muko in požrtvovalnostjo vršil. Kaj bo šele! Občno mnenje je, da pod tako »nepristransko« komisijo ne sme priti do plebiscita. Ljudstvo je že sito vedno našega popuščanja in nemških izzivani. Se celo sramotni ugovor v Celovcu se krši. Čeravno je tu naša vlada popolnoma kapitulirala. Ugovor pravi, da osebe iz cone B, ki nimajo pravice glasovanja v coni A, ne smejo delati nobene propagande. To velja sveda samo za Slovence. Nemci pa lahko delajo, kar hočejo. Naše orožništvo jih aretiraj, a takoj je tukaj italijanski major, ki izposluje takojšnje izpuščanje aretiranih huiškačev, če ravno so bili ti prijeti tudi zaradi drugih nepolitičnih pregreškov.

Kakor v zasmeh, pa zveni določilo, da je celo osebam, ki imajo glasovalno pravico v coni A, dovoljena propaganda v coni A samo, dokler se giblje ta v dopustnih mejah. Vsako huiškanje in ščuvanje pa je prepovedano.

To je določeno samo za Slovence. Za Nemce pa to ne velja. Neštevilni slučaji na to potrjujejo.

Kakor sem že spomnil v petkovem izdaniu »Slov. Naroda«, sta bila dne 7. avgusta 1920 znani huiškač. Lieutenant Fritz, ki je pobegnil iz cone A in ki je bil dosedaj policijski uradnik v Beljaku, ter znani nasilni »volkswehrovec« Truppe zaradi tatvine slovenskih zastav in zlobnega poškodovanja tujeja imetja in ščuvanja proti Jugoslaviji aretirana ter odana sodišču v Rožek. Takoj je na intervencijo za nju plebiscitna distriktna komisija v Rožku. Fritz je bil takoj izpuščen. Truppe ravno tako, čeravno ima slednji na vesti tatvino, izsiljevanje denarja, nevarne pretnje ter razne telesne poškodbe. Za čisto navadne zločince intervencija takoj italijanski major, samo če je zločinec Nemec. Nekdanja gostilničarka iz Sv. Jakoba v Rožu Schuster, »die gefürchtete Frau von St. Jakob« — kakor se je sama bahala — je vabila »Jugoslawische Bagaze«, zaradi česar je bila aretirana, a na intervencijo komisije zopet izpuščena. Razen tega posluša ta komisija v Rožku v nemškem jeziku. Nemci imajo pri tej komisiji celo kono pritožb, a Slovenci se ne javijo, ker nimajo zaupanja v to komisijo.

Interallach plebiscit commission »Perlach«, tako se blešči napis na stanu komisije v Borovljah. Torej tudi tu zastopavljamo in žalimo na-

šega jezika! Mi ne poznamo »Perlach«, zapomnite si to, gospoda!

Canossa za Canosso za nas!

7. avgusta je bil tudi aretirani nek Siller Heinrich, ker je mazal zidove naših Slovencev z napisli »Koroško Korošcem«, »Nieder mit der Dynastie« in »Hinaus mit den Cußen« itd. Kljub temu, da je Siller vse to priznal, se ga je vendar na intervencijo komisije izpustilo. Zopet kršenje naših preprostih olke in svetih oblik! Popolnoma italijansko!

Fritza, ne le da se ga je izpustilo, dovoljuje se mu celo propagandiranje. On ima v Sedlvi hiši v Rožku propagandno pisarno, kjer kuje pritožbe proti Slovincem in jih pošilja ententni komisiji kljub temu, da on nima še glasovalne pravice, zaradi česar bi niemu ne smela biti dovoljena propaganda po celovškem dogovoru.

Slučaiev, ki potrjujejo »objektivnost« distriktne plebiscitne komisije v Rožku, je tedaj dovolj. Ni čuda, da naše ljudstvo nima zaupanja v to komisijo, da ta komisija dela le za Nemce in da uraduje samo nemški. Našli so se vredni bratci: polentarji in nemčurji.

Beseda o ženskem učiteljišču v Mariboru.

Že lansko leto ta-le čas je razburjalo našo javnost to vraščanje in letos jo mora zopet. Za to skrbi naše poverništvo za prosveto in menda višji šolski svet, ki napravljata v svoji neskončni modrosti iz eminentno kulturnih zahtev politično strankarske.

Stvar je na kratko ta-le:

Lani se je ukinilo takozvano deželno žensko nemško učiteljišče v Mariboru in se je hotelo dati monopol za vzgajanje učiteljic — sveda iz samih stvarnih razlogov — šolskim sestram, ki imajo zasebno žensko učiteljišče. Ker je na nastopila javnost odločno proti temu, se je določilo zadnji hip, da so se sprejele gojenke na moško učiteljišče, kjer je dobil I. letnik žensko paralelko, v drugih treh letnikih pa so se poučevali gojenci in gojenke skupno, kar menda ni bilo posebno umestno, zlasti v sedanjih po vojni tako razrahljanih razmerah. Tudi pripravnica je obsevala oba spola. Tako je bilo za enkrat to vraščanje rečeno prav močno, namreč, da je bil volk sit in ovca cela.

Človek bi mislil, da bo tako ostalo vsaj za prehodno dobo par let, dokler se ne odpre javno žensko

Navedeni konkretni slučaji silno vplivajo na razpoloženje naših ljudi. Omahljivci-nemškutarji, katere je Narodni svet z veliko muko kot izgubljene sinove pripeljal v naročje slovenski materi, so se takoj zopet spomnili svojih hlapčevskih navad in so se takoj, ko so se pokazali hellovci iz Beljaka, postavili na njihovo stran, ko so videli, da Nemci uspevajo pri antanti z vsako zahtevo in ko so videli na nemški strani cel aparat Entente, ki kratkovidno upa na hvaležnost Avstrije in na njeno trajno ločenje od Nemčije. Pod takimi razmerami ne more iti dalje. Mera potrebnosti naroda je prikljubila do vrha. Ako se kaj prigodi, iščite krivce pri ententni »pravilni« komisiji in tudi pri naši centralni vladi. Upamo, da bo varoval Cviličev naslednik gosp. Jovanović uspešne naše slovenske interese na Koroškem.

Sporočam to prvo »nepristransko« delovanje naše plebiscitne komisije naši rodoljubni slovenski javnosti, da bo ona na jasnem, da je nam Koroška sedaj v resni nevarnosti in da Korošči odklanjajo tak plebiscit, ki se ga hoče po takem italijanskem receptu »educati«.

učiteljišče. Toda ne. Poverništvo za prosveto si je ubilo v glavo, da morajo biti naše učiteljice vzgojene po klosterskem sistemu, in to hoče doseči za vsako ceno. Zato je izdalo letos koncem šolskega leta ukaz, da se gojenke ne smejo več sprejemati v javno moško učiteljišče. Ta prihvilo gili imajo samo šolske sestre. Seveda tega ne pove naravnost, ampak se sklicuje na nadprodukcijo učiteljic in drugo.

Vsi ti izgovori so pa popolnoma prazni. Resnica je, da mi še dolgo vrsto let ne bomo imeli nadprodukcije učiteljstva, ker še lastne potrebe ne moremo kriti. To vidimo dovolj jasno. Naučna uprava je primorana, da nastavlja omožene učiteljice, ki že niso poučevale 10 ali celo 20 let. Cela vrsta mest ni zasedena, ker manjka učnih oseb. To se občuti v zaledju. K temu pridejo na še novopridobljene pokrajine Prekmurje in Koroška. Sedaj se je izhatalo z veliko težavo, ker so nam priskočili na pomoč begunci iz Primorske. Pomisliti na je, da se bo zelo mnogo Primorcev vrnilo, kakor hitro se uredi javno drnsko vprašanje na ta ali oni način. In potem bodo stali razredi v naših šolah prazni, ker ne bo — uč-

A. Paiek:

Kako so Česnodolci čakali regenta.

Ko so prinesli časniki poročilo, da se regent na svojem potu iz Ljubljane v Maribor ne ustavi nikjer drugje kakor v Celju, so vzeli Česnodolci in njih inteligenca, po domače imenovana škrlci, to vest s tiho resignacijo na znanje. Resignacija je so se bili v teku dolgih let že privadili, kajti Česnov dol stoji pri vsaki priliki na prvem mestu, če se začenja od zadaj.

Toda reč se je zasukala drugače. Prišla sta glavni in komisar in prinesla črno na belem, da se regent ustavi tudi v Česnovem dolu, če ga bo ljudstvo pričakovalo. Da ga pride ljudstvo čakati, o tem ni moglo biti dvoma, če župniki to oznanijo, če učitelji prineli šolsko deco in — če ne poide dež!

Teh »če« je sicer videti malo preveč, ali njih vrsta ni izčrpana, kakor se še pokaže. Toda Česnodolcem niso delali nobenih skrbi, saj to, kar človek želi, zelo rad verjame.

Začelo se je delo. Samo tri dni časa delavnih rok premalo, kmetom je ležalo pokoseno seno že dva ted-

na na travnikih, vsak dan enkrat dež.

»Kaj bo, kaj bo!« so tarnali vaščani.

Pa je župan vzel zadevo v roke. Česnodolski župan ni sicer izmed najbolj vpljdnih in najbolj pridnih županov, ne, narobe, od prejšnjega glavarja je imel celo pismeno uradno spričevalo v rokah, da je »višek zanikarnosti«. To so mu Česnodolci zelo zamerili, namreč glavarju. Na župana zabavljati smejo namreč samo njegovi občani in nihče drugi.

Ali župan je bil ravno pred kratkim napravil dobro taktično potezo: Škofa, ki je prišel birmat v Česnov dol, je šel v imenu občine pozdraviti. To so mu sicer liberalci hudo zamerili, češ, šel je med klerikalce. Toda verno ljudstvo je bilo z županom zadovoljno, in baš to ljudstvo je bilo treba ob sedanjih priliki imeti na svoji strani. Liberalci so bili itak gotovi.

Župan je torej to pot prekosil samega sebe. Mlaiev, kakršnih še niso videli Ljubljanci, je dal iz svojih gozdov, pregovoril in nanosil vaščane, da so okrasili svoje hiše, dekleta so pletla vence in fantje so postavljali mlaie noč in dan. Kar čez noč je stal Česnov dol onega zgod-

vinskega dne okrašen kakor kmetiška nevesta.

Glavna stvar pa je prišla šele zdaj. Določiti se je moral prostor, kjer se regent ustavi. Sestavila se je komisija in se podala »na lice mesta«.

»Tukaj bo niholi.« je dejal priatelj gostilničarja Peregrina in pokazal prostor pred Peregrinovo gostilno.

»Seveda, kar v gostilno ga peljmo!« ga je zavrnil drugi, ki ga je srce nemara vleklo bolj h gostilničarju Prancelinu.

»Tukaj pod znamenjem je najugodnejši prostor: sredi vasi je, vidi se daleč naokoli.« je menil tretji odbornik.

»Kaj na misli!« ga je nahrnil župan. »Pred znamenjem matere božje vendar ne moremo sprejemati pravoslavne regenta.«

To je videla vasa komisija in zbral se je prostor na dvorišču gostilničarke Slanice.

»Tukaj smo leno v zatistih: še povoziti nas ne morejo, ker smo za voglom.« je pritrdil bolazljiv odbornik.

»Kako ga na ustavimo?« je vprašal nekdo. »Ali mu zapremo pot z

vencem, ali mu postavimo fante na konjih na cesto, ali kako mislite?«

»Kar hode navajimo na cesto, ne?« se je smejal župan. »Saj imamo vendar od vlade črno na belem, da se pri nas ustavi! Torej brez skrbi.«

To je bilo logično in je odsekalo vse nadaljne predloge in nasvete.

Prišel je slavnostni dan. Medica se je dvignila in zasijalo je zlato solnce sem čez Limbarsko goro. V Česnovem dolu je bilo kakor pri bliskovnem nred rojem. Zbrala se je inteligencija s cilindri, prišle so gospije iz prada v narodni noši, kar se jim mora posebno šteti v zasluho. Šolska deca je prikorakala strumno nevaioč »Leno našo domovino« in »Nanrel zastava Slave«, prikorakali so gasilci, prihitelo je ljudstvo iz bližnje in daljne okolice, kati tukaj se bo regent gotovo ustavil, tukaj ga bo moč videti od blizu.

Toda zopet je prišlo drugače. Začul se je zvok gasilske trobente, znamenje, da se blizza prvi avto.

V prvem avtu ni bil sedež dvorni maršal in glavar, tako je bil glavar sam napovedal. Čisto tih, toda zelo naddo pridni avto izza voja, nihče se ne gane, vse čaka napeto drugega voza z regentom.

Toda kaj je to? V vozu se nekdo obrne, začudeno pogleda zbrano ljudstvo, prijazno pokima in pozdravi z roko in — ni ga bilo več!

»To je on! To je on!« je zašu-melo med ljudstvom.

Odborniki pogledajo drug drugu, župan stoji osupljen, deklici s šopkom se utrne solzica in vsakomur se bere z obraza, da ne vé, ali bi se jokal ali jezil ali smejal.

Za prvim avtom so prišli drugi vozovi in šolska mladina si zdaj ni dala vzeti veselja in je krenko in vztrajno pozdravljala vse vozove, tudi one, ki so bili prazni . . .

Grenko je bil pivu, ki ga je nato nastavil gostilničar Vrtinik, grenko je bilo v resnici, toda stotisočkrat bolj grenke misli so navdajale odbornike.

Predolgo bi bilo navajati različne hudomušne opazke in omembe. Primerjali so se celo svetopisemskim devicam, ki so čakale ženina! Vzrok blamaže je bil zdaj župan, zdaj glavar, zdaj prostor.

Dokler je ni pogodil župan, »Hudič ga vzemi!« je dejal, »predsednik!« To nam je nalašč naredil on, da se ni ustavil regent.

In od iste ure in od iste minute je postal socialist.

težjstva. K vsemu temu pa pride še dejstvo, da zelo mnogo učiteljev izven države, da se uredi stalna vpopojitev. Med vojno je vleklo zaradi nastalih razmer ter hotelo stopiti v pokop po končani vojni. Ker pa se sedaj niso življenjske razmere uravnale in obstaja velika razlika v dohodkih vpokojenca in aktivno službečega učitelja, zato vleče naprej in čakajo ureditve pokojnine. Kakor hitro se ta definitivno izvede, bo izprezlo v velikem številu — ako že preje ne omaga.

Resnica je, da število učiteljev izven države prekaša število učiteljev. A ako se omeji produkcija učiteljev, se s tem še nikakor ne povzdiže produkcija učiteljev. In po našem mnenju je še vedno boljši, da poučuje v razredu učiteljica, kakor pa da ne poučuje nihče. Sicer pa leži na dani, da naj se vzgledajo za javne šole učiteljice v javnih zavodih, ne pa obratno. Ta princip je tako jasan in samo-

obsebi umeven, da ga lahko uvidi vsak strankar, le naš poverjenik ne. K vsemu temu pa pride še to, da nima Maribor kot drugo največje mesto v Sloveniji niti enega zavoda, ki bi nudil naraščajoči našega žensstva nekoliko več naobrazbe, in je z ukinjenjem javnega ženskega učiteljskega prizadetih zelo veliko staršev, ki ne morejo nikamor dati svojih hčerk, ker je zavod šol. sester v Mariboru tudi že prenapolnjen.

Zato ne bomo mirovali preje, dokler poverjeništvu ne prekliče farnoznega odloka, in zahtevamo v svojo odločnostjo, da se gojenke sprejemajo še nadalje na javno moško učiteljsko tako dolgo, dokler je nemogoče začeti iz kakršnihkoli razlogov s samostojnim ženskim javnim učiteljskim. Vzgoja naših otrok je preveč važna, da bi poverjeništvu se ž njó igralo in slepomišlilo. To si naj zapomni.

Zamorec je storil svojo dolžnost.

Vi vsi, ki se nahajate še danes v Rusiji, vi vsi, ki ste se vrnili z Ruskega in drugih vtištevlin in vi vsi, ki ste na raznih bojnih črtah in v ozadiju umirali pod avstro-ogrsko armado, ste priče, da je nesramna laž in črna nevalečnost trditve mogotcev antante, da smo se Slovenci in Hrvati navdušeno borili v avstrijskih vrstah z orožjem v roki proti antanti, katere član je bil tudi naš ideal, naše upanje: Srbija in Rusija.

Vsi se spominjate še prvih dni svetovne vojne, ko se je avstro-ogrsko armada srečala v Galiciji z rusko armado. Tedaj ste metali puške proč in se predajali bratom Rusom, ker se proti njim niste hoteli boriti. Jaz sem se tedaj bolan vozil z vlakom ranjenec proti Dunaju. Bilo je to pred Božičem 1914. Na Dunaju so me spravili v Rotšildov zavod za živčne bolezni. Tehtal sem 45 kg! Kmalu potem me je prišel tja obiskat dober prijatelj prof. Tiberg, ki je bil znanec šefa - zdravnika v tem zavodu in je imel čast biti cesarjev svetovalec. Le - ta me je vprašal, ko sem se zopet popolnoma zavedel, da naj mu prav odkritosrčno povem, kaj mislim o galicijski katastrofi. — Odgovoril sem mu: »Mi smo vojno izgubili! Ta »mi« sem moral rabiti, ker sem bil »p. v.« in je Damoklejev meč vedno visel nad menoj. »Tako je rekel tudi grof Berchtold,« mi je odgovoril. Na ministrski seji je napadel Berchtold ministru Burian, ki je zunanjemu ministru očital najhujše stvari. Toda Berchtold je podarjal, da so slovenski vojniki prešli k Rusom, ne da bi bili oddali en strel, pometali so puške proč, se spustili v divji beg ter potegnili s seboj tudi volaštvo drugih narodnosti. Burian je tolkel ob mizo in vpil, da on prevzame posle zunanjega ministrstva, kar se je potem tudi zgodilo. Berchtoldu sem pozneje videl kakor stotnika na soški fronti.

Entente nam danes očita, da smo se borili proti nji, a Italija pravi, da smo ji ravno mi Slovenci in Hrvati pobili polovico najboljših sinov. Vsi Slovani smo bili mnenja, da je Italija naša zaveznica, o londonskem paktu nismo imeli pojma, a da smo to vedeli, ne bi prišlo nikdar do 12. oktobra. Brez nemške pomoči bi bili mi stili italijansko armado že pri drugi ali tretji ofenzivi. Poslušali bi pokoj, generala Boroeviča, ki nam je ob vsaki priliki spovedal poročal, da želi Italija te naše kraje zavzeti in obdržati za sebe! Če bi Slovenci in Hrvati tedaj to vedeli, ne bi italijanske armade nobena sila zadržala na Pijavi, ampak bi jo bili porinili čez peto italijanskega »škornja« v morje.

Cadorna se bo morda še spominjal tni, ko so prišli prvi ogrski polki na soško fronto v postojanke na doberdolski planoti. Bilo je to koncem junija 1915. Grozna nevihta je divjala, in to nevihto je izbral general Cadorna za napad. Italijanska pehota je pridrla do vasi Dobrodo. Ogrski bataljoni so bili vjeti, kar ni padlo, baterija 8 je bljuvala v največji brzini ogenj na lastne ljudi, a bat. 8/20 je pobrala šila in kopita in pobegnila. Pot je bila odprta. A

Kdo se je medtem boril na strani entente na vseh bojnih črtah proti Avstriji, proti državi, o kateri pravijo sedaj gospodje v Parizu, Londonu in Rimu, da so se Slovenci in Hrvati borili do zadnjega za njen obstanek?

Ali niso bile to legije Slovencev in Hrvatov? Zakaj ne očitajo Italijanom, nekdanjim avstrijskim podanikom, da so se borili proti Italiji?

Dne 3. in 4. novembra 1918 so se prikazale prve laške bojne ladje pred našim obmorskim obrežjem. Priplule so pod belo zastavo. Z ladij se je kričalo »Evviva Jugoslavija!«, a z obrežja »Zivela entente in Italija!« Prišli so na kraj, javili, da so prišli v imenu entente, da nam pomagajo delati red v Jugoslaviji in na teh zemljah, ki tvorijo Jugoslavijo. Prišle so druge čete, oklopni avtomobili, a vsi z belimi zastavami. Ko pa jih je bilo med nami kakor lista in trave, tedaj so nam pokazali pravo barvo. Začeli so internirati, preganjati in ubijati stotke hujše, kakor nasilna nekdanja av-

striška sprava, in požigajo in more še danes!

To je plačilo zamorcu, ki je storil svojo dolžnost. Mislili, da smo ostali svobodni, za kateri ideal smo se borili, umirali, žrtvovali naše najboljše sinove in dali sploh vse, kar smo imeli, smo postali še večji sužnji, kakor smo bili! To je delo onih, ki bi danes ležali stiri in ponižni v prahu pred cesarjem Viljemom, če bi jim ne bili pomagali mi in vzbodbilni ameriški narod z Wilsonom na čelu! Tudi on je menda danes zamorec, ki je storil svojo dolžnost, ker se nihče več ne briga za njegovo plemenita načela. Bliza se nam pa zvezda, a ta zvezda je bratski nam narod ruski — naš up.

Telefonska in brzojavna poročila.

RUSKA IN LITVINSKA.

Kodani, 12. avgusta. Iz Stockholm se poroča, da so mirovna pogajanja med rusko in litvinsko vlado gotova. Pogajanja so se pričela 9. marca v Moskvi in se od 15. julija naprej nadaljevala v Rigi. Mir se podpiše v najkrajšem času.

RUSKO - POLJSKA POGAJANJA.

LDU Moskva, 13. avgusta. (Brezlično.) Frontno poročilo z dne 12. t. m.: 10. avgusta smo zavzeli Mlavo, Pultusk, Biedlec in nekaj krajev 12 vrst zahodno od Lukova. V smeri proti Cholmu smo prekoračili Bug in dosegli cesto Vlodava — Cholm. V bližini mesta Vladimir Volynskega smo zavzeli Grubešov in Krvlov.

LDU Paris, 13. avgusta. (Dun. KU. Brezlično.) Po poročilu »Tempa« je poljsko odposlanstvo, sestojče iz ravnatelja poljskega departementa v ministrstvu za zunanje stvari Mokonskega in majorja Stemiranskega odpovalo v sredo ponoči, da se sestane z ruskimi delegati.

MADŽARSKA IN RUSIJA.

LDU Budimpešta, 12. avgusta. (Dun. KU.-Mad.) Madžarski korespondenčni urad poroča: Ponovno se objavljajo v inozemskih virih nastale vesti, po katerih zasleduje Madžarska agresivno politiko in da se hoče vmešavati v sedanje dogodke, ki se odigravajo v Evropi in na katerih ni neposredno interesirana. Z ozirom na to so madžarski vladni krogi in vsi odgovorni činitelji madžarske države še ponovno in tudi v najnovšem času izjavili, da polaga Madžarska vso svojo pozornost izključno na notranjo konsolidacijo in da niti ne misli na to, da bi posegla na kakršenkoli način v evropske razmere.

Mi vsi, ki smo se borili za naš rod, mi vsi, ki smo stili nemško moč, mi vsi, ki smo podpirali avstrijsko silo in stili njeno armado; vi vsi, ki ste žrtvovali vse svoje za to našo svobodo, kriku srca, še ni igra izgubljena! Delo, katero so začeli naši pradedi, končamo častno mi, njih potomci, ki smo doživeli ta usodopolni čas! Postanimo neizprosni in brezobzirni in zanašajmo se na lastno moč, katere imamo dovolj! Ne zapajmo več tulerodcem, saj smo doživeli dovolj razočaranj! Ko pa nas pozove bojna tromba zopet pod orožje, pohitimo in ne odločimo oroja preč, dokler ne bosta zadnji naš brat in sestra v okrilju majke Jugoslavije!

Tone Vahtar, miner.

TURSKI MIR.

Sevres, 11. avgusta. Včeraj je bila podpisana mirovna pogodba med Turčijo in zavezniki. Za Turčijo sta podpisala general Hamady paša in Tefvik, ki sta med ceremonijo obdržala na glavi fese. Mirovno pogodbo so podpisale sledeče države: Anglija, Francija, Italija, Japonska, Armenija, Belgija, Grška, Poljska, Portugalska, Rumunija in Čehoslovaška. Jugoslavija ni podpisala mirovne pogodbe, ker noče prevzeti dela turških dolgov.

TRDNJAVA MAINZ.

LDU Pariz, 13. avgusta. (DKU) Francosko časopisje javlja, da so se začela dela za porušitev trdnjave Mainz, kakor to določa mirovna pogodba. Rušenje bo trajalo mesec dni.

MILITARISTIČNA ITALIJA.

LDU Rim, 13. avgusta. (Brezlično.) Ministrski svet je sklenil, da se 1. novembra vpokliče letnik 1901 in dopustniki letnika 1898.

OB MOZI.

LDU Bruselj, 12. avgusta. (Brezlično.) V zbornici se je socialistični poslanec Branquart živahno zavzel za sklep francosko-belgijskega vojaškega dogovora. Izjavljal je: Potrebno je, da se brani Moza in Chambré, da ne bo francoski generalni štab zopet prisiljen, umakniti se pred pariška vrata, da more prizadeti sovražniku milostni sunek. Ako sklenemo to defenzivno zvezo, je rekel Branquart, ne bo potrebno žrtvovati Belgije in dela Francoske. Potem bo stalo za Mozo milijon vojakov in tega dne bo Liege drugi Verdun.

* * *

Pismo iz Celovca.

Celovec, 11. avg. 1920.

Vrč hodi tako dolgo k studencu, da se razbije. Celovski hujšaki so hujšali tako dolgo, da so si na vsežadnje prezevali sami sebi še tisto najnesramnejšo žilico, ki jim ni dala mira. Hoteli so imeti na vsak način odstranjenje demarkacijske črte, kakor da je sanžmenska pogodba bog papirja. Demarkacijska črta se ni odpravila, ampak odprla se je za vse enako, tako, da se danes in vsak dan lahko sprehajajo naši bratje iz cone A po Celovcu in cona B. Dogodilo se je torej, češar so se celovski hujšaki najbolj bali. In sedaj je jok, stok in škripanje z zobmi za zaprtimi vrati, ker niti javno ne smejo več pokazati, da jim to nikakor ni prav.

V svoji onemoglosti besnosti so izgubili pamet. Ponašajo se kakor ljudje, ki jih zaradi groznih zločinov peče vest in vidijo povsodi strahove. V dokaz sledeči resnični dogodek: Nekl Perkovnik, nemčur seveda, je spisal po naročilu in plačilu agitacijskega odbora v Celovcu »dramo«. Njena vsebina je najgrše žaljenje jugoslovenskega vojaštva,

države in koroškega slovenskega prebivalstva. V ti »drami« so take svinjarije, da bi se jih prav gotovo sramovali redneafričanski narodi, če je sploh še kje kakšen bolj divji narod na svetu, kakor so celovski nemčurji. To nesramno nemarnost so hoteli v propagandne svrhe kinematografirati in jo prikazovati po svetu ljudem, oziroma hoteli so s tem filmom ilustrirati jugoslovensko vojaštvo kakor zverine v človeški podobi. V ta namen je poslalo kinematografsko podjetje iz Gradca osem najboljših graških igralcev in eno igralko v Celovec, kjer so začeli takoj s predstavljanjem. V nekem dejanju so potrebovali tudi maso ljudi, ki v Celovcu na Zmajevem trgu glasuje s povzdignjenimi rokami za priklopitev cone B k nemški Avstriji. To so izvršili v sredo 4. avgusta t. l. okoli pol 1. opoldne. Ko so zbornali kakih 60 do 70 oseb skupaj, je stopil eden izmed igralcev na vzvišeni prostor pri »Herkulesu« in počel govoriti, da tako ne gre dalje; temu mora biti enkrat konec, nakar je zahteval, da vsi navzoči vzdignejo roke, kar se je tudi zgodilo.

sploh dober premog gori in smrdel, kakor smrdi sploh vsak slab premog. Ko pa sem šel po opravihi na Škofljo, srečam tam pod Lanišcem kapetanovega slugo, ki je nesel na hrbtu težko košaro. Vprašam ga, kaj da nese, on pa kar naprej. Pa zaeledam koi poleg sebe na cesti košček premoga in potem celo sled do postaje na Škofljici.

»No, zdaj pa vem, brate, kateri premog gori!« se je hudomušno namuznil brivec in odšel gor na izbo.

Tako je torej bilo z movniškim premogom, je mežiknil stari Suštar. »Tako so žulili Avstrijo in jo dožulili! Tiči so bili Mažari in znali so. Kopali so še naprej in mučili ljudi in živino, in kadar je prišel kak kalin iz Ljubljane, so mu posmodili pod nosom košček premoga s Škofeljske postaje, pa so žulili zopet dalje, dokler jih ni našel prevrat. Prvi, ki je pobral šila in kopita, je bil kapetan. Je pač vedel, zakaj se mu je tako mudilo. Kar noč ga je vzela in — adijo premog!

Kadarkoli grem zdaj mimo tistega kupa, ki nam nemara ostane za spomin na pokojno Avstrijo, pa se mi zdi dobro in si mislim: »Tiči so pa bili tiči premogari!«

No, ne le tiči. Tudi naši, tudi naši so tiči: ulede, roparice...

Kinooperateur je to vse seveda fotografiral, a ko je bilo končano, so posedli zopet v avtomobil in se odpeljali na drugo mesto. Po Celovcu se je pa raznesel glas, da so bili to Jugoslovani, ki so to malo demarštracijo fotografirali in bodo sedaj delali propagando v lastno korist. To je povedal nekdo uredniku »Freie Stimmen«, ki ni bil o stvari informiran, pa je vrget to bombo v svet v št. 178 z dne 7. avgusta t. l. tega lista. S tem je doživela celovska klika fiasko; ves Celovec se smeje na Lacknarjev račun. No, vsa stvar se je končala res zelo tragično. V nedeljo, 8. avgusta, so hoteli igralci dokončati zadnje dejanje te »drame« in sicer na pripravljenem prostoru blizu Krive Vrbe. Peljali so se tja z avtomobilom in ker je šofer prehitro vozil, se je avto na nekem ovinku v pravem pomenu besede dvakrat prevrnil in priletel zopet na kolesa. Kaj se je zgodilo z ubogimi igralci, igralko, šoferjem in operaterjem, si vsakdo lahko misli. Nekateri se bore v celovski bolnišnici s smrtjo, a tudi drugi težko čdo bodo še kdaj za delo sposobni. Obžalovanja vreden je ta grozni slučaj, a obenem tudi mig nevidne roke usoda, prst božji, žugajoč proti namarnemu zločinu! Naklep celovske klike proti časti Jugoslavije je ubila Nemesis. Žrtve so nedolžne osebe igralskega poklica, a nesreča je mene - tekel gotovim osebam v Celovcu. Ne rabite nesramnega orožja, ker po njem sami poginete! Vse je zama! Jugoslovanski duh prvi proti Gospodstvu in ne ustavi ga nikdo več. Mi smo srečni, ko vidimo svoje brate in sestre zopet med sabo, kakor tedaj, ko smo prvi gledali korakati jugoslovenske čete v Celovec. Prekovali smo, da pride tako, ker drugače sploh priti ne more. Naši nemčurji so mislili, da jim interalirana komisija sede na lep in stori to, češar storiti sploh ne more: da jim izroči upravo »coni A. Zgodilo se je ravno nasprotno, interalirana komisija je odprla črto in dovolila prost prehod iz cone A v cono B, kar do sedaj ni bil slučaj. Mi prebivalci cone B vrisamo od veselja, ker bliza se čas glasovanja in s tem konec našega trpljenja. Zivela Jugoslavija! Še je pravica na svetu! Celovečan.

Resnica o Bledu.

Zupanstvo na Bledu, čeprav pozvano od višje oblasti in kljub opozorjanju od strani nekaterih domačinov in prometnega društva za Petrov dan, ni izdalo poziva, ne oklica za praznovanje. Zupan Fr. Rus se je izgovarjal, da pripravlja sredstva. Par dni pozneje je napovedal »Slovenec«, da se zaključijo mariborski orlovski tabor z veličastno prireditvijo na Bledu, pred vsem z večerno razsvetljavo na jezeru »bajna noč«, kakršne Bled dosedaj še ni videl. To je dalo domačinom in gostom zlasti Srbom, povod za zgražanje nad postopanjem zupanstva z ozirom na Petrov dan. Svoje ogorčenje so tudi javno izrazili v dveh člankih v »Slovenskem Narodcu«. Vseled večkratnega opozorjanja na razsvetljavo na čast Orlovom v »Slovenec« se je vedno živahnejše razpravljalo o razliki postopanja, ki je potrdila, da je klerikalizem brez interesa za državno misel in brezobzirno v zasledovanju svojih strankarskih ciljev. To je napotilo v društvi organizirano občinstvo in goste, da so na skupnem sestanku, ki mu je prisostvoval zastopnik glavarstva, predlagali oblastem opustitev »bajne noči«, povdarili pa, da ne nasprotujejo sprejemu iz letnikov mariborskega tabora. Resolucija je bila poslana zupanstvu na Bled, glavarstvu v Radovljico, vladji za Slovenijo in ministrstvu notranjih zadev. Tega nasveta oblastva niso vpoštovali. »Slovenec« pa je ta korak podknil Sokolu s trditvijo, da se je napad na izletnike dan dogovoril (»Slovenec« št. 177 dne 6. avgusta). Potek bahavo napovedanega orlovskega slavlja s. t. m. je bil sledeč: Od napovedanih 1750 izletnikov jih je prišlo 600, od teh 160 v krojih Orlov-Orle naraščaja s Čehoslovaki vred. Na Dobravi in v Gorjanih se občinstvo sprejema sploh ni udeležilo. V teh vaseh požagani in posekani mlaži ne morejo iti na račun Sokola, ker ga tam ni. Ob pol 12. so izletniki prišli na Rečico, kjer jih je sprejel blejski župan, župnik, 36 deklet v narodnih nošah, štiri kmečki jezdeci, 12 orožnikov z nasajenimi bajonetmi in okrajni komisar dr. Vidic. Pomnožili so sprejem radovedneži, ki so bili v bližini po svojih opravkih. Nagovoril jih je župan in ljudje so bili napram izletnikom tako hladni, da vzklil Orlov »živijo Blejci!« sploh ni dobil odgovora. Sprejema ni nikdo motil ne z besedo in ne z žvižgom. Nato so se izletniki razšli po Bledu. Večina njih, utrujenih od potovanja, je taval po Bledu popolnoma brez orientacije, mnogi niso dobili kosila, ne prenočišča, niti jim ni bilo naznanjeno, s katere postaje in kdaj odide vlak, in še drugi dan je bilo videti več nezadovoljnih izgublencev.

Čez dan jih nihče ni motil in »prekanje« v grajski kapeli je izzvala ga. dr. Meglerjeva, ker je imenovala enega od domačinov »špijona«.

Dopolodne že se je po Bledu raznesla vest, da so pripeljali Orli s seboj štiri strojnece. Ljudstvo je z začudenjem popraševalo, kaj naj to pomeni, nikomur pa ni bilo na misli, da bi prireditelji mogli imeti tako surov okus in rabiti strojnece v poveljstvo »bajne noči«. Negotovost je občinstvo tirala iz pasivnosti v razburjenost, ki ji je dalo duška s čukanjem in glasno kritiko, ko so strojnece začele res streljati. Nad to skrajno neokusnostjo in brezobzirnostjo se je zgražalo vse, kar je bilo ta večer na cesti. Mnogo jih je šlo na mesto streljanja protestirati. Posledni poveljnik...

Vilko Mazi:

Premog.

Nimam ga naprodaj, ker nisem veriznik in ga tudi ne iščem, ker nisem veriznik, ampak zgodba o premogu je vredna, da jo napišem.

Ne vem, kako me je zaneslo baš tja gori na Lesičje. Prvič v življenju, in nič mi ni žal.

Tako sva sedela za javorjevo mizo s starim Suštajem. Pogovor o letini in vremenu, kajpada. Zanimivost pa ni bilo na tem čisto nič, zakaj kmetu še nikoli nista bila všeč ne vreme, ne letina.

Na ovinku za lesiškim gradom sem opazil velik črn kup. Bilo je podobno drobnemu premogu, kakor sem take kupe videl za tovarnami ali poleg železniških kurilnic. Tam, da tam rabijo dan na dan mnogo premoga in tak kup drobiža so tam nemara izmečki, ki se ne dajo porabiti za kurjavo. To že razumem. Ali kaj bi na Lesičjem s takim ogromnim kupom premogovega drobiža, ko nimajo ne tovarne, ne železnice? Vprašal sem staroznaga Suštaja za pojasnilo.

V nerezovnem sunku je povlekel usta proti levemu ušesu, pljunil je v sigurnem loku v kot pri peči. Si opravi redke brke, pa se je nasmejal.

»Premog, ja! To so vam bili mojstri! Dve leti so se valjali pri nas. Nekaj jih je bilo po baitah, največ pa v gradu. Kakih dvesto jih je bilo in cel kup oficirjev. Jezik pa, kakršnega si hotel. Pa se mi zdi, da je bilo največ Mažarjev. Naši fantje so se morali ravsati z Lahom, ti pa so iskali premog pod Movnikom... Premog, ja! Avstrijo so žulili! Vrag vedi, kdo jim je povedal, da je pod Movnikom premog. Triinsedemdeset jih imam že, pa tega nisem še nikoli slišal. No, ja, sem si mislil, učeni ljudje več vedo nego kmet. Prignali so sabo celo čredo konj. Vse polno jih je bilo po naših hlevih in še po grajskih kletih. Uboga žival, koliko je pretrpela! Vlačili so tja pod Movnik vsakovrstne stroje in pa koliko lesa! Cele vagonce. Ne vem, kaj so tam brkljali, saj ni smel nihče nas tja. Samo to vem, da se je tisti kup, ki pravite, zmerom večal, kadar sem gnil tam mimo na polje ali v gozd. Tisto je bilo menda vse, kar so nakopali. Privlekli so tja za grad in tam je težalo in obležalo.

Vprašam nekoč vojaka, ki je hodil spat na našo izbo, kako je vendar s premogom? Ali kurijo z njim, ali ga prodajajo, ali kaj šmenta? In ali je to vse, kar leži tam za gradom? — Hrvat je bil in imeniten brivec. Vse se je hodilo k njemu brat, še celo

oberst z Grosuplja in Plohački iz Ljubljane, tisti, ki ima pri nas lov v zakupu, v Ljubljani pa apoteko. Vsak je rekel, takega brivca še nikoli! Zgovoren fant je bil ta Hrvat in še po naše je malo zavijal, tako da sva se prav dobro razumela. »Brate,« tako mi je zmerom dejal.

»Brate,« pravi, »jaz mislim, da s premogom ne bo ništa. To je samo toliko, da ni treba na fronto. Črno je res kakor premog, ali goreti noče. Naš kapetan pa pravi: »Bo, bo! Kopati bo še treba, da pridemo do prave plasti.«

Čez nekaj mesecev, malo pred prevratom, sem ga zopet vprašal, kako je?

»Ništa, brate,« pravi. »Iz Ljubljane pride tja v grad skoro vsak teden kak major, zadnjič je bil celo neki general. Kapetan jih vodi tam okoli, na fih tolaži: Bo, bo! Malo pičake v gradu, pa malo zabave z leno kapetanko in potem odhajajo zopet, odkoder so prišli.

Pa jaz bi bil naposled še nekaj verjel,« je dejal Hrvat. »zakaj, haš včeraj je bil tu zopet neki štabni častnik, in kapetan mu je razkazoval premog, ki je zares gorel. Strašen halo je bil v gradu! Pili in plesali so do ranega. Še nam so bili pokazali tisti premog. No, gorel je, kakor

Sernec pa jih je nagnal s »pritepenic«. Dognalo se je tudi, da je vojaška oblast dovoljenje odredila in ko niso priredili, jih mogli najti drugega izhoda, je gošpod poverjenik Verstovšek izjavil, da prevzame odgovornost sam. Pred skrajno razburjenostjo ljudstva so komisar in orožniki morali z nasajenimi bajonetami štiti junaške strelce.

Vožnje po jezeru se je udeležilo natančno 13 okrašenih čolnov, vstevši pevce in godbo. Poslopje ni bilo nobeno razsvetljeno, edino dva neznačajna vojaška žaromet sta tu pa tam posvetila na Grad ali farno cerkev. Napovedane rakete praških inženirjev so bile ostale »v špiljah«. Večer je bil ne samo velika blamaža prirediteljev, ampak vsled ropotanja strojníc naravnost mučen.

Da sta bila poverjenika Verstovšek in Sernec polita z gnojnico, gotovo ni dostojno, bo pa vsakemu lahko razum-

ljivo, če vó, da je med vojno na Bled došli poverjenik Sernec ta dan zmerjal ljudi s pritepenici in blejskimi barabami.

Pripomniti moramo, da na Bledu ni bil požgan noben mlaj, ne raztrgana električna žica, da je ob 10. ugasnil elektriko vsakdanji ugaševalec in da se nikogar ni vrglo v jezero in nikogar dejansko napadlo in so »Slovenčev« vestí popolna laž.

Priznamo, da Blejčani Orlem niso naklonjeni, ker so od privatnikov razobesili zastave samo znani, Benedik in njemu sorodna Nemea Wölfling in Georgovich ljudje žalostnega spomina iz dobe vojne.

Slovenčev surovi napadi so le izraz onemoglosti jeze nad veliko blamažo in polomijo mariborskega tabora, ki je na Bledu dozorela do popolnosti in nas zato pusti popolnoma hladne.

Politične vesti.

— **Kriza rešena?** LDU. Zagreb, 13. avgusta. »Domovina« javlja iz Beograda, da so na seji demokratskega kluba sprejeli izpovedbe, ki jih je predložil radikalni klub. Dr. Vesnić je takoj na to sestavil listo ministrstva, ki je z malimi izpremembami ostala ista. Obe dve skupini sta žrtvovali svoje voditelje, gg. Protića in Davidovića. — »Obzorje« javlja iz Beograda: V vseh krogih so bile kombinacije, zlasti pa vest, da je kriza rešena, sprejete z veseljem. Vesti so tem bolj verjetne, ker se je regent odločil, da še nocoj odpotuje v Bosno. V zvezi z rešeno krizo je tudi prihod češkoslovskega ministra za zunanje pošte dr. Beneša v Beograd. Ta prihod ima zelo važen političen značaj. Sedaj, ko je kriza rešena, se bodo storili na podlagi naših odnosov do češkoslovske važni sklepi, posebno glede zunanje politike.

— **Poverjeništa.** LDU. Beograd, 13. avgusta. Posamezna poverjeništa mesta v pokrajinskih vladah so porazdeljena takole: Slovenija: notranji posli nevtrolec, socialno skrbstvo demokrat, pravosodje demokrat, ostala mesta dobi Slovenska ljudska stranka; Hrvatska in Slavonija: notranje zadeve, demokrat, poljedelstvo demokrat, zdravstvo demokrat, ostala mesta se porazdelijo sporazumno med ostale stranke; Bosna in Hercegovina: notranje zadeve demokrat, prosveta demokrat, ostala mesta se razdelijo po sporazumu med ostale stranke; Dalmacija: predsednik vlade ostane dr. Krstelič, notranje zadeve radikalci dr. Desnica, prosveta pučka stranka. Delo te vlade mora biti vzajemno, to je odlok se izda, ako se strinjajo vsi člani vlade, v nasprotnem primeru pa se črta z dnevnega reda in pošlje v odločitev ministrskemu svetu.

— **Zakulisna igra parlamentarne zajednice.** Beograd, 13. avgusta. Včeraj se je raznesla po Beogradu vest, da je zavladala v parlamentarni zajednici takoj po dopoldanskem sestavi deklaracije vlade in protokola sporazuma mirilčna vzemirjenost. Ker radikalci sami tokrat niso hoteli razbiti sporazuma, da bi se jim ne moglo očitati, da so igrali pri pogajanjih vlogo dvoreznega meča, morala sta dati za preprečitev sporazuma na razpolago svoji imeni Narodni in Jugoslovski klub, češ, treba je vprašati še ta dva kluba za mnenje. Na ta način se je praktično udeležilo zopet enkrat zavlačevalno načelo g. Protića, ne da bi bilo omadeževano ime radikalnega kluba.

— **Nesoglasje v parlamentarni zajednici.** Beograd, 13. avgusta. Kako se zadržuje v političnih krogih, je vsled vmešavanja gosp. Stojana Protića v vprašanih izvozi in rešitve agrarne reforme med radikalci na eni in Narodnim ter Jugoslovenskim klubom na drugi strani, zavladalo v parlamentarni zajednici nesoglasje, medtem ko vlada v teh dveh glavnih vprašanih med demokrati popolno soglasje.

— **Dr. Ninčić postane v bodočem kabinetu minister za konstituantno.** Beograd, 13. avgusta. V dobroponujenih političnih krogih se zadržuje, da vsled popolnega poloma njegove izvozne politike v novem ministrstvu ne bo prevzel dr. Ninčić, največ po ministra trgovine in industrije, največ pa prevzame ministrstvo za konstituantno, za katero je bil prvotno namenjen, g. dr. Laza Marković, kot naslednik g. Stojana Protića, ki v novem kabinetu ne bi imel mesta.

— **Komisija za določitev meje Avstrije in kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovenije** v Mariboru. Maribor, 13. avgusta. Danes popoldne je prišla komisija za določitev meje Avstrije in kraljevine SHS v Maribor. Predsedstvo ima angleška misla pod vodstvom komisarja podpolkovnika Cravena. Vodja francoske misle je komisar komandant Andre Jocard, vodja italijanske delegacije komisar major alpincev Enrico Calma, vodja japonske komisije komisar Žanž Magamoši, vodja avstrijske komisije major Steiner, vodja jugoslovske komisije general Ante Plivelčić. Določile delegat je pozdravil v imenu vlade poverjenik dr. Dušan Sernec, v imenu jugoslovske delegacije pa general Plivelčić. Na večer se je vršil v mestnem parku na čast došlim gostom volški koncert.

— **Minister zunanjih zadev češkoslovske republike dr. Beneš v Mariboru.** Maribor, 13. avgusta. Danes popoldne se je pripeljal ob pol 14. v Maribor zunanji minister češkoslovske republike dr. Beneš ter že ob 14.10 nadaljeval svoje potovanje v Beograd, kjer ostane štiri dni.

— **Italijani proti nemškim šolam na Tirolskem.** Senator Tomassia je vložil pri ministrskem predsedniku primerno interpelacijo glede nemških šol na Tirolskem. Interpelant očita italijanski vladi, da nadaljuje avstrijsko politiko, ki je postavila nemške šole v italijanskih krajih. Počasi bodo tudi

Nemci spoznali italijansko prijateljstvo.

— **Tusar - Sforza — Jadransko vprašanje.** Trst, 13. avgusta. Ministrski predsednik Čehoslovske republike Tusar se je s svojo soprogo dne 11. avgusta jutraj z avtomobilom odpeljal iz letovišča Porto Rose v Benetke. Obenem so javljali listi, da se je italijanski zunanji minister Sforza odpeljal v Benetke in da se vrne v dveh dneh. Sedaj prihajajo iz Rima vesti, da sta imela Tusar in Sforza v Benetkah sestanek, na katerem sta predvsem razpravljala o možnostih rešitve jadranskega vprašanja. Rimska »Tribuna« je to vest prinesla poloficijozno. Vest je vzbudila v političnih in diplomatskih krogih Rima živahne komentarje. Tusar se je po razgovoru odpeljal preko Trbiža v Prago.

— **Prekmurška šola.** Kako čitamo v »Novinah«, so poslali prekmurški klerikalopolitični voditelji na višjo šolsko oblast v Sloveniji vlogo, v kateri zahtevajo takojšnjo odstranitev vseh ljudskošolskih učiteljev, ki so prišli z ene strani Mure. Samoodločba glede šole in učiteljev se mora dati Prekmurcem, oni sami hočejo imenovati svoje učitelje, kajti z ene strani Mure došli so sami liberalci in brezverci. Takoj se morajo vse učne knjige prepisati v prekmurško narečje, katero mora gošpodovati v šoli, književna slovenščina bo poseben predmet. Ako se to takoj ne zgodi, bodo jeseni šole prazne. Kaj tako gorostasnega s klerikalne strani nismo že dolgo časa slišali. Silno obrabljeno klerikalno orožje je tisto bevskanje o liberalcih in brezvercih, ali ker drugega ni, mahajo s tem po šoli, hočejo spraviti v njej do absolutne veljave duhovnika in mežnarja. Proč z rednimi učitelji, proč s slovenščino, v šolo mežnarja in prekmurško narečje, potem se bo krepko razvil klerikalizem v Prekmurju v ogromno škodo ljudstva, pa v veliko korist voditeljev. Kdor ljubi Jugoslavijo, stremi po napredku, po jezikovnem poenotenju stremimo, pa ne po Babilonu! To bi bila lepa Jugoslavija, ako bi se sedaj po vseh deželah uvedla narečja za učni jezik po ljudskih šolah, ves kulturni svet bi se nam smejal, ko bi tako očitno drli v svojo pogubo in tako grdo zanemarjali svojo bodočnost! Saj si učitelj v šoli lahko pomaga z narečjem, učni jezik pa mora biti književni. O tem se bodo morali dati prepričati tudi prekmurški klerikalopolitični voditelji. Kar pa sedaj zahtevajo, je skrajno abotno in se ne sme nikdar izpolniti iz čisto preproste vzroka, ker Jugoslavlani hočemo biti kulturni narod in ne evropska nazadnjaška specialiteta.

— **General Graziani.** V Veroni živi general Graziani. Vljubil je Čehoslovake, ko so češkoslovskegi legionarji služili pod njim. To so bili pošteni »ragazzi« (dečki), katere je imel Graziani silno rad, oni pa so njega ljubili. Toliko se rajši pa ima češkoslovskegi rod, odkar je videl v Pragi sokolski zlet. Takrat je videl Čehoslovana doma, kako tam živi in kaj dela. General Graziani je govoril začetkom avgusta z nekim češkoslovskegi dostojanstvenikom v Veroni in kakor ta poroča v »Čehoslovenski Republik«, je Graziani v daljšem pogovoru povdarjal potrebo in važnost političnih, gospodarskih in kulturnih stikov med Italijani in Čehoslovaki pa potoeval se je pred zastopniki večjih listov za dobre in poštene informacije med obema narodoma. Na koncu pogovora pa je rekel italijanski general Graziani v Veroni: »Po mojem naziranju je sovražnik italijanskega naroda, kdor ga ščeva k sporu z Jugoslavlani, s katerimi imamo živeti v prijateljstvu in sosedni družnosti. Prepričan sem, da edino češkoslovska republika, uživajoča popolno zaupanje obeh spornih strank, in njen poglavar, državnik takega obzorja kakor je prezident Masaryk, more izvršiti delo sprave in poravnati nasprotstva. To je tudi jedno izmed poslanstev češkoslovske republike«.

Kako se delajo ministri.

(Po »Beogradskem Dnevniku«.)
»Gospod poslanec, povejte mi: Kako je mogel ta gospod postati minister?«
»Dragi prijatelj, tega Vam tudi jaz ne morem povedati.«
»Je li glasovala večina kluba zanj?«
»O ne, o tem se ne glasuje.«
»Ali vendar je večina molče odobrila njegov izbor?«
»Da, sprejeli smo ga kot dovršen čin.«
»Kako pravite? Kot dovršen čin?«

»Da, da, gospod, mi vzamemo vedno vsa ministrska imenovanja kot dovršen čin na znanje. Kadar se namreč delajo ministri, nas nihče ne vpraša in čisto sami ostrimo, ko zremo, kdo iz naše stranke je postal minister.«

»Je li tako tudi pri drugih strankah?«

»Pri vseh.«

»Pa kdo torej dela ministre?«

»Vsaka stranka ima enega ali več prvakov, ki so vedno ministri in oni so tisti, ki delajo nove ministre: mi samo blagoslovimo one, katere napravijo drugi.«

»Kdo dela ministre pri radikalcih?«

»To vemo: g. Pešič in g. Protić.«

»In pri demokracih?«

»Tudi to se ve: g. Davidović, g. Pribitič in g. Drašković.«

»Ali mislite, g. poslanec, da je to demokratski?«

»Ne vem, ali taka je pač naša parlamentarna praksa, taki so pač naši parlamentarni običaji.«

»Pa tako se lahko dogodi, da postanejo ministri ljudje, katerih vi ne želite ali pa da ne postanejo ministri oni, katere bi vi hoteli?«

»Razume se. So ministri v klubu, katerih nihče ne mara, pa vendar so ministri.«

»Torej kaj je potreba, da napravi poslanec, ako želi postati minister?«

»Treba je, da zna ugajati, da zna dvoriti oni dvojici ali trojici, katere dela ministre. Ako hoče biti minister, moraš biti najprvo podrepnik t. j. najprvo moraš biti pod repom enega od one dvojice ali trojice.«

»Moj Bog, a če ima človek toliko ponosa, da ne mara tičati nikomur pod repom, ali na noben način ne more postati minister?«

»Izključeno, gospod!«

»Pa če je zelo sposoben? Če je talent, strokovnjak, vseugleden praktik, mož širokega obzorja, plodne energije...?«

»Ne more! Napraviti mora izpit, a tega napravi samo, ako zleze za nekaj časa pod rep.«

»Za božjo voljo, zakaj se pa temu ne uprete? Saj se vendar s tem ponižuje dostojanstvo narodnih poslancev!«

»O, saj so taki, še precej jih je, ki se upirajo, ali za te je potem najslabše. Mi pa, ki to vidimo, se ne upiramo, se ne upiramo več, ampak vsi, ki imamo ministrske ambicije, se stiskamo pod rep.«

»Torej v tem pogledu ni razlike med demokracijo in monarhijo?«

»Ni je, gospod!«

»Pa če je tako, potem nimamo demokracije!«

»Res je, kar imamo, to je oligarhija. Demokratski smo samo v zunanosti, a v notranjosti oligarhični!«

Koroška glasovalna cona A in B.

Interaliirana komisija je pooblašena temeljem paragrafa 50. santžermenske pogodbe, da nadzira plebiscit in pazi, da se ta plebiscit izvrši nepristransko, to se pravi, da bode vsak poedinec glasoval za ono državo, pod katero hoče pripasti. Glasovalno pravico ima vsaka oseba, ki je: a) bila 1. januarja 1919 stara 20 let, b) je od 1. januarja 1919 stalno stanovala v eni obeh con in c) ki je rojena v eni teh obeh con ali vsaj od 1. januarja 1912 tam stanuje ali je tja pristojna. Vsled teh določb pogodbe so naše oblasti že v početku tekočega leta dovolile prehod demarkacijske črte vsaki osebi, ki ima v coni A glasovalno pravico, s posebnim dovoljenjem brez vizuma tedanje interaliirane komisije, ki ni nosila še naslova »plebiscitna komisija« in ni bila pooblašena da kaj ukrene na svojo roko. Sedanja komisija je definitivna in ima temeljem santžermenske pogodbe nalogo, da plebiscit izvede v času treh mesecev po ratifikaciji te pogodbe. Z vsjo pravico, ki ji pristojno, je v sporazumu z našo delegacijo olajšala prehod iz ene cone v drugo cone, dovoljuje prenašanje ali prevažanje sadij, zelenjave in drv (pa prav čisto nič drugega) in s tem omogočuje tudi nam prehod v cono B. To do sedaj ni bilo dovoljeno, ker celovške oblasti niso hotele o tem nikdar nič slišati. Tako je suho dejstvo. Seveda so nemurji in Nemci zagnali hrup, kakor da bi njim plebiscitna komisija izročila slovensko prebivalstvo in njih zemljo zopet v oblast. Kako slabo so bili nemurji poučeni po celovških hujšakah, naj služi v dokaz slučaj, ki se je dogdil prvega dne njih povrnitve v Šent Jakobu v Rožni dolini. Tja je prišla prejšnja poštarica v urad in je debelo gledala, kaj pravzaprav naša poštarica še tam dela. Morala bi biti vendar že zdavnaj na oni strani Karavank! Pozvala je je precej energično in ne ravno ljubeznjivo, naj se odstrani, ker od sedaj naprej bo zopet ona prevzela in vodila pošto. Ko se ji je na primeren način povedalo, da je v zmoti, je pa pogledala še bolj debelo in povedala, da so ji v Celovcu rekli, da so se Jugoslaveni že zdavnaj umaknili čez Karavanke. Nato je odšla tja, od koder je prišla. Tudi po drugih krajih se je moralo dokazati nekaterim, da so v zmoti; druge je zajela roka pravice in sedaj čakajo »spravilnice« zaslužene kazni za tolovajstva, ki so jih svojočasno izvršili na našem ljudstvu. Tako je končala predzadnja ali pravzaprav zadnja nemška ofenziva, s katero so hoteli ustaviti naše prodiranje proti Gosposveti. Našim ljudem prav resno priporočamo, da to svojat prezirajo in ne dajejo povoda za demonstracije! Naj si pa tudi prav čisto nič ne pustijo do svojati doposti, pa če treba pri tem tudi vporab-

ljati sredstva, kakoršna so oni svoječasno uporabljali proti njim. Na lastni zemlji smo gosposdarji mi! Zato hočemo, da se nas radi reda tudi kakor take respektira. Kakor taki imamo vse pravice po naravnem in santžermenskem zakonu; torej ni ta nervoznost in bojazen prav čisto nič potrebna. Za nami stoji naša vlada, ves naš slovenski

Pismo iz Prage.

9. avgusta 1920.

Z neustupnostjo smo pričakovali razrešenje glede Tešinskega, s še večjo neustupnostjo pa vzroke, ki jih navede minister dr. Beneš, da bi tako pojasnil, oziroma opravičil svoje postopanje, ki je zakrivilo tako osepolno razrešenje tešinskega vprašanja. Tla za njegov ekspozé, podan dne 4. avgusta stalnemu odboru, so mu pripravili na vse mogoče načine organi koalicije, zlasti njegov oficijozus »Čas«, poudarjajoč, da je dosegel veliko zmago nad Poljaki, pa da se ni prav nič pregrešil ne na parlamentarnem in ne na demokratskem. Vse proglaševanje bodisi ministrstvom, bodisi narodnih ali mestnih slezkih korporacij, za celoto Tešinskega se ni imelo smatrati za povsem resno, bila je to le neizogibna igra, dosegla pa se je kar največ, kajti da ne dobimo vsega Tešinskega, smo vedeli že zdavnaj. V podobnem tonu so pisali koalicijski listi in izražali zadovoljnost z razdelitvijo Tešinskega, kakor se je izvršila. Obsežni ekspozé ministra dr. Beneša se je bavil s posameznimi fazami tešinskega vprašanja in važnimi dogodki in našem boju za Tešinsko; k temu temeljnemu ogrodju pa je pripel dr. Beneš proti posameznim nazorom in pojavom v tešinskem vprašanju svojo polemiko, ki daje svoj znak vsemu ekspozéju. Ali videlo se je takoj, da s svojimi izjavami članov stalnega odbora ni prepričal, kajti dr. Hajn (narodni demokrat) je podal tri predloge, zahtevajoče: 1. nesoglasanje stalnega odbora Nar. Shrom. s postopanjem dr. Beneša; 2. globoko obžalovanje glede razrešenja veleposlaniškega sveta, s katerim so bile porušene zgodovinske meje starih čeških dežel, zasigurate z mednarodnimi akti, in s katerim je bilo Tešinsko razdeljeno med Čeho - Slovaško in Poljsko; 3. stalni odbor proglašja, da vztraja še nadalje pri nedeljivosti Tešinskega. Ti predlogi pa so bili odklonjeni, kakor tudi predlog dr. Čecha (nem. soc., dem.), da vzrok dr. Beneša niso mogli opravičiti postopanja vlade v tešinskem vprašanju. Karakteristično je, da je bil komaj z 11 proti 10 glasom sprejet predlog, da se poročilo dr. Beneša

zavzame na znanje, in izreče obžalovanje, da konferenca veleposlanikov ni upoštevala pravice češkega naroda do vsega ozemlja v zgodovinskih njegovih mejah ter se izreče zahvala dr. Benešu za vredno njegovo delovanje glede razrešenja tešinskega vprašanja z dostavkom, da ni rušil parlamentarnih običajev. Sprejet je bil predlog po slučaju, ker nista bila navzoča 1 klerikalec in 1 Nemec, ki bi bila gotovo glasovala proti. O delovanju dr. Beneša se sploh ne sodi priznati, v dokaz citiramo sodbo posl. Modračka, ki je pisal v »Socialističnih listih«: Ne moremo soglašati s tem, kako je dr. Beneš in njegovi ministrski kolegi postopali v tešinskem vprašanju z narodom in parlamentom. To ni bila takna diplomacija, marveč v pravem pomenu besede varanje naroda in parlamenta. Dr. Beneš se ne sme čuditi temu, da je tešinsko vprašanje zelo izpodkopalo v narodu zaupanje do njega kljub velikim zaslugam, ki si jih je stekel za naše osvobodjenje in kljub velikemu spoštovanju, ki ga uživa. Na Tešinskem se končuje te dni zadnji akt te za nas tako bolesterne tragedije. Češkoslovska komisija za plebiscit je izdala na šlesko ljudstvo proglas, ki povdarja veliko krivico, ki se je zgodila, izraža ljudstvu žalost za njegove žrtve za češko stvar in upa, da bodočnost poravnava krivico. — Tešinsko je za nas to, kar je bilo Alzaško-Lotarinsko za Francoze, kos sveta, za katerega pridobitev se ne bomo nehal boriti, da ga zopet priključimo češkoslovskegi republiki; to je naša sveta dolžnost.

Govorili smo že o antimiralistični propagandi Nemcev in čeških socialistnih demokratov. Zlasti na severnem Češkem so ščuvali proti prihodnim naborom. Posledica se je pokazala v ASI, v Čebu in drugih nemških mestih, kjer ni prišel k naborom niti eden ali pa le neznatno število tmed nekaj stotin nabornikov. Ko je vlada končno nastopila proti temu počenjanju, je prišlo celo do stavek.

Ministrski predsednik Tusar se ne vrne z juga takoj v Prago marveč pride v Lazne Poděbradne, kjer bo nadaljeval svoje zdravljenje.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 14. avgusta 1920.

— **Plebiscitna komisija.** Glede poročil o razmerah v plebiscitnih conah na Koroškem in o tamošnjih razmerah samih smo prejeli od vodje ljubljanskega dopisnega urada nastopna pojasnila s prošnjo, da jih v interesu stvari priobčimo javnosti: »Z ozirom na razne, deloma nejasne, deloma nasprotujoče si vesti v naših listih o sklenih plebiscitne komisije, ki so se celo označale kot uradne, smatram za potrebno, opozoriti našo javnost na dejstvo, da plebiscitna komisija do danes ni izdala — razen znane proklamacije — še nobenega »komunikea« o svojih sklepih. Dobro poučeni krogi so mnenja, da temelji ta molčečnost na enem prvih sklepov »plebiscitne komisije«. Če je temu tako, — in nimamo razloga, da bi nad tem dvomili — potem je tudi razumljivo, da tudi naš zastopnik v plebiscitni komisiji ne more oficijalno obveščati naše javnosti o svojem delu. Iz tega pa tudi sledi, da se ne morejo vesti o sklepih plebiscitne komisije smatrati za uradne, tudi če jih je prišel Ljubljanski dopisni urad, ako niso izrecno označene kot uradne. — Glasom informacij, ki prihajajo od raznih dobro poučenih strani, pa je položaj na Koroškem tak, da ne daje povoda za neutemeljeni pesimizem, kakor se je semintja pojavil v tem pogledu. Res je, da se je na demarkacijski črti med glasovanima cona A in B osebni in glasovni promet, ki tudi prej ni bil popolnoma ukinjen, lažal in sicer tudi v gospodarsko korist našega ljudstva. Toda demarkacijska črta še obstoji in naši orožniki ter naše finančne straže izvršujejo ob nji svojo službo. O kakih odstopanjih našega orožništva, ki je vendar del naše uprave, z demarkacijske črte, oziroma iz nase A, ni niti govora. Tudi naša volja ostane v nase A, dokler ho za vzdrževanje reda in miru potrebna. — Davno tako na popolnoma neutemeljene vse vesti, ki se zadnje dni širijo po nekaterih krajih v nase A, da je namreč plebiscitna komisija prenehalna demarkacijsko črto v našo škodo. Resnica je, da je v zadnjih dneh posebna podkomisija obšla ven demarkacijsko črto in da so tam na podlagi njenih razprav demarkacijska črta tam, kjer je bila do sedaj. Čelo žalec pri Celovcu, za katerega se je že na minulih konferenci v Parizu bila huda borba, ostane še nadalje v naši upravi.

— **Uradniki in premoje.** Kako namklatnja je vlada nam uradnikom, vidimo tudi pri cenah, katere je določila sedaj za uradnike, oziroma za regne sige. Meseca februarja t. j.

smo plačevali premoje še po 190 K, aprila je poskočil že na 225 K, sedaj pa ga bomo plačevali že po 400 K za tono, in pri tem je na razpolago vsega skupaj samo 100 vagonov premoje po tej ceni. Vlada pa uradništva niti ne šteje med »revne sloje«, marveč je postavila uradništvo v drugo kategorijo, ki plača tono po 455 K, tudi tega premoje je samo 100 vagonov. Zaprtni pa si moramo vrhu tega, da so to cene premoje v Trbovljah samih, ne pa v Ljubljani ali drugod. Če prav nič ne upoštevamo zvišanja železniških tarifov in prevoznih stroškov, nas bo stala tona trbovlskega premoje, če se nam prizna, da smo »revelji«, okrog 750 kron, sicer pa čez 800 K. Po kilogram ali celo po centih premoje ne bomo mogli kupovati, ker bi ta premoje stal v Trbovljah samih 523 K, torej v Ljubljani blizu 1000 K. Tako bomo morali torej to zlmo zmrzovati in prezebiti in to vsled velike modrosti naše vlade in njene ljubezni do tuje kapitalistične družbe.

— **Narodni tabor obmejnih Slovencev v Gornji Radgoni.** Dne 8. t. m. se je vršilo v Gornji Radgoni veliko manifestacijsko zborovanje za našo severno mejo, ki sta ga priredili društvi »Narodna obrana« in podružnica »Jugoslovske matice« v Gornji Radgoni. Zborovanje se je razvilo v pravi narodni tabor. Udeležba je bila kljub slabim prometnim razmeram presenetljivo lepa. Šeststisočglava množica se je zbrala na prostoru pred tamošnjo posojilnico. Ker je imela prireditelj nestranski značaj, so nastopili Orli, Sokoli in požarna društva. Pred taborom se je vršil obhod z godbo in peš čez Podgrad mimo Mure, ki tvori sedaj državno mejo, pred posojilnico poslopje. Tukaj je govoril z balkona gerent nadočitelj Mavrič, daljši govor pa je imel dr. Medved iz Maribora. V imenu Prekmurcev sta nastopila civilni komisar dr. Lipovšek in odvetnik dr. Škerlak, oba iz Murske Sobote. Govorila sta še komisar Zavodjal iz Ljutomer in Jerebič iz Gorenje Radgone. Odvetnik dr. Boezio je na to prečital resolucije, ki so jih navzoči z velikanskim navdušenjem sprejeli. Resoluciji sta dve; ena je naslovljena na deželno vlado, druga pa se dostavi delimitacijski komisiji. V resolucijah se odločno in ogorčeno protestira proti nezasišani krivici, ki se nam je zgodila s tem, da so nam ugrabili in izročili Avstriji Radgono in okoliške vasi, s čimer se nas je tudi na tako nenaraven način ločilo od Prekmurja.

Zahteva se, da se nas upošteva pri ureditvi meje na Ogrskem in se nam hodeli 9 slovenskih občin v št. got-hardskem okraju v severnem Prekmurju. Dalje se naglašajo važne ob-mejne potrebe in sicer: direktni ju-goslovanski vlaki na progi Maribor-Ljutomer za osebni in tovarni pro-met, železniška zveza s Prekmur-jem, gradbo mostu čez Muro v Prek-murje, prosti tranzit preko radgon-skega ozemlja v smislu mirovne po-godbe brez vsakih kompenzacij, ustanovitve politične ekspoziture v Gornji Radgoni. Po govoru komisar-ja Zavodlala so zborovalci s trikrat-nim »Živio« pozdravili kralja-osvo-boditelja. Tabor v Gornji Radgoni je pokazal, da stoji za našimi meja-mi čvrsta straža narodno-zavednega prebivalstva. Naj merodajni krogi slišijo ta krepki klic, ki prihaja od severne meje! Naj se vendar zgane naša javnost in naša vlada!

— V prid Korošcem se je vršila dne 8. t. m. v Cerknici ljudska vesel-ica na vrtu g. Maksa Kopitarja. Če tudi se, na žalost, veselice ni moglo udeležiti ljudstvo iz bližnjih okupa-rnih krajev, je bil vendar uspeh nad- vse pričakovanje dober. Čisti dobi-ček znaša nad 16.000 K. K sodelova-nju so bila od Koroškega odbora po-zvana vsa društva, vendar so se te-mu vabilu odzvali, izveniški nekaj častnih izjem, skoraj samo napred-njaki. Gospod Ivan Jerman je v tem-peramentnem govoru dokazoval bo-žo pravico da naše Koroške, in go-spod učitelj Stiplovšek, ki je prišel iz Velikoveca, je očrtal naš položaj na severni meji. Obema govornikoma je ljudstvo z zanimanjem sledilo in čela sta burno odobravanje. Naj bo na tem mestu izrečena vsem hvala, posebno pa gospoj Ivancevi, Pintar-jevi, Ribnikarjevi, Dani Šerkovi, Konjedičovi, Segovi, Karlinovi, Ko-pitarjevi, Miklavčičevi, gospodičnam Milavčevi, Cerjakovi, Prudičevi in še vsem drugim pridnim gospodičnam, ki so prodale cvetlice. — Pozdrav-ljamo vse naše brate Korošce in že-limo jim iz srca, da se kmalu in go-tovo popolnoma združijo z nami pod eno okrilje. Naj bo ta naš doprinos en kamen več za vašo trdnjavo, ki jo ščitite pred navalom tučca.

— Poslovanje gospodarske za-druge za Prekmurje. Prejeli smo: Podružnica na Cankovi je bila ves čas dobro založena z moko. Tukaj-šnje prebivalstvo je bilo spomlad v veliki stiski zaradi moke, a če je šel kdo tja, ni dobil nič, pač pa odgovor »brez karte ni nič moke«. — Tako je ležala v skladišču moka. Cene so rasle, seveda je bilo to tudi pri za-drugi opaziti. Višek je dosegla s 16 K 80 vin. Ker so se sedaj ob žetvi zblali, da se bo moka skvarila, so jo začeli ponujati, a kdo jo bo sedaj kupil: kmet že ima itak svoj poljski pridelek doma. Da nimajo izgubo, so jo prodali dva vagona Nemcem v Radgono, kilogram po 11 kron. No, ti se nam lepo smejijo sedaj, ker jedo jugoslovanske kiflice. Kakšno pa je to poslovanje?! Račje sovraž-niku nego prijatelju. — Ali je to morda načelo gospodarske zadruge? Oddelek za prehrano v Ljubljani, ali ste vedeli kaj o teh dveh vagonih? Ali ne bi bilo umestno znižati cene moki za 5—6 kron, gotovo bi marsi-kdo kupil. Cene si urejate sami, le kadar kdo začne nekoliko konkuri-rati z njimi, začnejo s ceno horendno padati. — Ali razumete gospodje pri centrali, da gospodarska zadruga ni nikakva prosta trgovina, ampak je aprovizacija. — Ne razburjajte ljud-stva po nepotrebnem.

— Proces Pollak, ki je svoje dni povzročil toliko pisanja in govorje-nja, je bil te dni končan. Preiskavo je vodilo najprej policijsko ravna-telstvo v Ljubljani, potem okrajno glavarstvo za Ljubljansko okolico in končno državni urad zoper navilalce cen in verižnike v Ljubljani. Klub devetmesečni traini in obširni pre-iskavi ni mogel nobeden navedenih uradov najti ničesar kaznivnega in tudi nikakega pravega vzroka, zakaj je bil svoje dni g. Karel Pollak ml. in njegovi uradniki v preiskovalnem za-poru. Dne 6. avgusta je šele izdal dr-žavni urad zoper navilalce cen v Ljubljani odlok št. 2516/1, da se zapo-četo kazensko postopanje proti g. Karlu Pollaku radi prestopka veriže-nja in navilanja cen v smislu ministr. naredbe z dne 7. marca 1919, št. 2684 »Uradni list« št. 31, oziroma deželno-vladne naredbe št. 703 z dne 8. no-vembra 1919 ustavi. Ker po uspešni raziskovanju ni podan nikak razlog nadaljnjemu zasledovanju.

— Kaj so poštni odpravniki. Do-latno v »Slov. Narod« št. 173 z dne 1. avgusta 1920, priloženem članku pod naslovom »Poštni odpravniki bedni proletarci«, kjer opisuje nijo-vo grenko stališče, bodi še pripom-njeno: hiva mačeha Avstrija si je v avtonomiji znala na vseh koncih po-magati, kakor štediti in tlačiti držav-lane in nameščence nižjih slojev. Kmaloturno je v kmetijskem slojeu

poročila pol ptiča, pol miši v obliki »netoprijev« za predstojnike pošt-nih uradov III. razreda. V današnji bedi ne spadajo ne k uradnikom, ne k slu-gam, niti ne k delavcem, kjer je vsak dninar na boljšem finančnem sta-lišču. Mislimi smo, da bodo merodajni faktorji iz naše narodnosti že vsaj iz človekoljubja sledili za ciljem, da se jih uvrsti tja, kamor spadajo. Ni ču-da, da cokoljajo zbegani po vaseh ka-kor »jutrovc«, ker so večinoma za-dolženi kot bivši takozvani »štabs-oficirji«, ker jim poštna uprava ne privoščila zaslužene enakopravnosti. Upniki majejo z glavo, ker se ne mo-rejo oblastvenim potom vknjižiti na njihovo proletarijo. Gospodje pri ze-leni mizi, kako dolgo boste še dovo-lili tem bednežem naprej razcapane cokoljati? Kdo torej jemlje ugled poštni upravi?

— Mestni in privatni gozdi v ljubljanski okolici so vključno opetova-nim opominom varstvenih organov in opominov v ljubljanskih dnevnikih še vedno močno obiskani od raznih gozdnih prestopnikov. Ti zlikovci se ne zadovolje le z neupravičeno hojo izven javnih potov, ampak zarezuje-jo v lubad drevia svoje monograme, lupijo skorjo iglavcev in zaigajo iz njih se cedeco smolo na živih dreves-kih, kar je jako kvarljivo, ne ozi-raje se na možnost gozdnih požarov. — Tudi se pojavlja neupravičeno nabir-anje stebe, suhljadi in gozdnih plo-dov! Resnično revnim slojem bi člo-vek privoščil to, ko bi ne nosili s se-boj sekr. nožev, ključ itd., s katerimi sekajo, režejo in lomijo poleg suhih tleh zelene veje, da celo drevesa! — Seveda bi morali imeti ti za pobira-nej suhljadi na tleh potrebno dovo-ljenje (licence) od mestnega magi-strata ali lastnikov privatnih go-zdov. — Posebno gozdne parcele privatnih lastnikov na Golovcu in Rožniku izgledajo jako slabo. — Z neprestanim intenzivnim izkorišča-njem stelje od lastnikov samih so gozdnata tla tako izčrpana, da drevice jako labo uspeva; poleg tega pridejo še razni gozdni škodljivci, med ka-terimi je prvi — človek. Z ozirom na to, da so gozdi za mesto in občinstvo eminentne važnosti — kajti druga mesta, ki niso v tem oziru tako sre-čna, da bi imela v neposredni bližini naravne gozde, jih skušajo z velikimi stroški zasadiť — se bo vsakega, ki bi v mestnih ali privatnih gozdih de-lal kvaro, naznanilo in mu odvzelo ne le drva ali druge nabrane plo-dove, ampak tudi orodje, ki ga ima pri sebi. Tudi tukajšnja policija bi včasih lahko pogledala v te temne predale ljubljanske okolice, ako že ne iz gozdnovarstvenih, pa vsaj iz javno-varstvenih ali npravstvenih ozirov. Tudi naj bi se onim, ki se vračajo iz gozdvov z bremenom drv, ako se ne mo-rejo izkazati z dovoljenjem lastni-kov, drva odvzela, enako tudi oro-dje, ki ga imajo pri sebi, ter prodalo v korist mestnemu ubožnemu za-kladu.

— Apel. Dne 26., 27. in 28. avgu-sta se vrši v Varaždinu drugi kon-gres S. J. S. U. Lanskó leto se je že sestala jugoslovanska omladina v Celju, kjer si je osnovala močno in enotno organizacijo. Stopila je ven na plan z devizo: potom samoz-obrazbe in medsebojne vzgoje na temelju svobodnega mišljenja pri-učiti se samostojnega dela in nastopa v družabnem življenju. Leto dni je torej že delovala organizacija po teh načelih in letos se vnovič zbere vsa omladina naše države, da poroča o svojem dosedanjem delovanju in da si določi novih smernic, novih načr-tov tudi za nadaljne uspešno delova-nje. Tovariši iz Srbije, Hrvaške in Slovenije bodo prispeili na ta kon-gres, rodile se bodo nove misli, nove ideje, in uspeh bo tem večji, če nam tudi naša slovenska javnost v tem trenutku pride na pomoč in nam po-maga duševno in materijelno. Tova-riši iz Varaždina so izvršili vse teh-nično delo, da nudijo delegatom hrano in stanovanje, in njih stroški so gotovo ogromni. Obračamo se zato na vse dijaštvo naklonjeno občins-tvo, da nas finančno podpre, ker le na ta način bo kongres uspešno iz-vršil svojo nalogo v prid dijaštvu in celokupni domovini. Mestna organi-zacija »Preporoda«, Ljubljana, Mestni dom.

— Sestanek pošt-nih uradnikov in uradnic v Sevnici. V nedeljo, dne 8. avgusta 1920 se je zbralo veliko številno uradništvo posavskih pošt-nih uradov v lepi dvorani hotela Triglav, katera je bila prenapolnjena, da se pogovorilo o različnih služ-benih interesih, kateri naj bi koristili ne samo ugledu osobia, temveč tudi prometu. Skilcateli sestanka je no-zdravil navzoče, pojasnil namen se-stankov, kateri naj bi se vršili vsak mesec, enkrat v enem, drugič v dru-gem kraju, na katerih bi gojili dru-žabno življenje, spoznali tovariše in tovarišice, premišljevali svoje skup-ne naloge, iskali skupno pota, ki pe-ljejo k razvoju naših interesov, ter se obenem posvetovali o različnih

naredbah za enakomerno šolo, kate-ra bi gotovo najbolj koristila ugledu poštne uprave. Sestanka so se udele-žili tudi predsedniki društva poštnih uradnikov in uradnic, ki je poročal o delovanju društva in razložil bodočo pragmatiko, ki bo baje še letos za-gledala luč sveta. V debato je poseg-lo več tovarišev in tovarišic ter se je soglasno sklenilo poslati dve obširni resoluciji poštenu ministru v Beogradu in ravnateljstvu v Ljub-ljani. Vsi tovariši so z veseljem po-zdravili predlog, da se sklicujejo v bodoče sestanki, in je bilo sklenjeno, da se prihodnji sestanek vrši meseca septembra. Dan in kraj se pravčasno naznanita.

— Iz učiteljskih krogov. Kon-cem meseca maja smo čitali v »Slo-venskem Narodu«, da je gosp. mini-ster prosvete odredil, da se enako ostalemu državnemu uradništvu tudi ljudsko in meščanskošolskemu učiteljsvu zvišajo draginske doklade za 25 odstotkov; nekaj dni kasneje smo čitali zopet veselo vest, da se bodo v kratkem zenačile draginske doklade učiteljev z onimi državnih uradnikov iste kategorije, toda nikdo izmed nas ni še bil deležen omenje-nih dobrot, medtem ko je vse ostalo uradništvo že dobilo izplačan zne-sek, da železničarji so dobili že po tem 50 odst. poviška in tudi že izplačala. Uboga šola bila si in boš ostala žalibože povsod zadnja. Bilo bi pač že čas, da bi se nam že davno obljubljeni povišek takoj nakazal, ne pa šele po treh ali štirih mesecih. Dvakrat da, kdor hitro da.

— Poslanik Hribar v Beogradu. Naš poslanik in Pragi Ivan Hribar je dospel včeraj v Beograd in pose-til dr. Vesniča in dr. Ničiča.

— Odlikovanja. Z redom sv. Sa-ve I. razreda sta odlikovana dr. Jan-ko Brejc, predsednik deželne vlade, in dr. Anton Bonaventura Jeglič. Škof, z redom Karadjordjeve zvezde IV. razreda so odlikovani Sokoli: dr. Viktor Murnik, Stane Vidmar in dr. Ivan Oražen v Ljubljani, v redom sv. Save III. razreda je odlikovan dr. Josip Plemelj, rektor na ljubljanskem vseučilišču, z redom sv. Save IV. razreda pa sta odlikovana dr. Alojzij Gustin, policijski ravnatelj, in profe-sor Ivan Vurnik, arhitekt in nastav-nik na ljubljanskem vseučilišču.

— Odlikovanje. Za hrabro in neustrašeno delovanje za časa upora v Mariboru dne 23. junia 1919 je bil odlikovan z redom sv. Save petega razreda privatni docent dr. Ivan Matko.

— Vsem, ki so se prijavili za sprejem slovenske dece z Dunaja. sporočamo, da smo naznanili »Jugo-slovanskemu pripomočnemu društvu na Dunaju«, naj ne pošilja dece v Slovenijo, ker se je priglasilo za sprejem le 30 rodbin, a otrok bi morali porazmestiti 172. — Poverjenis-tvo za socialno skrb v Ljubljani. od-delek za zaščito dece in mladine.

— Griža v Mariboru. V zadnjem času se je pojavila v Mariboru griža v epidemični obliki. Javna bolnišni-ca, pa tudi vojaška bolnišnica sta prenapolnjeni.

— Tobačna trafik v Lokah pri Trbovljah št. 98 je razpisana potom javnega natečaja do 10. septembra 1920. Enoletni kosmati dobiček te znašal 18.043 kron. Položiti se mora, predno se ponudba izroči, 1800 kron jamščine.

— Otvoritev telefonske centra-le z javno govorilnico. Pri pošt-nih uradih Grosuplje do Poljane nad Škofjo Loko se je otvorila dne 2. av-gusta t. l. telefonska centrala z jav-nim govorilnico za krajevni in med-krajevni telefonski promet.

— Gospodu Ljubku sporočamo, da bi bili prav radi ustregli njegovi želji, da pa njegovih pritožb sedaj ne bomo več prinesli, ker so izšle že v drugem listu, s katerim se ne bomo ločili z enakimi novicami.

— Splošno slovensko žensko društvo ima v ponedeljek ob 5. no-poldne v društvenih prostorih važno sejo. Članice in prijateljice dobro došle!

— Otvoritev telefonske centra-le z javno govorilnico pri pošt-nem uradu Lesce. Pri pošt-nem uradu Lesce se je otvorila dne 1. avgusta t. l. telefonska centrala z javno govoril-nico za krajevni in medkrajevni tele-fonski promet.

— Izžrebani porotniki v Novem mestu. Za tretje letošnje porotno za-sedanje pri okrajni sodnihi v Novem mestu, ki se začne v ponedeljek, dne 30. avgusta, so izžrebani ti-je poro-tniki: Glavni porotniki: 1. Štefančič Martin iz Podzemlja. 2. Mozer Albert iz Radeč. 3. Maričič Janez iz Gornje Radolje. — 4. Raic Fran iz Andreja. 5. Komljanec Anton iz Bučke. 6. Rile Ivan iz Mirne. 7. Andolšek Ma-tevž z Velikih Poljan. 8. Žihari Ivan iz Mokronoga. 9. Žahkar Ivan iz Ve-likoveci. 10. Jakov Ivan iz Drage pri Ljubi. 11. Pihtar Jože iz Novega pri Krškem. 12. Flais Fran iz Spodnjih Vodal. 13. Bule A. iz Mokronoga. 14.

Jerman Fran iz Grmulj. 15. Pirc Fr. iz Zigmariče. 16. Kalin Jože z Obrež-ja. 17. Rus Ivan s Hriba pri Loškem potoku. 18. Medved Jože iz Kosta-njevice. 19. Ščinkovec Fran iz Zala-ga. 20. Bajuk Marko iz Božakovca. 21. Rudež Anton, graščak iz Ribnice. 22. Čampa Ludovik iz Ribnice. 23. Glušič Alojzij iz Drage. 24. Zupančič Fran iz Hrastovega dola. 25. Zupan-čič Anton iz Drage. 26. Agnič Janez iz Tuševskega dola pri Črnomlju. 27. Jordan Jože iz Malenc. 28. Senica Jože iz Dobriča. 29. Metelko Martin iz Dolenjevasi. 30. Metelko Fran iz Ledečevasi. 31. Venč Fran iz Štrita. 32. Kovačič Ivan z Vrhovega pri Li-tiji. 33. Drmelj Anton iz Leskovca. 34. Fortun Matej s Sinjega vrha pri Črnomlju. 35. Zavodnik Anton iz Višnjegore in 36. Kulovec Ivan iz Valtevasi. — Nadomestni porotniki: 1. Avsec Jože iz Novega mesta. 2. Mihalič Fran s Potovrha. 3. Kušlan Anton iz Kandije. 4. Matoh Ivan iz Irčevasi. 5. Svetec Ivan iz Novega mesta. 6. Košir Martin z Broda. 7. Košir Alojzij z Broda. 8. Košir Jože iz Novega mesta in 9. Bernard Fran iz Novega mesta.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v tukajšnji evangeliški cerkvi v nedeljo ob osmih zjutraj.

— Evangeljska služba božja. V nedeljo 15. t. m. ob 10. dopoldne ima evangeliški župnik zopet prepoved.

— Za sodnega referenta pri ko-mandi dravske divizijske oblasti je imenovan sodni polkovnik Milan Mi-ličević.

— Polkovnik Milenković je do-deležen kot pomočnik generalu Dimi-trijeviću in ne kot pobočnik, kakor je bilo sročiti napačno poročano.

— Nov list. Društvo zasebnega uradništva za Slovenijo je začelo iz-dajati svoje glasilo »Uradnik«, ki bo izhajal enkrat na mesec.

— Novinarska vest. Hrvatsko novinarsko društvo je sprejelo včeraj na svoji skupščini naslednjo reso-lucijo: Na svoji izredni skupščini dne 13. avgusta izjavlja Hrvatsko novi-narsko društvo z ozirom na organi-zacijo jugoslovanskih novinarjev: 1. po sklepu I. jugoslovanskega novi-narskega kongresa se ima osnovati edinstveno jugoslovansko novinar-sko društvo kot reprezentativna in humanitarna organizacija vseh novi-narjev naše države. Hrvatsko novi-narsko društvo vidi v takem edinst-vu jugoslovanskih novinarjev nujno potrebo vsega stanu ter zahteva, da se čimprej udeleži sklep kongresa in pozivlja vsa novinarska društva v državi na hitro delo. Ker pa novinar-ji po poklicu čutijo potrebo svoje po-sebne strokovne organizacije, smat-ra Hrvatsko novinarsko društvo to akcijo oficioelno za paralelno organi-zacijo z Jugoslovanskim novinarskim društvom in pozdravlja s simpatijo inicijativno slovenskega novinarskega društva v Ljubljani v tej smeri.

— Imenovanja v tobačni tovarni. Za kontrolorje so imenovani: Babnik Janko, Golob Fran in Aleš Fran; za oficijale: Grčar Pavel, Jelčič Cvet-ko; za asistente: Loik Bernard, Pranfalik Fran, Lindtner Pavel; za oficijale mojstri: Loik Josip, Zales-jak Henrik in Smole Jakob. Dr. Ko-šenina Peter dobi prejemke VII. č. r., dr. Höglar višje prejemke. Za delo-vodje so imenovani pazniki: Bolta-žar Fran, Lajovic Anton in Kanduč F.

— Člane Fer. Saveza opozaria-mo na poset trbovelskega rudnika v ponedeljek 16. t. m. Zbirališče to-čno 6.30 v Trbovljah št. 69 pri cerkvi. Za prenočišče od 15. na 16. avgusta zglasiti se istotam.

— »Union«. Trgovinsko minist-rstvo je odobrilo izpremembe pravil d. d. pivovarne »Union« v Ljubljani, kakor so bile sklenjene na občnem zboru dne 20. februarja. S tem je do-voljeno zvišanje delniške glavnice na 3 milijone kron, katera glavnica se sme po sklepu občnega zbora zvišati na 6 milijonov.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah Državne posredovalnice za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 1. av-gusta do 7. avgusta 1920 dela 183 moških in 59 delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 168 moških in 89 ženskih delavnih moči. Posredovani se je iz-vršilo 136. Promet od 1. januarja do 7. avgusta izkazuje 17.373 strank, in sicer 10.011 delojemalcev in 7362 delodajalcev. Posredovani se je izvrši-lo v tem času 4652. Dela iščejo: pi-sarniške moči, trg. sotrudniki, so-trudnice, služkinje, pekt. vajenci, na-takarji, natakarike, ključavničari, krojači, šivilje, dninarji, dninarice, hlanci, čevljarji, hotel. sobarice it. l.

— V delo se spreimejo: gozdni de-lavci, hlanci, poljski delavci, mizarji, služkinje, kuharice, valenci razne stroke, zidarji, mlinarji, pletarji, te-sarji itd.

— Velika železniška nesreča. Iz Maribora nam poročajo, da se je zgo-dila danes o polnoči na postaji Pes-nic velika železniška nesreča. To-vorni vlak št. 931, ki je dospel iz

Gradca se je zaletel v osebni vlak in so ostali trije mrtvi, več pa je bilo te-žko ranjenih. Mrtvi so sprevodnik Šilec prtljažni mojster Seem-ann in otrok brzojavnega mojstra Pavlina. Strojevodja in kurjač sta težko ranjena, enako tudi brzojavni mojster Pavlin in njegova žena.

— Velikanska tatvina zlatnine. Za časa regentove bivanja v Ljub-ljani je bila v Trnovem v Čolnarski ulici št. 7 izvršena velika tatvina zlatnine in gotovine. Strojnemu kur-jaju Lovrencu Komaru je nekdo ne-opazno odnesel hranilno knjižico. Mestne hranilnice ljubljanske z vlo-gu 5100 K, dalje veliko množino zlat-nine in dragocenosti v skupni vred-nosti 15.000 kron ter gotovine 1000 kron. Zasledovanje storilca je bilo zelo težavno, ker na lico mesta ni bilo nikakih sledi. Te dni pa je slučaj nanesel, da so tatvino odkrili. Neka natakarike, Ulčar Marija se je začela na Poljanski cesti v neki gostilni ba-hati s hranilno knjižico. To je dozna-la policija in organi kriminalnega od-dekla so uvedli poizvedbe, ki so ime-le ta uspeh, da so izsledili pravo ta-tvico. Tatvica je bila zaradi tatvin že neštevilnokrat kaznovana. Konlar Josipina iz Šmartnega pod Šmarno goro. Zanimivo je, da je bila ta tatvica med tem časom pred deželnim so-diščem zaradi drugih tatvin obso-le-na na dve leti težke ječe. Konlar se sedaj nahaja v Begunjah.

— Konjska tatvina. Hitro je bil prijet konjski tat Janez Suštar. V noči od 11. na 12. avgusta je v Šmar-ci pri Kamniku odnel posestnik Josipu Jeranu mladega konja z vprego in vozičkom. Učiteljica iz Mengša je zadevo naznanila tudi ljubljanski policiji, ki je še isti dan izsledila konja v Ribičevem hlevu na Dolenjski cesti.

— Mala kronica. V četrtek po-noči se je pred škofijo zelo nedo-stojno obnašal neki železničar A. T. Bil je popolnoma vinen in je rjovel kot lev. Policija pa takega rjovenja in take pijanosti ne odobrava ter mu je prisodila doslej največjo kazeno 500 kron. Imel je pa mož precej nad 3000 kron denarja pri sebi ter je kazen z lahkoto plačal. — Posestnica iz Ma-tenje. Pirc Marija je bila kaznovana na 50 kron globe, ker je prodajala mleko na ulici. Pregrešila se je zo-per cestnopolicijski red za stofno mesto Ljubljano.

— »Lana«, tekstilna tovarna v Zgošah pri Begunjah, je razstavila svoje prve izdelke v izložbi trdke Gričar in Mejač. Izdelki so iz čiste volne in vzbujajo vso pozornost. Podjetje je v domačih slovenskih ro-kah. Podpiramo domačo industrijo! — Zopetna otvoritev gostilne Drašček v Bohoričevi ulici. Z današ-njim dnevom se zopet odprla gostil-na Drašček v Bohoričevi ulici št. 9, ki je bila vsled klerikalnih škian od aprila sem zaprta. (k)

— Pozor pred nakupom. Kolo znamke Gorec »Adler« popolno lahko dirkalno, s dirkalnimi značniki in leseniimi obroči, vodilo v nenavadni formi navzgor obrnjeno je bilo ukradeno med 1/4 in 1/2 12. uro iz veže v Ilirski ulici 29. Velika verižnica koleasa, je manjša od običajnih, ter izrezana tako, da so v sredini trije kraki. Kolo popolnoma ne navadno, dirkalno, tako da ga je lahko ločiti od drugih. Predalava istega ne-mogoča. Vrednost kolisa K 8000. Najti-telj istega, izplača lastnik koleasa J. Pogacar (trvdka Svobla, Mestni trg), K 800 nagrade.

— Prva slovenska in domača tve-ka Pomikvar in drug naznanja p. n. ob-činstvu otvoritev svoje mehanične de-lavnice, glej inserat.

Kultura.

— Rastava planinskih slik. Sloven-sko planinsko društvo javlja, da pri-re-di jeseni ali pa tudi šele v prvih mese-cih novega leta razstavo planinskih slik na kar že sedaj opozarja vse inte-resente, slikarje in fotografe ter jih vabi, da prijavijo svojo udeležbo v svr-ho eventualnih dogovorov.

— Tehnički list. Glasilo jugosla-ven-skih inženjerov in arhitektov in svom zadnjem dvobroju (11. in 12.) donosi slededeči sad-žaj: Dr. ing. Milan Vidmar: Inženjer filo-zof in stroj velikan. — Dr. ing. Ante Fran-ković: Obilanje valova na vodi koja teče. — Ing. M. Trebinac: Zanatske škole pri železničkim radionicama. — Ing. P. Senja-nović: Železniška konferenca v Beogradu. — Stručne vesti i beleške: Gradnja privre-menih zgrad. — Ujednotrojenje uskotra-d-nih železnica. — Most preko nuselske doline kot Praga. — Razvitek betonskih kon-strukcija u Severnoj Americi. — Stručni sporovi: Je li zemljoradnja sestavni deo gradnje. — Razne vesti: Inženjerima u dr-žavnoj službi mora se dati aktivno pravo izbora za Narodno predstavništvo. — Stro-paktični ispit za inženjere i arhitekte. — Imenovanja. — Vesti iz Udruženja: Glavna uprava Udruženja J. I. A. — Sekcija Ljub-ljana Udruženja J. I. A. — Bibliografija. — »Tehnički list« izlazi dvaput mesečno. Go-dišnja predplata 80 — dinara ili 320. — K.

Pristopnajte k „Jugo-slovenski Matlici“!

Zahteva se, da se nas upošteva pri uredbi meje na Ogrskem in se nam hodeli 9 slovenskih občin v št. got-hardskem okraju v severnem Prekmurju. Dalje se naglašajo važne ob-mejne potrebe in sicer: direktni ju-goslovanski vlaki na progi Maribor-Ljubljoma za osebni in tovarni pro-met, železniška zveza s Prekmur-jem, gradbo mostu čez Muro v Prek-murje, prosti tranzit preko radgon-skega ozemlja v smislu mirovne po-godbe brez vsakih kompenzacij, ustanovitve politične ekspoziture v Gornji Radgoni. Po govoru komisar-ja Zavadlala so zborovalci s trikrat-nim »Živio« pozdravili kralja-osvo-boditelja. Tabor v Gornji Radgoni je pokazal, da stoji za našimi meja-mi čvrsta straža narodno-zavednega prebivalstva. Naj merodajni krogi slišijo ta krepki klic, ki prihaja od severne meje! Naj se vendar zgane naša javnost in naša vlada!

— **V priki Korošcem** se je vršila dne 8. t. m. v Cerknici ljudska vesel-ica na vrtu g. Maksa Kopitarja. Če-tudi se, na žalost, veselice ni moglo udeležiti ljudstvo iz bližnjih okuptra-nih krajev, je bil vendar uspeh nad-ve pričakovanje dober. Čisti dobi-ček znaša nad 16.000 K. K sodelova-nju so bila od Koroškega odbora po-zvana vsa društva, vendar so se te-mu vabilu odzvali, izvenjski nekaj katoliških izjem, skoraj samo napred-njaki. Gospod Ivan Jerman je v tem-peramentnem govoru dokazoval bo-žo pravico da naše Koroške, in gos-pod učitelj Stiplovec, ki je prišel iz Velikoveca, je očrtal naš položaj na severni meji. Obema govornikoma je ljudstvo z zanimanjem sledilo in zela sta burno odobravanje. Naj bo na tem mestu izrečena vsem hvala, posebno pa gospej Ivančevi, Pintar-jevi, Ribnikarjevi, Dani Šerkovi, Komedičovi, Segovi, Karlinovi, Ko-pitarjevi, Miklavčičevi, gospodičinam Milavčevi, Cerjakovi, Prudičevi in še vsem drugim pridnim gospodičinam, ki so prodale cvetlice. — Pozdrav-ljamo vse naše brate Korošce in že-limo jim iz srca, da se kmalu in go-tovo popolnoma združijo z nami pod eno okrilje. Naj bo ta naš doprinos en kamen več za vašo trdnjavo, ki jo ščitite pred navalom tuica.

— **Poslovanje gospodarske za-druge za Prekmurje.** Prejeli smo: Podružnica na Cankovi je bila ves čas dobro založena z moko. Tukaj-šnje prebivalstvo je bilo spomlad v veliki stiski zaradi moke, a če je šel kdo tja, ni dobil nič, pač pa odgovor »brez karte ni nič moka«. — Tako je ležala v skladišču moka. Cene so rasle, seveda je bilo to tudi pri za-drugi opažati. Višek je dosegla s 16 K 80 vin. Ker so se sedaj ob žetvi zbal, da se bo moka skvarila, so jo začeli ponujati, a kdo jo bo sedaj kupil: kmet že ima itak svoj poljski pridelek doma. Da nimajo izgubo, so jo prodali dva vagona Nemcem v Radgono, kilogram po 11 kron. No, ti se nam lepo smejijo sedaj, ker jedo jugoslovanske kiflice. Kakšno pa je to poslovanje?! Raje sovraž-niku nego prijatelju. — Ali je to morda načelo gospodarske zadruge? Oddelek za prehrano v Ljubljani, ali ste vedeli kaj o teh dveh vagonih? Ali ne bi bilo umestno znižati cene moki za 5–6 kron, gotovo bi marsi-ko kupil. Cene si urejujejo sami, le kadar kdo začne nekoliko konkuri-rati z njimi, začnejo s ceno horendno padati. — Ali razumete gospodje pri centrali, da gospodarska zadruga ni nikaka prosta trgovina, ampak je aprovizacija. — Ne razburjajte ljud-stva po nepotrebnem.

— **Proces Pollak.** ki je svoje dni povzročil toliko pisanja in govorje-nja, je bil te dni končan. Preiskavo je vodilo najprej policijsko ravna-ništvo v Ljubljani, potem okrajno glavarstvo za ljubljansko okolico in končno državni urad zoper navitale-cen in verižnike v Ljubljani. Kljub devetmesečni traji in obširni prei-skavi ni mogel nobeden navedenih uradov najti ničesar kaznivskega in tudi nikakega pravega vzroka, zakaj je bil svoje dni g. Karel Pollak ml. in njegovi uradniki v preiskovalnem za-poru. Dne 6. avgusta je šel izdal državni urad zoper navitalec cen v Ljubljani odlok št. 2516/4, da se zapo-četo kazensko postopanje proti g. Karlu Pollaku radi prestopka veriž-nice in navitanja cen v smislu minis-tr. naredbi z dne 7. marca 1919, št. 2684 »Uradni list« 31, oziroma deželno-vladne naredbi št. 703 z dne 8. no-vembra 1919 ustavi, ker po uspešni raziskovanju ni podan nikak razlog nadaljnjemu zasledovanju.

— **Kaj so poštne odpravilke.** Do-ljatno v »Slov. Narodu« št. 173 z dne 1. avgusta 1920, priobčenem članku pod naslovom »Poštne odpravilke bedni proletarci«, kjer opisuje njiho-vo grenko stališče, bodi še pripono-mleno: bivša mačeha Avstrija si je v avtonomiji znala na vseh koncih po-magati, kakor šteti in tlačiti držav-ljane in nameščence nižjih slovev. Zgodobno je v lesojdem služati

poročila pol ptiča, pol miši v obliki »netopirjev« za predstojnike pošt-nih uradov III. razreda. V današnji bedi ne spadajo ne k uradnikom, ne k slu-gam, niti ne k delavcem, kjer je vsak dlnar na boljšem finančnem sta-lišču. Mislimo, da bodo merodajni faktorji iz naše narodnosti že vsaj iz človekoljubja sledili za ciljem, da se jih uvrsti tja, kamor spadajo. Ni ču-da, da cokoljajo zbegani po vaseh ka-kor »jutroci«, ker so večinoma za-dolženi kot bivši takozvani »štabs-oficirji«, ker jim poštna uprava ne privošči zaslužene enakopravnosti. Upniki malejo z glavo, ker se ne mo-rejo oblastvenim potom vknjižiti na njihovo proletarijo. Gospodje pri ze-lenih mizi, kako dolgo boste še do-volili tem bednežem naprej razcapane cokoljati? Kdo torej jemlje ugled poštne uprave?

— **Mestni in privatni gozdi v ljubljanski okolici** so vkljub opetova-nim opominom varstvenih organov in opominov v ljubljanskih dnevnikih še vedno močno obiskani od raznih gozdnih prestopnikov. Ti zlikovci se ne zadovolje le z neupravičeno ho-jo izven javnih potov, ampak zarezuje-jo v lubad drevoja svoje monokrame, lupijo skorjo iglavcev in zažigajo iz-njih se cedečo smolo na živih dreve-sih, kar je jako kvarljivo, ne ozi-raje se na možnost gozdnih požarov. — Tudi se pojavlja neupravičeno nabi-ranje stebe, suhljadi in gozdnih plo-dov! Resnično revnim slojem bi člo-vek privoščil to, ko bi ne nosili s se-boj sekir, nožev, klinov itd., s katerimi sekajo, režejo in lomijo poleg suhih tudi zelene veje, da celo drevesa! — Seveda bi morali imeti ti za pobira-nej suhljadi na tleh potrebno dovo-ljenje (licence) od mestnega magi-strata ali lastnikov privatnih goz-dov. — Posebno gozdne parcele privatnih lastnikov na Golovcu in Rožniku izgledajo jako slabo. — Z neprestanim intenzivnim izkorišča-njem stelje od lastnikov samih so gozdnata tla tako izčrpana, da dreve-ja jako labo uspeva; poleg tega pridejo še razni gozdni škodljivci, med ka-terimi je prvi — človek. Z ozirom na to, da so gozdi za mesto in občinstvo eminentne važnosti — kajti druga mesta, ki niso v tem oziru tako sre-čna, da bi imela v neposredni bližini naravne gozde, jih skušajo z velikimi stroški zasadiť — se bo vsakega, ki bi v mestnih ali privatnih gozdih de-lal kvaro, naznanilo in mu odvzelo ne le drva ali druge nabrane plodo-ve, ampak tudi orodje, ki ga ima pri sebi. Tudi tukajšnja policija bi včasih lahko pogledala v te temne predale ljubljanske okolice, ako že ne iz gozdnovarstvenih, pa vsaj iz javno-varstvenih ali pravstvenih ozirov. Tudi naj bi se onim, ki se vračajo iz gozdov z bremeni drv, ako se ne mo-rejo izkazati z dovoljenjem lastni-kov, drva odvzela, enako tudi oro-dje, ki ga imajo pri sebi, ter prodalo v korist mestnemu ubožnemu za-kladu.

— **Apel.** Dne 26., 27. in 28. avgu-sta se vrši v Varaždinu drugi kon-gres S. J. S. U. Lasko leto se je že sestala jugoslovanska omladina v Celju, kjer si je osnovala močno in enotno organizacijo. Stopila je ven na plan z devizo: potom samoiz-obrazbe in medsebojne vzgoje na temelju svobodnega mišljenja pri-učiti se samostojnega dela in nastopa v družabnem življenju. Leto dni je torej že delovala organizacija po teh načelih in letos se vnovič zbere vsa omladina naše države, da poroča o svojem dosedanjem delovanju in da si določi novih smernic, novih načr-tov tudi za nadalje uspešno delova-nje. Tovariši iz Srbije, Hrvaške in Slovenije bodo prispeli na ta kon-gres, rodile se bodo nove misli, nove ideje, in uspeh bo tem večji, če nam tudi naša slovenska javnost v tem trenutku pride na pomoč in nam po-maga duševno in materijelno. Tova-riši iz Varažдина so izvršili vse teh-nično delo, da nudijo delegatom hra-no in stanovanje, in njih stroški so gotovo ogromni. Obrabamo se zato na vse dijaštvo naklonjeno občin-stvo, da nas finančno podpre, ker le na ta način bo kongres uspešno iz-vršil svojo nalogo v prid dijaštvu in celokupni domovini. Mestna organi-zacija »Preporoda«, Ljubljana, Mestni dom.

— **Sestanek pošt-nih uradnikov in uradnic v Sevnici.** V nedeljo, dne 8. avgusta 1920 se je zbralo veliko številno uradništvo posavskih pošt-nih uradov v lepi dvorani hotela Triglav, katera je bila prenapolnjena, da se pogovorijo o različnih služ-benih interesih, kateri naj bi koristili ne samo ugledu osoba, temveč tudi prometu. Sklicatelji sestanka le no-zdravil navzoče, poljsani namen se-tankov, kateri naj bi se vršili vsak mesec, enkrat v enem, drugič v dru-gem kraju, na katerih bi gojili dru-žabno življenje, spoznali tovariše in tovarišice, premišljevali svoje skup-ne naloge, iskali skupno pota, ki pe-ljejo k razvoju naših interesov, ter se obtemu posvetovali o različnih

naredbah za enakomerno šolo, kate-ra bi gotovo najbolj koristila gledu poštne uprave. Sestanka se je udele-žil tudi predsednik društva pošt-nih uradnikov in uradnic, ki je poročal o delovanju društva in razložil bodočo pragmatiko, ki bo baje še letos za-gledala luč sveta. V debato je poseg-lo več tovarišev in tovarišic ter se je soglasno sklenilo poslati dve obširni resoluciji poštne ministruv v Beogradu in ravnatelstvu v Ljub-ljani. Vsi tovariši so z veseljem po-zdravili predlog, da se sklicujejo v bodoče sestanki, in je bilo sklenjeno, da se prihodnji sestanek vrši meseca septembra. Dan in kraj se pravočas-no naznanita.

— **Iz učiteljskih krogov.** Kon-cem meseca maja smo čitali v »Slo-venskem Narodu«, da je gosp. minis-ter prosvete odredil, da se enako ostalemu državnemu uradništvu tudi ljudsko in meščanskošolskemu učitelstvu zvišajo draginske doklade za 25 odstotkov; nekaj dni kasneje smo čitali zopet veselo vest, da se bodo v kratkem značile draginske doklade učiteljev z onimi državnih uradnikov iste kategorije, toda nikdo izmed nas ni še bil deležen omenje-nih dobrot, medtem ko je vse ostalo uradništvo že dobilo izplačan zne-sek, da železničarji so dobili že po tem 50 odstot. poviška in tudi že izplačan. Uboga šola bila si in bo ostala žalibože povsod zadnja. Bilo bi pač že čas, da bi se nam že davno obljubljeni povišek takoj nakazal, ne pa šele po treh ali štirih mesecih. Dvakrat da, kdor hitro da.

— **Poslanik Hribar v Beogradu.** Naš poslanik v Prazji Ivan Hribar je dosel včeraj v Beograd in posetil dr. Vesniča in dr. Ninčiča.

— **Odlikovanja.** Z redom sv. Sa-ve I. razreda sta odlikovana dr. Jan-ko Brejc, predsednik deželne vlade, in dr. Anton Bonaventura Jeglič. Škof, z redom Karadiordjeve zvezde IV. razreda so odlikovani Sokoli: dr. Viktor Murnik, Stane Vidmar in dr. Ivan Oražan v Ljubljani, v redom sv. Save III. razreda je odlikovan dr. Josip Plemelj, rektor na ljubljanskem vseučilišču, z redom sv. Save IV. razreda pa sta odlikovana dr. Alojzij Oustin, policijski ravnatelj, in profesor Ivan Vurnik, arhitekt in nastav-nik na ljubljanskem vseučilišču.

— **Odlikovanje.** Za hrabro in neustrašno delovanje za časa upora v Mariboru dne 23. junija 1919 je bil odlikovan z redom sv. Save petega razreda privatni docent dr. Ivan Matko.

— **Vsem, ki so se prijavili za sprejem slovenske dece z Dunaja.** sporočamo, da smo naznanili »Jugo-slovanskemu pripomočnemu društvu na Dunaju«, naj ne pošilja dece v Slovenijo, ker se je prijavilo za sprejem le 30 rodbin, a otrok bi mo-rali porazmestiti 172. — **Poverjenis-tvo za socialno skrb v Ljubljani.** od-delek za zaščito dece in mladine.

— **Griža v Mariboru.** V zadnem času se je pojavila v Mariboru griža v epidemični obliki. Javna bolnišni-ca, pa tudi vojaška bolnišnica sta prenapolnjeni.

— **Tobačna trafika v Lokah pri Trbovljah št. 98** je razpisana potom javnega natečaja do 10. septembra 1920. Enoletni kosmati dobiček te znaša 18.043 kron. Položiti se mora, predno se ponudba izroči, 1800 kron jamščine.

— **Otvoritev telefonske centra-le z javno govornico.** Pri pošt-nih uradih Grosuplje do Poliane nad Skofjo Loko se je otvorila dne 2. av-gusta t. l. telefonska centrala z jav-no govornico za kraljevni in med-krajevni telefonski promet.

— **Gospodu Ljubču** sporočamo, da bi bili prav radi ustregli njegovi želji, da na njegovih pritožbah sedaj ne bomo več prinesli, ker so izšle že v drugem listu, s katerim se ne bomo ločili z enakimi novicami.

— **Splošno slovensko žensko društvo** ima v ponedeljek ob 5. po-rodne v društvenih prostorih važno sejo. Članice in prijateljice dobro došle!

— **Otvoritev telefonske centra-le z javno govornico pri pošt-nem uradu Lesce.** Pri pošt-nem uradu Lesce se je otvorila dne 1. avgusta t. l. telefonska centrala z javno govornico za kraljevni in medkrajevni tele-fonski promet.

— **Izžrebani porotniki v Novem mestu.** Za tretje letošnje porotno ze-sedanje pri okrožni sodnišči v Novem mestu, ki se začne v ponedeljek, dne 30. avgusta, so izžrebani ti-le poro-tniki: Olavni porotniki: 1. Stefančič Martin iz Podzemlja. 2. Mozer Albert iz Radeč. 3. Maričič Janez iz Gornje Radulje. — 4. Rač Fran iz Andreja. 5. Komljanec Anton iz Bučke. 6. Bulc Ivan iz Mirne. 7. Andrešek Ma-tevž z Velikih Poljan. 8. Žihari Ivan iz Mokronoga. 9. Žahar Ivan iz Ve-likoveci. 10. Jakša Ivan iz Drage pri Litiji. 11. Pihlar Jože iz Novega pri Krškem. 12. Flais Fran iz Snodnih Vodal. 13. Bulc A. iz Mokronoga. 14.

Jerman Fran iz Grmulj. 15. Pirc Fr. iz Zigmariče. 16. Kalin Jože z Obrež-ja. 17. Rus Ivan s Hriba pri Loškem potoku. 18. Medved Jože iz Kosta-njevice. 19. Ščinkovec Fran iz Zala-ga. 20. Bajuk Marko iz Božakovca. 21. Ruđer Anton, graščak iz Ribnice. 22. Čampa Ludovik iz Ribnice. 23. Glušič Alojzij iz Drage. 24. Zupančič Fran iz Hrastovega dola. 25. Zupa-nčič Anton iz Drage. 26. Agnič Janez iz Tuševga dola pri Črnomlju. 27. Jordan Jože iz Malenc. 28. Senica Jože iz Dobrič. 29. Metelko Martin iz Dolenjevasi. 30. Metelko Fran iz Ledčevasi. 31. Venč Fran iz Štrita. 32. Kovačič Ivan z Vrhovega pri Li-tiji. 33. Drmelj Anton iz Leskovca. 34. Fortun Matej s Sinjegovraha pri Črnomlju. 35. Zavodnik Anton iz Višnjegore in 36. Kulovec Ivan iz Valtevasi. — Nadomestni porotniki: 1. Avsec Jože iz Novega mesta. 2. Mihalič Fran s Potovrha. 3. Kušljan Anton iz Kandije. 4. Matoh Ivan iz Irčevasi. 5. Svetec Ivan iz Novega mesta. 6. Košir Martin z Broda. 7. Košir Alojzij z Broda. 8. Košir Jože iz Novega mesta in 9. Bernard Fran iz Novega mesta.

— **Služba božja v slovenskem jeziku** se vrši v tukajšnji evangeliški cerkvi v nedeljo ob osmih zjutraj.

— **Evangeliška služba božja.** V nedeljo 15. t. m. ob 10. dopoldne ima evangeliški župnik zopet prepoved.

— **Za sodnega referenta** pri ko-mandi dravske divizijske oblasti je imenovan sodni polkovnik Milan Mi-ličević.

— **Polkovnik Milenković** je do-defen kot pomočnik generalu Dimi-trijeviću in ne kot pobočnik, kakor je bilo snodi načrto poročano.

— **Nov list.** Društvo zasebnega uradništva za Slovenijo je začelo iz-dajati svoje glasilo »Uradnik«, ki bo izhajal enkrat na mesec.

— **Novinarska vest.** Hrvatsko novinarsko društvo je sprejelo včeraj na svoji skupščini naslednjo reso-lucijo: Na svoji izredni skupščini dne 13. avgusta izjavlja Hrvatsko novi-narsko društvo z ozirom na organi-zacijo jugoslovanskih novinarjev: 1. po sklepu I. jugoslovanskega novi-narskega kongresa se ima osnovati edinstveno jugoslovansko novinar-sko društvo kot reprezentativna in humanitarna organizacija vseh novi-narjev naše države. Hrvatsko novi-narsko društvo vidi v takem edinst-vu jugoslovanskih novinarjev nujno potrebo vsega stanu ter zahteva, da se čimprej udeleži sklep kongresa in pozivlja vsa novinarska društva v državi na hitro delo. Ker pa novinar-ji po poklicu čutijo potrebo svoje po-sebne strokovne organizacije, sma-ra Hrvatsko novinarsko društvo to akcijo oficijelno za paralelno organi-zacijo z Jugoslovanskim novinarskim društvom in pozdravlja s simpatijo inicijativo slovenskega novinarskega društva v Ljubljani v tej smeri.

— **Imenovanja v tobačni tovarni.** Za kontrolorje so imenovani: Babnik Janko, Golob Fran in Aleš Fran; za oficijale: Grčar Pavel, Jelčič Cvet-ko; za asistente: Lojk Bernard, Pranjalk Fran, Lindtner Pavel; za oficijale mojstri: Lojk Josip, Zales-jak Henrik in Smole Jakob. Dr. Ko-šenina Peter dobi prejemke VII. č. r., dr. Höglar višje prejemke. Za delo-vođe so imenovani pazniki: Bolta-žar Fran, Laiovic Anton in Kanduč F.

— **Člane Fer. Saveza** opozaria-mo na poset trboveljskega rudnika v ponedeljek 16. t. m. Zbirališče to-čno 6.30 v Trbovljah št. 69 pri cerkvi. Za prenočišče od 15. na 16. avgusta zglasiti se istotam.

— **Union.** Trgovinsko minist-rstvo je odobrilo izpremembe pravil d. d. pivovarne »Union« v Ljubljani, kakor so bile sklenjene na občnem zboru dne 20. februarja. S tem je do-voljeno zvišanje delniške glavnice na 3 milijone kron, katera glavnica se sme po sklepu občnega zbora zvišati na 6 milijonov.

— **Državna posredovalnica za delo.** Pri vseh podružnicah Državne posredovalnice za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 1. av-gusta do 7. avgusta 1920 dela 183 moških in 59 delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 168 moških in 89 ženskih delavskih moči. Posredovani se je iz-vršilo 136. Promet od 1. januarja do 7. avgusta izkazuje 17.373 strank, in sicer 10.011 delojemalcev in 7362 de-lodajalcev. Posredovani se je izvrši-lo v tem času 4652. Dela iščejo: pi-sarniške moči, trg. sodruidniki, so-trudnice, služkinje, peki, vajenci, na-takarji, natarake, ključavničarji, krojači, šivilje, dninarji, dninarice, hlanci, čevliarji, hotel, sobarice it. l. — V delo se spreimejo: gozdni de-lavci, hlanci, poljski delavci, mlzarji, služkinje, kuharice, vajenci razne stroke, zidarji, mlinarji, pletarji, te-sarji itd.

— **Velika železniška nesreča.** Iz Maribora nam poročajo, da se je zgo-dila danes o polnoči na postaji Pes-nici velika železniška nesreča. To-vorni vlak št. 931, ki je dosel iz

Gradca se je zaletel v osebni vlak in so ostali trije mrtvi, več pa je bilo te-žko ranjenih. Mrtvi so sprevodnik Šilec, prtljažni mojster Seemann in otrok brzojavnega mojstra Pavlina A. Strojevodja in kurjač sta teško ranjena, enako tudi brzojavni mojster Pavlin in njegova žena.

— **Velikanska tatvina zlatnine.** Za časa regentovega bivanja v Ljub-ljani je bila v Trnovem v Čolnarski ulici št. 7 izvršena velika tatvina zlatnine in gotovine. Strojemu kur-jaču Lovrencu Komaru je nekdo ne-opaženo odnesel hranilno knjižico Mestne hranilnice ljubljanske z vlo-go 5100 K, dalje veliko množino zla-tnine in dragocenosti v skupni vred-noti 15.000 kron ter gotovine 1000 kron. Zasledovanje storilca je bilo zelo težavno, ker na licu mesta ni bilo nikakih sledi. Te dni pa je slučaj nanesel, da so tatvino odkrili. Neka natarakarica, Ulčar Marija se je začela na Poljanski cesti v neki gostilni ba-hati s hranilno knjižico. To je dozna-la policija in organi kriminalnega od-delka so uvedli poizvedbe, ki so ime-le ta uspeh, da so izsledili pravo ta-tvico. Tatvica je bila zaradi tatvin že neštevilnokrat kaznovana. Konjar Josipina iz Šmartnega pod Šmarno goro. Zanimivo je, da je bila ta tatvica med tem časom pred deželnim so-diščem zaradi drugih tatvin obso-le-na na dve leti težke ječe. Konjar se sedaj nahaja v Begunjah.

— **Koniska tatvina.** Hitro je bil prijet konjski tat Janez Suštar. V noči od 11. na 12. avgusta je v Šmar-ci pri Kamniku odnesel posestniku Josipu Jeranu mladega konja z vprego in vozilščkom. Učiteljica iz Mengra je zadevo naznanila tudi ljubljanski policiji, ki je še isti dan izsledila konja v Ribičevem hlevu na Dolenjski cesti.

— **Mala kronika.** V četrtak po-noči se je pred Skofijo zelo nedo-stotno obnašal neki železničar A. T. Bil je popolnoma vinen in je rjovel kot lev. Policija pa takega rjovenja in take pijanosti ne odobrava ter mu je prisodila doslej največjo kazen 500 kron. Imel je pa moč precej nad 3000 kron denarja pri sebi ter je kazen z lahkoto plačal. — Posestnica iz Ma-tenje, Pirc Marija je bila kaznovana na 50 kron globe, ker je prodajala mleko na ulici. Pregrešila se je zo-per cestnopolicijski red za stolno mesto Ljubljano.

— **»Lana«, tekstilna tovarna v Zgošah pri Begunjah,** je razstavila svoje prve izdelke v izložbi trvdke Gričar in Mejač. Izdelki so iz čiste volne in vzbujajo vso pozornost. Podjetje je v domačih slovenskih ro-kah. Podpirajmo domačo industrijo! — **Zopetna otvoritev gostilne Drašček v Bohorčičevi ulici.** Z današnjim dnevom se zopet otvori gostil-na Drašček v Bohorčičevi ulici št. 9, ki je bila vsled klerikalnih šikan od aprila sem zaprta. (k)

— **Pozor pred nakupom.** Kolo znamke Gorec »Adler« popolno lahko dirkalno, s dirkalnimi značilkami in lese-nimi obroči, vodilo v nenavadni formi nazvzgor obrnjeno je bilo ukradeno med 1/2 in 1/2 12. uro iz veže v Hlarski ulici 29. Velika verižnica koleca, je manjša od običajnih, ter izrezana tako, da so v sredini trije kraki. Kolo popolnoma ne-navadno, dirkalno, tako da ga je lahko ločiti od drugih. Predalava istega ne-mogoča. Vrednost kolisa K 8000. Nagi-telju istega, izplača lastnik kolisa J. Pogačar (tvrdka Svetla, Mestni trg), K 800 nagrade.

— **Prva slovenska in domača tvr-dka Ponikvar** in drug naznanja p. n. ob-činstvu otvoritev svoje mehanične de-lavnice, glej inserat.

Kultura.

— **Rastava planinskih slik.** Slove-nsko planinsko društvo javlja, da pri-re-di jeseni ali pa tudi šele v prvih mese-cih novega leta razstavo planinskih slik na kar že sedaj opozarja vse inte-resente, slikarje in fotografe ter jih vabi, da prijavijo svojo udeležbo v svr-ho eventualnih dogovorov.

— **Tehniški list.** glasilo jugoslaven-skih inženjerov in arhitektov in svom zadnjem dvobroju (11. in 12.) donosi sledječi sad-žaj: Dr. ing. Milan Vidmar: Inženjer filo-zof in stroj velikan. — Dr. ing. Ante Fran-kovič: Oibanje valova na vodi koja teče. — Ing. M. Trebinac: Zanatske škole pri železničkim radnicah. — Ing. P. Senja-nović: Železniška konferencija v Beogradu. — Stručne vesti i beleške: Gradnja privre-menih zgrad. — Ujednostručenje uskotra-dnih železnica. — Most preko nuselske doline kot Praga. — Razvitek betonskih kon-strukcija u Severnoj Americi. — Stručni sporovi: Je li zemljoradnja sestavni deo gradnje. — Razne vesti: Inženjeri na dr-žavnoj službi mora se dati aktivno pravo izbora za Narodno predstavnštvo. — Stro-paktični ispit za inženjere i arhitekte. — Imenovanja. — Vesti iz Udruženja: Glavna uprava Udruženja J. I. A. — Sekcija Ljub-ljana Udruženja J. I. A. — Bibliografija. — **Tehnički list** izlazi dvaput mesečno. (Go-dišnja predplata 80 — dinara ili 320 — K.

Prisposlabite k „Jugoslovenski Matlici“!

Poverjenik Remec prepoveduje ustanavljanje sokolskih društev.

V Velikovu, v nekdanji najbolj nemurškem gnezdu na Koroškem — se je zbralo lepo število rodoljubov, ki so v zvezi s tem težkoam sklenili ustanoviti sokolsko društvo, ki naj bi postalo središče narodnega gibanja. V smislu predpisov društvenih pravil je naznanil pripravljajni odbor ustanovitev društva okrajnemu glavarstvu v Velikovu, ki je predložilo pravila deželni vladi v potrditev. Pravila so ležala dolgo časa nerešena pri deželni vladi. Ko je pa nastopil poverjenik Remec svojo službo ter našel to zastarano vlogo pri vladi, jo je takoj rešil in sicer sledeče: »Deželna vlada za Slovenijo, poverjenik za notranje zadeve z odlokom z dne 5. maja 1920, št. 3354 pr. ni dovolilo ustanovitve društva »Sokol« v Velikovu in to z ozirom na plebiscit, da se ne bi strankarski boj šel pred istim razvneli. Nismo mogli verjeti prvemu vestem o tem odloku, kajti neverjetno se nam je zdelo, da bi se postavil načelnik klerikalne stranke, ki hoče biti najbolj demokratska, na mesto bivšega avstrijskega policaja. Koroški Slovenci so pretrpeli pod nemško avstrijsko vladjo najhujša preganjanja in vsem so znani še dogodki, ko se je slovenskemu Sokolstvu prepovedalo vsako delovanje na Koroškem, ko Sokoli niti kroja niso smeli obleči. Po prevratu, zlasti ko so zasedle naše čete Koroško, se je začelo tam veselo sokolsko življenje in se je v najkrajšem času ustanovilo 5 novih društev, ki zelo lepo napredujejo. S svojim odlokom se je postavil sedaj g. Remec na mesto nekdanjih avstrijskih biričev in jim je postal časten sodrug. Pri njem je strankarska zagrizenost več kakor narodna stvar. Na drugi strani pa je pokazal poverjenik Remec, da o zakonih nima pojma oziroma da zakon pri njem nič ne velja, temveč le strankarstvo.

V smislu § 6 društvenega zakona z dne 15. novembra l. 1867., se ima prepoved ustanovitve društva tekom štirih tednov o predložiti naznanila pismeno odrediti. § 7. citiranega zakona pa določa, da sme društvo z delovanjem pričeti, če ni bila v tem roku ustanovitve prepovedana. Ker je vloga društva ležala pri deželni vladi dalj kakor štiri tedne, je torej prepoved ustanovitve društva neveljavna, kvečjemu da smatra g. poverjenik sokolska društva v smislu § 6. istega zakona za državni nevarna. Povemo pa, da beseda g. poverjenika ni zadnja in da se bodo v tem oziru storiли vsi potrebni koraki.

Sokolski zlet v Maribor dne 29. avgusta 1920.

Ponovno pozivljamo vsa bratska društva, da takoj javijo svojim župam število udeležnikov in te zadnji čas do 15. t. m., isto sokolskemu Savezu SHS. Vsa društva so dobila pozive za prijave tudi od zletnega odbora v Mariboru. Poslane pole naj društva točno izpolnijo, prilože denar za obede ter jih oddajo zletnemu odboru v Maribor. Pozivljamo vsa bratska društva, da store svoje dolžnosti kar najbolj točno. Vse prijave za zlet v Mariboru so v najlepšem toku — prijave od vseh strani so velike in je pričakovati ogromne udeležbe. V Maribor vozijo posebni vlaki, katerih odhod bode pravčasno javljen. Voznja je polovična na vseh progah. Bratje in sestre! Zlet v Mariboru je naša prva vožnja prireditve po vojni. Dolžnost vsakega Sokola je, da se zleta udeleži. Bratje in sestre, ki se zleta iz oči vrednih razlogov ne morejo udeležiti, naj posodijo krog drugim bratom. Zletne legitimacije, ki opravilujejo k polovični vožnji v Maribor, dobe vsa društva pri svojih župah in člani pri svojih družinah.

Narodne noče v Maribor. Pozivljamo vse sestre in sokolstvu naklonjeno žensstvo, ki se udeleži zleta v Mariboru, da gre v Maribor v narodnih nošah. Pripravljajte skupine v narodnih nošah iz vseh krajev. Zlet v Mariboru naj bo dostojna manifestacija Sokolstva. Na vse podle napade na Sokolstvo odgovorimo z delom — zato bratje in sestre, ne odlašajte in porabite zadnjih 14 dni za priprave za zlet v Maribor. Po vseh družinih zbirajte zletne fondе, da omogočite slehnemu bratu udeležbo na zletu.

Spored I. pokrajnškega zleta Sokolskega Saveza SHS. v Mariboru: Vsi posebni vlaki bodo vozili v Maribor tako, da pridejo tja deloma v soboto zvečer, deloma ponoči. V nedeljo jutraj se vrše na telovadnici skušnje za proste vaje, po skušnji se vrši obhod po mestu — popoldne javna telovadba. Spored javne telovadbe je sledeči:

1. Simbolične proste vežbe za l. 1920.
 2. Deski naraščaj — vodi br. Marhorčič.
 3. Vežbe s cvetnimi lokli (ženski naraščaj).
 4. Orodna telovadba članstva.
 5. Ženske proste vaje za zlet v Pragi leta 1920.
 6. Naprej — simbolične proste vaje po skladbi Naprej.
 7. Vežbe z dolgimi palicami v trojicah (moški naraščaj).
 8. Simbolično — ritmične vežbe za leto 1920 (člani, članice).
- Bratje in sestre, ki se udeleži zleta v Mariboru v civilu, naj se javijo pri svojih družinah, kjer dobe potrebne legitimacije za polovično vožnjo. Glavna skupščina Sokolskega Saveza SHS se vrši dne 30. avgusta 1920 v Mariboru. Na skupščino pošljejo vse župe svoje delegate in sicer za vsakih 500 članov enega delegata. Društva in župe, ki žele postaviti kakšne predloge za skupščino, morajo te poslati do 20. avgusta 1920 Sokolskemu Savezu, ker se na poznejše predloge ne bode obrnilo.

Sokolstvo.

Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški. V juniju je imelo naše telovadno društvo javno prireditev, od katere čisti dobiček je bil namenjen gradbenemu skladu, ali v najlepšem času, po končani telovadbi, se je neusmiljeno vtila ploha in nam prekrizala vse nade na dober gmojen uspeh. Ves trud in delo sta bila zaman. Ker kriti so bili komaj stroški. Upamo, da nam vreme v drugič ne bo tako nenaklonjeno, zato priredi društvo za zgradbo Sokolskega doma v nedeljo, dne 15. avgusta na Koslerjevem vrtu veselico, združeno z javno telovadbo. Poleg zabave bo poskrbljeno za dober mrzli prigrizek, za izvrstno kapljico bodo poskrbeli pa br. Stepič, Seidl in Bajželi. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— Telovadei Sokola v Ljubljani, ki so sodelovali pri »Napreju« na javnih telovadbah se pozivljajo, da pridejo v ponedeljek, 16. t. m., zanesljivo ob 8. uri zvečer v telovadnico v »Narodnem domu«.

— Telovadno društvo »Sokol« Brezovica naznanja vsem bratskim društvom, da se zaradi nastalih zaprek preloži veselica na dan 22. avgusta. V slučaju slabega vremena se veselica vrši 8. septembra. Vsa bratska društva in sl. občinstvo se prosijo, da vzamejo to naznanje. Zdravo! Odbor.

Sokol Sv. Križ pri Kostanjevici priredi po večletnem odmoru dne 22. t. m. veliko javno telovadbo. Bratska sosedna društva in prijatelji sokolstva se na to prireditev opozarjajo z vabilom, da se je po možnosti in polnem številu udeleži. Pa tudi oddaljena društva naj bi se enkrat odzvala našemu vabilu. Sv. Križ, prijazna dolenska vas ob vznožju Gorjancev, centrala vinorodne in po Sloveniji znane »Gadove peče« in »Bočja«, bo sprejel vse goste praznično in jim pokazal, da gibilje, da zna, če tudi osamljen, kljubovati vsem mogočim oviram. Dne 22. t. m. hoče Sv. Križ pokazati, da tudi kmetski fant, kateri je neprestano s težkim delom zaposlen, lahko doseže na telovadnem polju in na polju glasbe lepe uspehe. — Kdor ima količkaj zanimanja, naj pride in pokaže s tem svojo simpatijo do nas. Gostom, prihajajočim z rednim vlakom, je društvo pripravljeno preskrbeti vozove. Prijavitelj je pa v tem slučaju udeležbo najkasneje do 20. t. m. V interesu društva bi bilo tudi, da pošlje Savez vzorno vrsto, da zamore domače občinstvo pri tej priliki videti, kako daleč se je že pri nas vobče telovadba povzpela, na drugi strani bo pa izvedena kontrola nad vadbno telesno vzgojo na deželi. Torej na svidenje pri Križu!

— Sokolsko društvo v Kranju priredi 8. septembra pred telovadnico javen nastop. Po telovadbi prosta zabava. Več lepak!

— »Sokol« v Medvodah obhaja dne 12. septembra proslavo obletnice svoje ustanovitve. Javnost naj blagovoli upoštevati ta dan. Pridite od vseh strani!

— Za zgradbo sokolskega doma v Št. Vidu nad Ljubljano so darovali: Dr. Živko Lapajne K 1000.—; uradništvo Ljubljanske Kreditne banke Ljubljana K 755.—; neimenovani Ljubljanci K 400.—; po K 200.—: Albert Kurner, Anton Hlebec, omizje pri »Novak«, Angela Brebec, Karol Gutnik, Pavel Dereani, Celje, Fr. Kollman, Ljubljana, I. »Jadranc«, Ljubljana, Fr. Stupica, Ljubljana, I. C. Mayr, Ljubljana, dr. Milko Brezgar, Ljubljana, Češka obec, Ljubljana, Milka Florijančič, neimenovani. Po 150.—: Ančka Novak, dva neimenovana za tretjega neimenovana. Po K 100.—: Franc Demark, neimenovana, Ivan Černe, Vinko Gomezi, neimenovana, neimenovana, Rudolf Černivec, Anton Istenič, Jožef Repar, Jakob Kregar, Anton Kregar, Ivan Rajšp, Lucija Gutnik, Franc Tomc, Anton Gril, Janez Zorman, Šiška, Avgust Jenko, Ljubljana, dr. Jernej Demšar, Ljubljana, Andr. Jakli, Karlovac, dr. Janko Žirovnik, Ljubljana, dr. Fr. Šabec, Vrhnika, Po K 80.—: neimenovani, Ivan Novak, starejši, Po K 50.—: Ivanka Novak, Ivan Novak mlajši, neimenovani, Marija Ravtar, K. Šlosar, Vič, Cirman, Jožef Tomaž, Jožef Kuhar, Stefan Budič, Mar. Verbič, Andrej Letnar, Pavel Kavac, neimenovan, Fr. Strc, Kranj, K. & R. Ježek, Maribor, Fr. Dolenc, Kranj, Fr. Hajntrah, Škofljaka, Narodna čitalnica Kranj, Po K 40.—: I. Filošek, F. Škerlj, Ivan Bohinc, Medvode, Po 30.—: Avgust Agnola, Ljubljana, Po K 20.—: I. Smolinski, Vacl. Štrukelj, Fr. Lamprecht, Anton Škof, Ljubljana, dr. Josip Lavrenčič, Ljubljana, Vilko Kukec, Zalec, I. Kenda, Bled, Al. Brenčič, Ptui, Matej Orehek, P. Magdič, Ljubljana, dr. A. Švigelj, Ljubljana, J. Jurgule in soproga, Po K 10.—: I. Stepančič, Jože Benčina, neimenovani, Anton Bahovec, dr. Milko Hrašovec, Celje, Jurej Sterk, Vrnica, dr. R. Karba, Kamnik, »Sokol«, Hrastnik, ing. Pavel Endlicher, Ljubljana, neimenovani

Društvene vesti in prireditve.

— Organizacija hotelički, gostilniški in kavarniški uslužbenec vabi na izvanredni občni zbor, ki se vrši 14. avgusta ob 24. uri v prostorih Metnega doma s sledečim dnevnim redom: Otvoritev obnega zbora. Volitev odbora. Raznosterosti. Ker je občni zbor velikega pomena za vsakega uslužbenca in uslužbenca imenovane stroke, se vnaprej vabi, da se vsi v polnem številu udeležijo.

— Klub Soča. Vabilo se vsi brez razlike stanu in čina iz zasedenega ozemlja, moški in ženske, na prvi občni zbor kluba »Soča«, ki se vrši 14. t. m. ob 20. uri (ob 8.) v večer v veliki dvorani Metnega doma.

Dnevni red: Nagovor sklicatelja, pojasnila, namen kluba, vpisovanje članov, volitev, slušajnosti. Šlo bi bode posetili tudi poslanci iz zasedenega ozemlja in bode govorili. Pridite zanesljivo vsi!

— Jug. napred. akad. društvo »Jadranc« v Ljubljani. Tovariši, tovarišice! Blizna se trenotek, ko bo naš »Sokol« prvič v svobodni državi nastopil na meji, da pokaže silno moč in idejo, ki ga je vodila po težki poti do vstajenja. Živo čutimo tudi mi akademiki potrebo, da se sestanemo in pogovorimo o stremiljenih, ki nas vodijo po poti bratstva, enakosti in svobode. Ideja, ki nas je privedla do skupnega dela, naj nas v Mariboru združi še tesneje in naj v nas utrdi voljo in moč do neustrašnega in požrtvovalnega dela za jugoslavanski narod. Naša volja mora premagati vse ovire naš duha mora dvigniti ljudstvo do najvišje stopnje izobrazbe, kajti šele takrat bo lahko gledal napreden dijak ponosno in brez bojazni v svoje prijatelje, in jim bo dokazal, da je ni moči, ki bi mogla zabraniti pot pravemu izpoznanju resnice in pravice. Bratje in sestre! Naj blagijo naše hotenje in stremenje kakor jim drago, mi stojimo zvišeni nad vsako sumnjo, naš odgovor jim bodo ne besede, ampak vedno le dejanja. Ni še dolgo, kar so nas napadli kot svobodomiselnih bojazljivcev, pokažimo jim, da smo preveč resnicoljubni in preponosni, da bi se spuščali v zahrbtnje napade z njimi in da bi jim odgovarjali v časopisih. Eno pa naj stoji zapisano visoko na našem praporu: Bratstvo in ljubezen vsem, ki delujejo za celokupno in nedeljivo domovino, smirno sovraštvo in brezobzirno boj pa njenim sovražnikom in razdiralcem. Naše meje se tresejo, naše ljudstvo trepeče vsled popustljivosti merodajnih faktorjev, mi napredna omladina pa stiskamo zobe in trpimo nečuvno ob pogledu na kosanje velikega dela, ki je plod krvi in požrtvovalnosti največjega dela omladine. Najlepša prilika, da damo duška svojemu hotenju in čuvstvanju, se nam nudi te dni v Mariboru! Odgovorite se vsi in vse našemu klicu, priljavite imena svojemu kulturno-političnemu društvu ali pa direktno na: Jug. napred. akad. dr. »Jadranc« v Ljubljani. Narodni dom I. V Mariboru homo imeli vsi svobodomiselnih dijaki (akademiki in srednješolci) skupno zborovanje. Delegati srednješolcev na kongresu v Varaždinu se ga udeležijo korporativno. Za stanovanje in hrano, kakor tudi za polovično vožnjo bo oskrbljeno. Na svidenje! Zdravo!

Predsedstvo »Jadrana«.

Turistika in sport.

Nogometna tekma med S. K. Svobodo, Celje in S. K. Svobodo Ljubljana, se vrši dne 14. t. m. ob pol 19. uri zvečer na prostoru S. K. Ilirije nasproti državnega kolodvora. Tekma zna biti zanimiva ker razpolaga Celje s precej izvežbanim moštvom. Tekma se vrši ob vsakem vremenu. Cene običajne.

— Nogometna tekma. V nedeljo 15. t. m. se vrši na prostoru S. K. Ilirije nogometna tekma med komb. moštvom S. K. Slovan : S. K. Jadran.

Vprašanje premogovnih cen.

Komisija, ki je dne 28. julija t. l. začela razpravljati pri deželni vladi vprašanje o podražitvi premogovnih cen, se ni pečala samo s cenami. Takoj po pričetku posvetovanja sem se oglašil k besedi ter poudarjal, da za tako važen predmet, kakor je premog, ni mogoče sprejeti načela svobodne trgovine. Če bi država dala nadzorstvo nad prometom s premogom iz rok, bi pomenjalo tako ravnanje v sedanjih izrednih razmerah abdikacijo upravne oblasti. Nobena država, ki ji je mar blaginja splošnosti, ne daje gospodarstva s premogom iz rok. Ako ne bi bilo potrebnih določil za nadzorstvo, bi morali takoj poskrbeti zanje. Tudi naredba z dne 16. aprila 1920 nudi eventualno pripravno podlago. Sicer si je pa doslej vlada v takih in podobnih slučajih vedno vedela pomagati tudi kadar je šlo za cene manj važnih predmetov nego je premog. Opozarjal sem nadalje na izredno staljšice, ki ga ima družba pri nas v obstoječih razmerah. Dejansko gre sedaj za nekaj naravnih monopol. Treba je torej poskrbeti za to, da se omogoči uspešna in resnična kontrola že zategadel, ker se vodijo knjige pri tej inozemski družbi na Dunaju. Upoštevati je tudi dejstvo, da se je priznalo družbi višje cene zaradi investicijskih del. Državna oblast ima torej zlasti zategadel eminenten interes na tem, da vé, kako se posluje pri družbi z denarjem, ki je namenjen investicijam. Kar se tiče investicijskih naprav samih, je upravičena zahteva, da država dobi, v kolikor predstavljajo trajno in realno vrednost, priznanico za oni del naprav, ki se zgrade iz v ta namen dovoljene investicijske kvote.

V prvi plenarni seji se je volil ošek, da nanovo preakultulira podlage za zahtevano zvišanje cen. Ošek je po svojem načelniku gosp. ing. Suklietu predložil obširno pismo poročilo ter postavil tudi sicer različne predloge, tako zlasti važen predlog glede aprovizacijskega in uradniškega premoga. O teh predlogih odseka se je v seji dne 5. avgusta obširno razpravljalo ter je zlasti glede premoga za aprovizacijo in za uradnike prišlo do znatnih izprememb. Ko je bilo sklepanje o odse-

kovihi predlogih završeno, sem stalvil naslednje resolucije:

1. Načelu, da je gospodarienje s premogom prosto, ugovarjamo. Kontrola države nad premogom mora ostati ali po obstoječih zakonih, ali pa je treba zanje poskrbeti. Pri tem opozarjamo na to, da je za to dana možnost tudi po naredbi osrednje vlade Uradni list št. 211. Napravo »Komisija za revizijo cen« je pridržati.

2. Vprašanje reprezentance Trboveljske družbe v Ljubljani je uredit točno po zakonu iz leta 1865., ki govori o nadziranju inozemskih družb. Popolno knjigovodstvo mora biti v naši kraljevini.

3. Poskrbeti je zlasti glede porabe za investicije predvidenih vsot za redno kontrolo po posebnem, strokovno opremljenem organu pod nadzorstvom vlade.

4. Za izkalkulirano investicijsko vsoto per okroglo 38 milijonov, je zagotoviti naši državi primerno protivrednost, odnosno participacijo v primernih oblikah.

5. Vlado pozivljamo, da posveča postopnemu nacionaliziranju podjetja vso svojo pozornost ter zlasti varuje naše jugoslovenske interese pri emisiji novih delnic.

O teh resolucijah, katere sem utemeljil, se je vršila razprava ter so bile končno od komisije sprejete. Če ta pojasnila primerjate s komunikacijem, ki ga je objavil LDU in s predlogi odseka, ki ste jih objavili v četrtak, boste videli, da se je komisija temeljito pečala ne le z vprašanjem cen, ampak tudi z drugimi vprašanji, ki so v zvezi s premogovnim gospodarstvom.

Dr. Fran Windischer.

Ali naj se južna železnica podrži?

To vprašanje se sedaj v mnogih krogih razmotriva. S stališča državnega socializma, ki si je pridobil v zadnjih letih mnogo pristavev, je železi podržavljenje vseh privatnih železnic ki se nahajajo na ozemlju naše države. Če bi bilo podržavljenje lahko izvedljivo, bi proti temu nazarirano ne bilo mnogo ugovorov, akoravno izkušnja uči, da deluje privatna uprava železnic v splošnem bolj ekonomično in ceneje nego država.

Podržavljenje železnic pa je dandanes vsled splošnega pomanjkanja kapitala postalo mnogo težje, nego je bilo pred vojno. Kar se tiče južne železnice, obstoji pa še posebej mnogo pomislekov proti podržavljenju. Današnje omrežje jugoslovenskih državnih železnic je nastalo iz spojitve različnih omrežij: srbskih, bosanskih, ogrskih in avstrijskih prog. Posamezna omrežja so se poprej ločeno ter po različnih načelih upravljala. Vsled tega se bo rabilo mnogo truda in dela, da se te proge dovejdo do potrebne tehnične enote, ki je predpogoj uspešnega obratovanja. To delo je zelo oteženočeno vsled pomanjkanja izvirnega osobja. Pod takimi razmerami bi ne kazalo to najnujnejšo zaščodo vodstva državnih železnic otežkočiti še s tem, da se izenačenje že sedaj raztegne tudi na južno železnico, ki je dobro urejena in kole osobe je tudi v najtežjih časih med vojno bilo kos svojim nalogam. Če se naj torej južna železnica pri nas podrži, se sme s tem delom šele započeti, ko bodo vse ostale proge v naši državi že stale pod enotnim vodstvom ter imele enotne predpise in enotno organizacijo, ker drugače preti nevarnost, da se s prenatrženjem spravi promet na progah južne železnice, ki leže na našem ozemlju, v nered.

Velike važnosti pa je dalje finančna stran vprašanja. Vse proge državnih železnic so v vojni silno tpele, srbske proge, ki so bile strašno razdelane, pa se moralo skoro popolnoma nanovo vzpostaviti, kar je stalo zelo velike vsote. Dalje pa bo treba graditi več novih železnic in tudi za to bo država rabila velik kredit.

Ne kaže torej, državlji kredit obremenjati še z izdatki za privatno železnico, ki brezhibno obratuje in ki na ta način služi državnim interesom, ne da mora država zanj kaj žrtvovati in ima le koristi.

Razen za železnice pa ima naša država skrbeti še za ceste, šole, bolnišnice in druge javne potrebnosti. To vse bo zahtevalo zelo visoke vsote, ki jih bo država dandanes težko zmogla. Tudi južno železnico čakajo velike investicije. Če ostane zasebno podjetje, si bo morala pomagati z lastnim kreditom, torej si bo država mnogo prihranila in bo dotične znesko lahko za druge svrte porabila.

Obstajajo pa dalje še drugi važni momenti, ki se ne smejo prezreti. Dokler ostane omrežje južne železnice enotno, se razteza vpliv naše države na njeno celotno omrežje, torej tudi na ono preko državnih mej. Če se vpletje torej promet preko državnih mej, je lažje, varovati svoje koristi napram privatni družbi, ki ima prožno omrežje v več državah, nego napram tujim državnim upravam. Tranzito - promet z Nemško Avstrijo in z Italijo bi se bil z mnogo večjimi težavami vzpostavil, če bi se ne bila privatna država južne železnice z vsemi silami prizadevala, da ga doseže. Mednarodni promet pa bo v bodoče, ko se vrnejo minejši časi, za naše kraje še večjega pomena nego sedaj. Opozarjamo pri tem zlasti na važno progo, ki vodi od Šiške čez Zidani most, Maribor, skozi Koroško in Tirolsko do južnonemške in švicarske meje. Če ostane južna železnica privatna družba kakor je sedaj, potem bo stala vsa ta proga pod enotno upravo. Če se pa posamezni deli podržavijo, potem bi bilo, če bi se hotela doseči tarifna olajšava za prevoz izvoznega blaga, treba pogajati

s celo vrsto državnih uprav, kar bi povzročalo velike, skoro nepremagljive težkoče. Kaj pa vojaški ozir? Znano je, da tvorijo železnice važen del obrambne organizacije v vojnem slučaju. Morebiti bi bilo torej z vojaškega stališča bolje, da so vse železnice v državni posesti? Tudi ta pomislek ne more biti odločilen. Izkušnja zadnje vojne namreče kaže, da se v slučaju vojne postavijo vse železnice, bodisi privatne, bodisi državne, pod strogo vojaško kontrolo in vodstvo. Vojaški interesi pa so zadostno varovani s tem, da ima južna železnica za jugoslovensko omrežje posebno ravnatelstvo v Ljubljani, kojega osobe obstoji iz naših državljanov. Če torej vse momente premetirimo, pridemo do zaključka, da v sedanjem času ne bi bilo priporočati, da se z naše strani pospeši podržavljenje južne železnice. To vprašanje bo morebiti godno šele čez mnogo let, ko bodo finančne zadeve pri nas in drugod v boljšem stanju, tako da bo država brez težkoč zmogla vsi soko vsoto, ki bi jo bilo treba odsteti za proge in naprave južne železnice, najlažje se na našem ozemlju — četudi tedaj ne bodo prej navedeni ozir na važnost mednarodnega železniškega prometa ovirali izvršitev podržavljenja.

(Priobčujemo ta članek, ki nam prihaja iz kroga strokovnjakov, z izrecno pripombo, da se v vseh točkah, zlasti kar se tiče mednarodnega prometa, ne skladamo popolnoma z vsebino članka. Dobro pa je, da se tudi v tem pogledu še ob pravem času razbiste pojmi.)

Gospodarske vesti.

— g. Prepovedani krediti inozemcem. (Naredba fin. ministra). »Po naredbi ministrskega sveta z dne 19. marca t. l. št. 10.125 je razpolaganje z dobrotmeti v inozemstvu potom čekov, menic, akreditivov in izplačil v inozemstvu stavljen pod državno nadzorstvo in kontrolo. Cilj te odredbe je bil, da se zaradi zaščite naše domače valute prepreči izvoz kapitala iz države, bodisi vsled kurznih operacij, bodisi zaradi spekulacij, bodisi zaradi plačevanja kapitala v inozemstvu. Zveled sem, da posamezne banke odvarjajo kreditne tujim trgovcem in trgovskim društvom, kateri se poslužujejo teh kreditov za nakupovanje blaga v naši državi in izvažanja takega blaga v inozemstvo. Na tak način se izvažajo iz zemlje blago, za katero ne dobimo sedaj nikakega ekvivalenta razen dolga tuje firme, dotični banki v naši državi. Tuje firme, katere tako postopajo, odgledno spekulirajo na padanju kurza našega denarja, ker bi sicer ne imele razloga, da odlagajo plačila svojih obvez, ki se glase v naši valuti. Da se te operacije, mereče na poslabšanje kurza našega nacionalnega denarja prepreči, ukazuje na podlagi točke 7 naredbi ministrskega sveta od 19. marca t. l., da noben denarni zavod in nobeno denarno podjetje ne sme dati inozemstvu kredita brez mojega predhodnega odobrenja. Vsako protivno postopanje bo nastrojeno kaznovano z globami in prepovedjo obratovanja. Generalni inspektorat se bo brigal za navedanje in izvajanje te naredbi. Naredba je bila po tej naredbi, ki se tičejo obrambe valute, je pa težje v tem, da se zadostno kontrolirajo. Naredba je v veljavi od 10. avgusta t. l.

— g. Železniški tarifi v dinarjih. LDU. Sarajevo, 13. avgusta. Železniško ravnatelstvo je odredilo, da se od 15. t. m. dalje pri vseh železniških blaginjskih računajo tarifi v dinarski vrednosti.

— Mizarstvo orožje. Urad za pospeševanje obrti je prejel z Dunaja nekaj kompletnih garnitur mizarstva orožja, katere bo porazdelil med obrtnike. Interesenti, ki žele prejeti celo garnituro, naj takoj zaprosijo ustmeno ali pismeno pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22 od 8. do 12. dopoldne. Priglasit je treba najkasneje do 25. t. m. Na poznejše priglasje se ne bo mogoče več ozirati.

— Dobava kopti. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago nekaj garnitur kopti. Interesenti - obrtniki naj priglasijo svoje potrebščine najkasneje do 25. avgusta pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22 od 8. do 12. dopoldne. Na poznejše priglasje se ne bo mogoče več ozirati.

— g. Nove železnice v Jugoslaviji. Bivši ruski minister za promet Kriznanovskij je odpotoval v London. Skupina inženirjev ga je pooblastila, da se pogaja z angleškimi in francoskimi kapitalisti glede grajenja novih železnic v Jugoslaviji. Rusko - slovenski banki se je posrečilo, osnovati v Jugoslaviji celo vrsto trgovskih in industrijskih podjetij. Razen tega je ustanovila tovarno za milo in druga za kable. Ustanovitvi pa namerava še Srpski Lloyd za plovbo po Jadranskem morju.

— g. Naš sladkor — slabo gospodarstvo. Ker so domače tovarne za sladkor, ki stoji pod državno upravo, ostale brez denarnih sredstev, da bi si le to nakupile sladkorne pese, je ministrstvo za obnovo zemlje odobrilo iz svojih kreditov ministrstvo za trgovino začasno posojilo v znesku 24 milijonov dinarjev. Ministrstvo za trgovino je stavilo ta denar na razpolago tovarnam, da bi moglo nakupiti od ljudstva sladkorne repe in da bi moglo dati pri delovalcem sladkorne repe predujme, Ldu.

— g. Nemška industrija in mi. »Politika« poroča: Zadnji čas se med nemškimi industrijskimi krogi opaža živahno gibanje, da bi stopili v posebno zvezo z našo državo. Zveza nemških industrijev se je obrnila sedaj na širši

govske zbornice, naj bi se v Berlinu ali kakem drugem nemškem industrijskem središču ustanovilo zastopništvo naše države, po katerem bi mogli stopiti v zvezo z nami ter nam dobavljati potrebne stroje. Zanimivo je pri vsem tem, da obeta zveza nemških industrijcev, da bo izposlovala pri berlinski vladni dobavo svojih proizvodov, ne da bi zahtevala kako kompenzacijo od nas.

— g Gospodarski stiki z Bolgarsko. »Tempo«v dopisnik v Sofiji javlja, da je došla v Sofijo češkoslovaška gospodarska misija, ki bo uredila trgovinske odnose in poštini promet med obema državama ter pripravila vse potrebno za vzpostavitev kolikor mogoče tesnih gospodarskih odnosov med Češkoslovaško in Bolgarsko. Omenjeni dopisnik vidi v tem zopetno oživitvenje slovenske solidarnosti. — LDU.

— g Napeljava elektrike na progi Maribor - Ptuj, Varaždin, Ljutomer - Zg. Radgona, Prekmurje. Ptujsko Polje, Medžimurje, Slov. Gorice do Ljutomera in Zg. Radgone ter Prekmurja naj se zasveti v električni luči, že obstoječa industrijska podjetja in gospodarski obrati naj dobijo električno silo, nova industrija naj se razvije v tem bogatem delu naše države. Obsežna predela v svrhu elektrarne sojivne tehe pokrajini z elektrarno na Fali vodi, kakor znano pripravljali odbor za dobavo elektrike v Ptuj. (Predsednik g. Franjo Čuček, tajnik g. Ivan Fermeve). Ravno te dni prepotoval je ravnatelj elektrarne Fala z inženirji tvrdke Simens - Schuckert - Werke in Električne družbe, poprej Pichler, vse navedene kraje, da se zberejo potrebni podatki za sestavo vseh tozadevnih načrtov. Imenovani tvrdki imate naročilo, da se izdelajo čimprej proračuni za celotno napravo, torej za električno omrežje in transformacijske stacije. Upati je, da bodo v začetku septembra našteli in proračuni že predložili pripravljalnemu odboru v Ptuj. Iz teh proračunov bodo razvidni vsi celotni zgradbeni stroški in se bo dalo preračunati, koliko bi stala vsakega posameznika napeljava elektrike. Na podlagi teh računov se bodo potem odločili, na kakšen način se naj zbere potrebna glavica. Kakor nam za trujejo izvedenec, ne bodo v tem pogledu posebne težave, ker so že doseženi elektrike v vseh navedenih krajih velika in da ni dvomiti na rentabilnosti naprave. Samo rentabilnost v smeri Ljutomer, Radgona in Prekmurja še ni zadostno zagotovljena in bo za te pokrajine vsaj v prvem času treba subvencije, da se tudi teh važnih krajev ne izloči in jim tudi omogoči razvoj industrije. Izvedenci, ki so na povabilo pripravljalega odbora prepotovali celo ozemlje, ki pride v poštev, nam zagotavljajo, da je veliko podjetje v doglednem času izvršljivo. Ako se na podlagi načrtov, ki se bodo izdelali v približno šestih tednih, izvede financiranje brez posebnih zadrtkov, potem se more še pred koncem t. l. pričeti z deli in je upati, da se vsaj glavni vod potem tekoma enega leta zgradi. Zanimanje za podjetje je splošno. Občutimo pač vsi veliko pomanjkanje petroleja, premoga, občutimo neznozne cene teh predmetov. Kdo bi si torej ne želel moderne elektrike razsvetljave in električnega pogona v svojem obratu! Vsa natančnejša pojasnila podaja »Pripravljalni odbor za dobavo elektrike v Ptuj«.

— g Žetev sveta. Presbriro javlja uradno: Ministrstvo za poljedelstvo in vode priobčuje: Poljedelski zavod v Rimu naznanja na podlagi zbranih podatkov, da cenijo severne države žetev pšenice na 220 milijonov tonov, a žetev rži na 221 milijonov tonov. V Kanadi kaže žetev vrlo dobro. Dasi je v gotovih krajih primanjkovalo dežja, cenijo, da bodo našli 82 milijonov tonov pšenice. V Severni Afriki (Algier, Egipt, Maroko, Tunis) bo znašala žetev pšenice 17 milijonov tonov. Za ostale države še ni podatkov. Ve se, da bo žetev pšenice v Nemčiji, Belgiji, Čehoslovaški, Franciji, Luksemburški, Nizozemski, Švedski in Jugoslaviji dobra, a na Angliškem, v Škotski, Finski in Švedski srednja. Dobre žetve rži pričakujejo v Belgiji, Luksemburški, Nizozemski, Švedski in Jugoslaviji, a srednje v Nemčiji, Finski in Čehoslovaški. V žitnem pasu Avstralije je bilo mnogo dežja. V angleški Indiji junjska žetev ni bila povoljna ter je začelno prepovedan izvoz pšenice. Živahen je izvoz iz Argentine.

— g Moka na Čehoslovaškem. Moka in žitni produkti nove žetve bodo dražji kakor so bili doslej. Cene za oddano žito se bodo zvišale. Za zasebno nastavljenice, katerih družine nimajo večjih dohodkov, kakor 20.000 kron, plačajo razliko med dosedanjimi in novimi cenami delodajalci, za državne nastavljenice pa država. Osebe, ki imajo nad 20.000 kron dohodkov, plačajo vso razliko same. Producenti plačajo poseben davek, čigar znesek cenijo nad 200 milijonov.

Najnovejša poročila.

SPORAZUM ZOPET OGROŽEN.

Beograd, 13. avgusta. Sinoči je končno Parlamentarna zajednica, kakor se je zdelo, definitivno akceptirala stališče Demokratske zajednice tako v agrarnem kakor v eksportnem vprašanju. Glede agrarne reforme je dogovorjena formula za vladino deklaracijo v sledečem smislu: ponavlja se slovesna izjava Regenta od 1. decembra 1918. odnosno iz prestolnega govora, ki pravi, da je zemlja božja in kmetova, vsled česar se imajo veleposredstva razdeliti proti pravični odškodnini za lastnike ter se ima odpraviti vsako podansko razmerje, odnosno osvoboditi vse kmete. Izjava se glede tega sklicuje na predhodne odredbe od 25. februarja 1919 ter povdarja, da vprašanje agrarne reforme ni versko nego čisto gospodarsko in socialno. Izjava je pozitivna tudi glede pravic dobrovoljcev do zemlje, ker se je sprejela splošna klavzula, da se bode uvaževalo pravice vseh, ki so interesiirani na izvedbi agrarne reforme. Komite, ki so ga hoteli za cokolj ministra agrarne reforme, je samo posvetovalni organ, v katerem imajo demokratski enako število članov z reakcionarci. Glede eksporta je podrt Središnja Zadruga in monopoljska pozicija Centralne Uprave ter je sprejeto načelo, da se po pokritju domače potrebe, prepušči producentu slobodno razpolaganje z njegovimi pridelki, torej tudi izvoz proti carini in zdravi valuti. Za pšenico je kontingent določen na 15.000 vagonov. Izvoznice nikakršnih ne bo, kar je predpogoj, da se končno energično zatre vsaka možnost izvoznice korupcije, katero bi bila Središnja zadruga, kot trgovsko podjetje Parlamentarne zajednice strahovito povečala. Glede pokrajinskih vlad je sprejeto načelo, da se nobena važnejša odločitev ne sme izvršiti brez pristanka obeh strank. V spornih slučajih odloča centralna vlada. Občinske volitve v Sloveniji se ne smejo razpisati predno se ne izvrši revizija občinskega reda v ministrskem svetu.

KOROŠEC IN DRINKOVIČ RAZBIJATA DOSEŽENI SPORAZUM.

Beograd, 13. avgusta. Ko je bil sporazum v vseh točkah že dosežen, in tozadevni protokol od demokratov in g. Vesniča že odobren, sta Drinković in Korošec naenkrat uročila svoj veto ter izjavila v imenu svojih klubov, da še ne moreta pristati na izvršitev sporazuma. Oba se čutita razžaljena po člankih »Riječi«, ki pod naslovom »Gosenice« razkrinkava njuno delovanje v prometnem in poštmem resortu. Korošec in Drinković zahtevata, da se jima da še pred rešitvijo krize »zadoščanje«. Kdo naj to zadoščanje da, se ne ve. Izgleda, da sta Korošec in Drinković s to frivolno zahtevo v zadnjem hipu hotela podstaviti nogo koncentraciji ter onemogočiti sestavo kabineta. Zverčer se je govorilo po Beogradu, da je vsled njunega nastopa že sklenjeni sporazum razbit in Vesničeva misija ponovno ponesrečena.

KOROŠEC PRI KRAJU.

Beograd, 13. avgusta. Pomočnik ministra saobraćaja Jelić je zapustil svoje mesto ter odpotoval iz Beograda na »bolovanje«. Javna tajnost je, da Jelić ne more več prevzemati odgovornosti za Koroščevo katastrofalno železniško politiko. Z Jelićevim odhodom je ministrstvo ostalo brez vodstva, ker je Korošec popoln lajki, ki v teku svojega ministrovanja vsled preoblegala posla s političnimi intrigami ni imel časa, da se posveti svojemu resortu.

POGOJI SPORAZUMA.

LDU. Beograd, 13. avgusta. Ker se je v načelu doseženi sporazum v vseh vprašanih, je predložil dr. Vesnič zapisnik vseh točk sporazuma. Sporazum ima devet točk: 1. Smatramo, da je glavno delo koncentracijske vlade, da razvije volitve narodnih poslancev in da izdela ustavo. Volitve se morajo izvršiti do konca novembra. Kakor hitro bo vlada sankcionirala volilni zakon, se odredi da za volitve in sesanek skupščine. 2. Izmenjava misli o temeljnih vprašanih glede ustave je dognala, da se mora izdelati en načrt ustave, a da se dopusti paralelna redakcija samo v manj važnih vprašanih. Vsak član vlade je dolžan povedati svoje nazo-

re glede ustave. 3. Pasivno volilno pravico imajo samo ministri in to aktivni ter oni na razpoložnih, ter profesorji na pravnih fakultetah. 4. Vprašanje izvoza je rešeno tako, da se dovoli izvoz vseh predmetov naše produkcije, ki niso izrecno izzeti po odločbi finančnega komiteja. Izvoz pšenice je prost do kontingenta 15.000 žel. voz. Predno se ta kontingent izčrpa, se bo še preračunalo, ali razmere dopuščajo ta izvoz ali ne. O trgovinskih zadevah ter o izvoznem kontingentu ima odločati finančni minister, ki vodi evidenco in nadzoruje izvoz. Zato se ne bodo izdajala posebna dovoljenja za izvoz. 5. Glede agrarne reforme je določeno, da se sestavi začasni agrarni komite, ki ga bodo tvorili ministar za agrarno reformo, minister za poljedelstvo, minister za šume in rude, minister za notranje zadeve, minister za pravosodje ter finančni minister. Prvo ministra za agrarno reformo bo, da bo predložil predlog komiteja glede izločila haka za leto 1918 in odškodnino za leto 1919. Hak se mora izplačati najkasneje do konca decembra t. l. 6. Narodno predstavništvo bo sprejelo volilni zakon, mednarodne pogodbe in proračunske dvanalstine. 7. Volilo se bo predsedništvo narodnega predstavništva. Parlamentarna zajednica dobi predsednika, demokratska zajednica na obo podpredsednika. 8. Rekonstruirale se bodo pokrajinske vlade v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Sofiji. 9. Sestavi se ukazni ministrski komite, ki se bo bavil z namerčaniem, odlašanjem in vnokelevanjem uradnikov, ki imajo več kot 2500 dinarjev plače. Če bi se komite ne strinjal, intervenira ministrski predsednik.

Beograd, 14. avgusta. Narodni klub in Jugoslovski klub zahtevata da se jima predloži že sklenjeni sporazum glede sestave nove vlade v posebno odobrenje. Demokratska zajednica je nato sklenila sporočiti Vesniču, da smatra sporazum za definitiven, da ne pristane na nobeno izpremembo in da odklanja odgovornost za vsako zavlačevanje krize. V Beogradu vlada v političnih krogih prečišne razburjenje in govori se o zaroti Korošca in Drinkovića, ki sta se odločila razbiti koncentracijo.

OBSTRELJEVANJE ODESE?

Dunaj, 13. avgusta. Po poročilih iz Moskve je zagrozil poveljnik francoske črnomoške flotile, da bo dal obstreljevati Odeso, ako Rusi ne vrnejo takoj 28 letal, ki so bila namenjena za armado generala Wrangla in katere so rdeče čete zaplenile. Ruska vlada se obrača na svetovno javnost ter protestira proti grožnji obstreljevanja odprtega mesta, ker to nasprotuje mednarodnemu pravu in bi bilo pri takem obstreljevanju na tisoče mrtvih.

ANGLESKO - FRANCOSKI KONFLIKT.

Ženeva, 13. avgusta. Iz angleških listov se da nedvomno posneti, da je angleška vlada trdno odločena, da se ne da zaplesti v novo vojno. Angleški delavci so sklicali takoj narodno konferenco, na kateri so energično protestirali proti vsakemu poskusu izzvati novo vojno. Naslovili so na Lloyd Georgeja odprto pismo, v katerem ga pozivljajo, da v očigled rusko - poljskim mirovnim pogajanjem stopi Anglija v mirovna pogajanja z Rusijo in da vlada nemudoma objavi angleške mirovne pogoje. V celi javnosti se širi gibanje proti vojni in vlada prepricanje, da bo Lloyd George energično nastopil proti vsem vojnim hujšakem.

London, 13. avgusta. V zadnji seji poslanske zbornice se je v zelo ostrih besedah napadalo Francijo. Neki član liberalne stranke je izjavil, da se mora sedaj odločiti Francija za eno izmed alternativ: ali opusti nemudoma svojo separatistično, mir ovirajočo politiko, ali pa gre od danes naprej svoja pota, na katere ji Anglija ne sme in ne bo sledila.

RUSKO - POLJSKA MIROVNA POGAJANJA.

Moskva, 13. avgusta. Med Varšavo, Moskvo in Minskem se je razvila v zadnjih dnevih živahna brzjavna zveza, iz katere je razvidno, da skušajo Poljaki zavleči pričetek mirovnih pogajanj. Neka brezlična brzjavka poroča, da skušajo Poljaki zavleči pogajanja zato, ker upajo še vedno na izdatno pomoč Francije generalu Wranglu. Če bi pomoč še pravčasno došla, obenem z velikim municijskimi transporti iz Francije, potem bi bilo baže še mogoče, da bi se bežeča poljska armada ustavi-

la in postavila v bran. — Neka brzjavka iz Varšave poroča, da bodo polnomočni poljski mirovni delegati prekorčili v soboto 14. t. m. rusko bojno črto ter se nemudoma podali v Minsk.

ATENTAT NA VENIZELOSA.

Pariz, 13. avgusta. V četrtek je odpotoval grški ministrski predsednik Venizelos iz Pariza v Nizzo, da se od tam pot domovino. Na kolodvoru v Lyonu ga napadla dva moža, ravno v trenu ko je hotel vstopiti v vlak. Eden od napadcev je oddal nanj 3 strele, drugi pa je krogli sta zadeli Venizelosa. Napadalec so prijeli. Od njih je eden 23 letni grški poročnik, ki biva v Parizu drugi pa 25 letni novinar Thoravis, urednik borznega lista v Atenah. Pri zaslišanju sta oba izjavila, da sta izvršila atentat premišljeno, ker smatrala Venizelosa za sovražnika grške narodne stvari. Venizelos je sicer težko ranjen, a niso njegove poškodbe smrtonosnevarne. Ena krogla mu je prodrla skozi lopatico v prsi, druga pa v trebuh. Francoski tisti trde, da je atentat delo klike bivšega kralja Konstantina, ki vidi v Venizelosu edino oviro za povratek ekskrjalja na grški prestol.

BELA KUN V PETROGRADU.

Berlin, 13. avgusta. Iz Petrograda javljajo, da je danes dospel tjakaj bivši madžarski ljudski komisar Bela Kun.

Dr. Vrhunec, Beograd.

Izvozna politika.

Mesec dni se je vodila borba za in proti famozni centrali monopoliziranega izvoza Središnji zadrugi. Vkljub političnemu obiležju, ki ga je zadobilo tudi to, kakor vsako gospodarsko vprašanje, se vendar nismo mogli odločiti za stranko monopoliziranega izvoza, niti za pristase slobodne trgovine. Jedro obeh nasprotnikov so tvorile posamezne interesne grupe finančnih veljakov, ki so skušali preko državne avtoritete uveljaviti svoje koristi, ne meneči se za dejanske ekonomske potrebe zemlje. V državah, kjer vodijo gospodarsko politiko strokovno naobraženi in politično preizkušeni ljudje, se slična vprašanja rešujejo po obstoječih potrebah ekonomskega življenja; naša politična zrelost in gospodarska izsolanost je dosegla šele ono stopnjo, v katerem more biti vsaka rešitev aktuelnih javnih problemov sad polovičarskih kompromisov, pogosto celo interesov, ki varujejo le svoje, a ne obče dobro. Le v pomanjkanju prave politične in gospodarske šole in potrebne nadpartijske objektivnosti leži vzrok, da smo dosežaj med različnimi zakoni in odredbami, posebno onimi gospodarskega značaja, našli na prav malo takih, ki ne bi kazale znakov šolskega početništva in dilantizma. Ena glavnih kondicij konsolidacije naših gospodarskih prilik leži v depolitizaciji in postrokovnenju vseh strogo strokovnih resorjev.

Minister trgovine se je v boju proti njegovi centrali pokazal boljše politika, kakor ekonomja; konečno je odbrl tako pravo, da se je zadruga le prekrstila v stari naziv Centralne Uprave in da ta v prvotni koncepciji z uprav neznamitimi spremembami vendarle obstaja, posluje in deluje in dela za prav masne kupčije. Poleg drugih slabosti ima ta način rešitve izvoznega vprašanja še to, da je le provizorij do bogzna kdaj izvršene končne regulacije, ki jo bo gotovo prehitel že — novi minister. Vled tega si naši privredni krogi še do danes ne morejo izvršiti tržnega in kalkulacijskega načrta za prodajo novih žetvenih pridelkov, ker je vprašanje izvoza nove žetve še ostalo odprto. Po pravici se zato pojavlja strah, da nam utegne tako brezglavo postopanje uničiti vse, kar pričakujemo od blagoslova letošnje žetve, ker nam je onemogočeno pravčasno zasiguranje trga odjemalcev ali vsaj izrabljenje ugodne valutarične konjunktura.

Pogoji, pod katerimi kupuje nova C. U. v poslednjem kontingentu določeno robo stare žetve (4000 vagonov koruze, 1500 vagonov pšenice, 1000 vagonov moke) so prirojeni tako, da omogočajo udeležbo le večjim kapitalistom in spekulantom; novi zavod, ki je bil ustanovljen pod parolo varstva producentov, kupuje le množine od 30 vagonov dalje. Ker združenje posestnikov, ki imajo manjše količine ni vedno mogoče in ni iz stališča trgovske konkurence posebno priporočljivo, se zdi, da je bil način nakupa stare centrale po lastnih komisijonarjih, stoječih neposredno pod kontrolo zavoda samega, veliko prikladnejši in socialno - ekonomično utemeljenjši. Posledica novega nakupa večjih množin je, da židovski spekulanti prekupujejo robo od manjših posestnikov in jo, seveda z mastnim intermedijerskim dobičkom, pod firmo krščanske zveneti inmen prodajajo nekapitalistični novi centrali. Tudi sestava direktorija, podobna strankarskemu razmerju neke gotove politične grupe, nas nikakor ne more zadovoljiti in zopet dokazuje, da se v naši zemlji ne rodi nobena stvar, ki jo niso prej oblekli v partizanske — hlače.

Ureditev naše izvozne trgovine v smislu državno - fiskalnih, valutaričnih, kakor tudi zasebno - gospodarskih koristi, pa tudi v nič manjši meri v smislu potreb pasivnih delov države je brezdvomno eno izmed trenutno najvažnejših, najtežjih, a najnujnejših problemov; ta ureditev se more na strani zadovoljivo in ekonomično sprovesti po zlati srednji poti med načeloma proste trgovine in državno monopoliziranega izvoza. Način, ki bi v okviru kontigentirane množine tud iproducentu samemu omogočal svoboden izvoz, bi utegnil najbolj odgovarjati izrednemu dohodu letošnje žetve in prehranjevalnim potrebam domačega prebivalstva. Ako bi se evidencja še razpoložljivega kontingenta javno vodila in seizdavanje izvoznega dovoljenja vezalo le na generalno predpisane pogoje, bi se mogel odstraniti koruptivni vpliv kontigentiranja, izvoznikarskega sistema, osobito še, ako se vodi natančna kontrola dejanskega izvoza na obmejnih postajah.

Toda najtežje je danes, komu nekaj dopovedati!

Raznoterosti.

* O, ta valuta. »Daily Express« pripoveduje o mladem Amerikancu, ki podedoval 10.000 dolarjev ter odšel s tem denarjem na potovanje. Bil je v Angliji in Franciji, se dobre zabaval ter pustil tam skoraj polovico svojih dolarjev. Februarja 1920 je prišel v Nemčijo, dobil za niti 6000 dolarjev nad 600.000 mark, se nastanil v Berlinu v prvem hotelu, plačal dnevno po 200 mark za stanovanje in dvakrat toliko za hrano ter tako udobno preživel najlepše čase. Ko se je pred mesecem odločil, da se vrne v Ameriko, mu je ostalo še 560.000 mark. Med tem se je dvignila nemška valuta, tako da je za svojo 560.000 mark dobil ravno 10.000 ameriških dolarjev, torej ravno toliko, kolikor je imel s seboj, ko je Ameriko zapustil. Pri tem pa je videl kos sveta, se dobro zabaval in — stalo ga ni niti vinarja.

* Kdaj je ženska najlepša? Mnogi trdijo, da je ženska najlepša med 20—30 leti, drugi zopet med 30—40 leti. Sedaj pa se oglašila v »Daily Telegraph« Angležinja gospodična Barbara Dane, ki trdi, da je ženska najlepša v starosti 35 let. Gospodična Dane s tega nikakor ne zagovarja sebe, ker je stara 24 let. Gospodična pravi: »V londonskem ženskem klubu smo prišle do zaključka, da je ženska s 35 leti v najlepši dobi. Telo in duša sta v tem letu popolnoma razvita. Nikdar prej in ne pozneje ne hrepet ženska tako po življenju in ljubezni. Najbrž slutiti, da začne kmalu pojemati in ta občutek je za njo mero dajen. Naš klub se je o tem posvetoval tudi z zdravniki. Opazovanje v praksi me je potrdilo v tem sklepu. Ženski s 35 leti se ni treba bati konkurence mlajših, ampak naj bo prepričana, da je lepša in popolnejša od 25 let stare ženske«. Pa je res škoda, da traja teh 35 let samo 12 mesecev!

* Zakladi, skriti v pesku. Iz San Francisca v Ameriki je odšla ekspedicija, da izkopije zlati zaklad iz peka na obali v bližini Balboa v centralni Ameriki. Gre za zlato kope, ki predstavljajo vrednost kakih 5 milijonov dolarjev. Angleška ladja City of Dunceven je namreč leta 1878. plula proti Newjorku s tovorom zlata. Začela je goriti, posadka je spravila zlato v čolne in dospela na breg. Indijanci so to čez čas opazili in ubili ind 18oseb15. Preostali so zakopali zlato, s seboj so vzeli le nekaj malega. Samo dva sta se vrnila živa, med njima kapitan Godrich, ki je sedaj zainteresiral nekatera v San Francisca, da so šli iskati zakopano zlato.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda Darila.

Upravi našega lista so poslali: za pesnika Stritarja v Aspagu: g. Frank Hudovernik iz Clevelanda D. 32.75 — K 2292.50, nabrala z g. Valentin Severjem med dobrotnimi rojaki in rojakinjami v tamkajšnji naselbini. (Imen darovalcem ne moremo pridobiti vled pomanjkanja prostora, pač pa jih vpošljemo na pristojno mesto). Za »Jugoslovensko Matice«: gđ. Angela Strekelj iz Skočjana pri Divači darovala K 20 mesto povračila g. N. N. za plačani vozni listek Logatec - Ljubljana. Za oslepele slovenske vojake, rodbina Setina, tu K 80 mesto cvetja na grob pokojne gospe Karle Tschurn. Za Koroško, g. major - Intendant Viktor Krištan iz Wien XVIII. K 100 in za pogorelece v Grabstaju: Stalni gostje gostine F. Kavčič na Privozu nabrali znesek K 1420. Srčna hvala!

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Prada se pisalni stroj »Ideal« Po-izve pri hišniku Gradšče 4. 5955

Učec se stanovanje s hrano za vsakega srednošolca v boljši rodbini. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 6082

Peči, krušnice in sobne pečnice (kah-lice), hlice za štedilnike ima v zalogi vedno J. Gregorec, Mengeš 25. 5497

Enodstropna hiša z večjim vrtom se prodaja. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 5956

Zajeti hlev je naorodaj. Polizve se Krakovski nasip 10, pritličje. 6129

Gospodična, ki je že delovala, želi družabnice h kavi stari bolehnici dami. Ponudbe na upr. Sl. N. pod Ljubljana 6127.

Prada se žimnat modroc. in ročni kovčec sprejme učenka za živilo. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 6144

Čisto svinjsko mast, doma topljeno, razpošila in sprejema ponudbe od 50 kg naprej po nanižji dnevi ceni trdika Janke Pregarč, Ljubljana. 5931

Kompletna oprava za špecerjsko trgovino v popolno stanju se prodaja za 4000 K Polizve se na Ahaceljevi c. 10. 6136

Fiat tovorni avto 1 1/2 tonski ugodno naprodaj. Garaža Gorec, Vogova ul. 3. 6133

Čisto svinjsko mast, doma topljeno, razpošila in sprejema ponudbe od 50 kg naprej po nanižji dnevi ceni trdika Janke Pregarč, Ljubljana. 5931

Slive (češplje) v dobrem stanju odda takoj trdika THE REX CO., Gradšče 10. 6074

Kočila, napoli krita se prodaja po nizki ceni. Vrhajka št. 178. 6073

Učenec ali nčenka se takoj sprejme pri Fotogr. unet. zavodu Franjo Grabietz, Ljubljana. 6149

Slive (češplje) za kuhanje žganja pošila na vagonc Franjo Pargy, Igrovec, Dobova. 9116

Proda se nova Browning-pistoča s taškom in patronami za K 1000 Vpraša se Stari trg 2, III, levo, od 11.—15. ure. 6125

Proda se 10—15 vag. popolnoma suhih prva bukovih drv franko vagn po 35 vin. kg. Ponudbe na poštini predal 103. 6135

Pekarna v prometnem kraju ob Železnici zniči se da v našem ali prodajo se tudi dvokirna železna vrata. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 5967

Otroški vozček se v prav dobro stanju, pojavljen z spati in sedeti, se kupi. Ponudbe pod »Elegantni vozček 6151« na upr. Sl. N. 6125

Vinski sodi 56 l npravljen po zm. ceni se dobijo pri I. Radanoviču št. 51.

Otroški v. z. ek se prodaja. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 6147

Brak, dobro ohranjen, se prodaja na Vodovodni cesti 28. 6149

Dvokolesa nova, kompl., z dobro pnevmatiko od K 2.200.—. Pnevmatika po nižji ceni. F. Batelj, Ljubljana. Stari trg št. 28.

Učence za manufakturno trgovino išče takoj prostora. Obiskoval je tretjo gimnazijo in je drugače močan in čvrst. Nadaljna pojasnila, L. Rebolj v Kranju.

Na stanovanje in brano, k boljši rodinji se sprejmejo 2-3 dijaki nižje srednje šole. Klavir na razpolago. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6139

Učiteljica išče stanovanje pri kakšni rodinji za mesec september, najraje na Gosposvetski cesti. Naslov pove uprava Slov. Nar. 6124

Kompletan ročni stroj za izdelovanje cementne strešne opeke z lesenimi ploščami se prodaja. P. Banda in drug, Ljubljana, Karlovska cesta 8. 6123

Kupim lepega do leta starega psa čiste pasme (špic, foxterrier ali podganar). Ponudbe pod „Lep pes 6108“ na upravo Slov. Naroda. 6108

Proda se stara skrinja, igralna ura, polna spalna soba za eno osebo, miza, 4 stoli in stojalo za knjige. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 5841

Po najvišji ceni kupim stare kovine kakor: baker, aluminij, cin in nikel. Ponudbe z navedbo množine in cene na „Cinai“ tovarna kovinskih predmetov, Celje. 5726

Jedilna soba, težka, zelo solidna, predvojno blago, iz trdega lesa, se radi preseljuje za 35.000 K proda. Pojasnila daje: tovarna „Stara“, St. Vid pri Ljubljani. 6128

Sprejme se boljša služkinja k otrokom in dve za različna dela v kuhinjo za večjo restavracijo. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 6130

Elegantna kredenca iz orehovega lesa marmorno ploščo v staronem slogu je naprodaj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6131

Gospodinja iz boljših rodbine išče v boljši hiši sobo z vsjo oskrbo za 1. september. Ponudbe z navedbo pogojev pod „Vsa oskrba 6132“ na upravo Slov. Naroda. 6132

Zamenja se stanovanje s 3 sobami, kuhinjo, predsobo v sredini mesta s stanovanjem 4 do 5 sob. Ponudbe na upravo Sl. N. pod „Sredina 6107“.

Naprodaj je kompletan kinoaparati (sistem Pathé). Natančneje se poizve pri J. Semerji, Spodnja Hajdina 67, pošta Ptuj. 6038

Trakovi v vseh barvah, senčniki (Schild) za čepice, potnice (Schweissleder) za klobuke na drobno in debelo, priporoča tiskar J. Wanek, Sv. Petra cesta 19. 6049

Tisje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno po K 4.80 pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Lesenec iz medij, pozlačen, za petropolnoma nov, dalje kapalna banja iz pločevine, švedska železna peč (Patent Musgraves) in kuhinjska etažerica s posodami se radi preseljuje proda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6147

Skladiščnik z dobrimi spričevali, star 28 let, vreden precej tudi v trgovini mehanike blaga in železine, želi primerne in stalne službe pri kakem večjem trgovcu, bodisi v mestu ali na deželi. Ponudbe pod „Prilast 6150“ na upravo Slovenskega Naroda.

Vzgojiteljica, nemškega in evensualno franc. jezika z znanjem klavirja se išče. Ponudbe z izpričevali se pošljijo pod „Debroščina 6097“ na upravnistvo Slov. Naroda. 6097

Oblike, čevlji za moške in ženske, ribala, perilo, nov smoking, znanstvene knjige itd. se ceno prodaja. Pojasnila daje Rozi Hribar, Ljubljana, Rimska c. 6. 6088

Boljša rodbina išče stanovanje s hrano za trgovskega učenca v boljši rodbini od 20 avgusta naprej. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6109

Jedno veliko industrijsko predvzede u Bosni trazi za odmah jednog sposobnog električara i jednog tokara za željezo (Eisenreher & Metallreher) s podoljnim praksom. Ponude s naznakom plače pod „Elektrikar 6111“ na upravo Slov. Naroda. 6111

Jugoslovanske znamke po K 15 in K 20 kupim v vsaki množini od 10-12 dop. in od 3-5 pop. v hotelu pri Maliču (nasproti pošte) I. nadstr. soba 19. 6137

Tovarna čista, dobro vpeljena, se da jem z vsemi potrebnimi surovinami in z vsjo vodno močjo. Ponudbe pod „Tovarna 6105“ na upr. Slov. Nar.

Kupim majhno ali srednjo hišo z vrtom v ljubljanskem predmestju. Ponudbe pod „Telefon 326/6094“ na upravo Slov. Naroda.

Proda se večjo posetstvo, obstoječe, iz hišnega in gospodarskega poslojja, travnikov, njiv, gozdov in vinograde. Pojasnila daje notarska pisarna v Slov. Bistrici. 6156

Dobro kado gostilno prevzame v najem z inventarjem vred na deželi. Ponudbe pod dobra gostilna 1920 6154 na upr. Slov. Naroda. 6154

Velika enonadstropna hiša z obsežnim vrtom v Ljubljani se ugodno prodaja. Pojasnila: Beethovnova ul. 15, desni vhod, IV. nadstr. 6155

Sprejme se učenka poštenih staršev v mešanem blagom z popolno oskrbo. Ponudbe pod: „Učenka/6075“ na upravnistvo Slov. Naroda. 6075

Samostojna korespondentinja veča pisarja, slovenske in nemške stenografije sprejme takoj pri trdnji Gregor & Vertič, Cesta na Gorenjsko železnico 7. 6095

Deček poštenih staršev išče mesta učenca v trgovini. Sposoben slovenščine in nemščine obiskoval je ljudsko in meščansko šolo. Vprašanja na Karl Potocnik, strojevoja v premogokopu, Velenje. 5994

Na veleposetstvu v Sloveniji iščem za kado mesto praktikantke, kjer bi bila dana možnost, uvesti se in sodelovati pri vseh gospodinskih in gospodarskih delih. Cenj. ponudbe prosi Fran Mrkva Guštanj, Koroško. 5935

2000 K nagrade dobi, kdor mi preskribo stanovanje, vsaj iz ene sobe in kuhinje takoj ali s 1. septembrom. Cenjene ponudbe pod „Snažnost 6076“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 6076

Knjigovodja ali knjigovodkinja z večletno prakso za stalno službo išče začetno podjetje. Prednost imajo, kateri znajo stenografijo in strojepis. Plača po dogovoru. Ponudbe pod „MB 6077“ na upravnistvo Slov. Naroda. 6077

Pozor! Prodajam 200 300 hl dobrih transportnih vinskih sodov. Rotar, Litija. 6106

Svarilo! Naznanjam sl. občinstvu in strankam, da ako bi kdo kaj dal moji ženi brez denarja ali jej posodil, nisem jaz plačnik zanj. Josip Mahkovec. 6113

Naznanilo! Slav, občinstvu naznanjam, da sem se preselil na Glavni trg št. 117 (nasproti trgovine g. Savnika), priporočam se za nadaljni obisk in nadaljno nakupnjenost. Mednarodna drogerija B. Sinkovec, Kranj. 6126

Hrvatski Drvotržac : jedini strojni list u državi SHS. Soraduju naši prvi stručnjaci u industriji, produkciji drva kao i šumarstvu. Predplata godišnje K 60.—. Adresar industrije drva. Ciljena poštom K 14.—. 6021

Katera deblaka ali vдова z nekaj prebi poročila 37 letnega podjetnega knjigoveza, prijetne zunanosti, ki mu valed dolgoletnega bivanja v tujini ni bilo mogoče seznaniti se z rojakinjo? Prižen se tudi v kako knjigovoznico ali kako drugo trgovino ali gostilno tudi izven Slovenije. Ponudbe s sliko, ki se vrne pod „Zopet v domovini 15000“ poštno ležeče Ljubljana. Stroga tajnost zadržana. 5998

Za večjo notarsko pisarno na deželi se išče izvrstna strojepisarica, pred vsem notarsko prakso temeljitem poznanjem zemljske knjige, lično pisavo in dobrih referencami pod ugodnimi pogoji. Prošnje s šolskim izpričevali o praksi na naslov, ki ga pove upr. Slov. Naroda. 6153

Vino na prodaj. Nad 100 hl bizelskega belega prav dobrega vina po 12 kron liter tudi v manjših partijah se odda takoj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6110

Modistka, ki je že delo salonu kot prva moč, se takoj sprejme. Služba stalna, plača 1200 K mesečno. Ponudbe s spričevali pod „Modni salon v Ljubljani 6089“ na upravnistvo Slov. Naroda. Reflektira se le na pridno in dobro moč. 6089

Brusnice (Preisbeeren) razpošiljam po pošti v vsaki množini dokler se dobi po K 8.— brezobvezno, poština in zavojnina se računa posebej. Karl Loibner, Celje. 6041

Sprejme se v manufakturni in špecijalnijski stroki dobro izurjena, prodajalka, ne pod 22 let stara, zmorna slovenskega in nemškega jezika. Hrana in stanovanje prosto. Ponudbe z zahtevno plačo pod „Pridna prodajalka 6012“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 6012

Kateri pobitke koncem avgusta v Maribor k sokolaki slavnosti, toplo priporočamo brošuri: Maribor in okolica, zgodovinski spis. Cena 5 K. — Vodnik po Mariboru. Cena 3 K. Po pošti 60 vin. več. Naročila sprejema: Zastopstvo jugoslov. novin, Maribor, Slovenska ulica 15. Na naročila brez denarja se ne ozira. 6007

Grajski oskrbnik, absolvent višje gozdarske šole Bruck a. M. s 17 letno izvrstno prakso in prvostalni spričevali, jugoslovanski državljan, zmoten slovenske in nemščine, neodpovedano uslužben, 36 let star, oženjen (1 otrok) išče drugo primerno samostojno službo. Ponudbe pod „Grajski oskrbnik 6117“ na upravnistvo Slov. Naroda. 6117

Kontoristinja s pisarniško prakso, perfektna tipistka in slovenska stenografinja se sprejme takoj v tovarno v Mariboru. — Dobra plača po zmoglosti in dogovoru. Ponudbe s spričevali pod „Tovarna Maribor 6065“ na upravnistvo. 6065

Prodaja lesa. Iz gozdov graščine kneza Alfreda Windisch-Graetz v Rogatcu na Sp. Stajerskem se odda po od oblasti potrjenem sečnem načrtu za leto 1920 še sledeče na panju: Iz okolice Zetale in Boč okrog 200 polnih metrov je lovne in iz okolice Log okrog 1000 polnih metrov bukovega lesa in drv. 6122

Imate v smeteh, namreč v starih cunjah, ki ležijo pod streho in drugod, kje plačam po najvišji dnevni ceni. Kakšne so dobro, in pogoje ter ceno sporočim na zahtevo. Prodajam tudi 3 starinske velike lustre z mehanimi svetilkami, okroglo gorečo za petroleje pripravne za družbene dvorane, ali kak hotel. Več srebrnine, krožnikov, tas za hotele imam tudi naprodaj. Lovro Rebolj, trgovec v Kranju. 5941

Iv. Jax in sin Dunajska c. 15., Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vzemite poučaje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“ Ceniki zastoj in franko. **Rolexa iz prvih tovarn:** Dürkopp, Styria, Wafferaad. Začasno znižane cene.

Kupim ali vzamem v najem takoj prazno tovarniško poslopje s prostornino 1000 m². Ponudbe na Antje Pradel, Ljubljana, Rimska c. 18. 6119

Brata Makovec Gradbena št. 7, potrebuje takoj 2 pleskarja in sočnega stiharja za trajno delo. 6093

Fotografi, pozor! Kdor hoče svojo obrt povečati ali pa oddati v najem, naj da svoj naslov na upravnistvo Slov. Naroda. 6098

: CEMENT : dobavlja „AVA“ Laško. Roman Simkat Portland

Dr. Jernej Demšar ne ordinira do 15. septembra. 6148

Dr. Šlechta Ljubljana, Dvoraki trg 1. ne ordinira do 4. septembra. 6115

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in boljših služb

G. Flux Gospodinja ulica 4, I. nadstropje levo. namešča službe iščeče boljše vrste. Pri zunanjih naročilih znanaka za odgovor.

Prva slovenska in domača tiskar **St. Ponikvar** in drug Sv. Petra cesta 33.

za izdelovanje kirurških instrumentov ortopedičnih aparatov in bandaž, brušenja vseh ostrin in zavod za ponikanje se priporoča in jamči za vsa ta izvršena dela. 6141

Služba. Uradnik železninske stroke, dobro kvalificirana, zanesljiva starejša moč, slovensko nemški dopisovalec, skladiščar in komisijonar, vešč dobro hrvatskega in italijanskega jezika išče primerne službe bodisi v mestu ali pri kakšnem podjetju na deželi, če mogoče z vsjo oskrbo v hiši. Služboval je 17 let v svetovni hiši in bi se preselil zaradi političnih razmer. Cenjene ponudbe z navedbo plače naj se naslovijo na „Notranjost 793“ poštno ležeče Ljubljana. 6100

Klobuke valurje in iz klobučevine prebarva takoj v vseh modernih niansah ravnotako vse druge predmete. 6086

Tovarna Jos. Reich, Ljubljana.

Pločevinaste urče in zaboje od ameriškega petroleja, nadalje železne sode kupujemo po najvišjih cenah. Hrovat & Komp. Ljubljana, Vegova ul. 6/I.

Jabolka v vsaki množini, dokler traja zaloga, prodaja srednje vrste po 1 K, boljše vrste po 2 K za kg. Koroška gospodarska družba v skladišču „Belkan“ in sicer dopoldne od 8-12, popoldne od 2-5. 6143

Kranjska industrijska družba na Jesenicah kupi enega ali dva dobra psa čuvaja,

ki bi bila porabna kot spremljevalca za nočnega čuvaja in že na moža dresirana. Najraje bi kupili pse volčje ali doberman-ske pasme. Popis in cena naj se naznani imenovani družbi na Jesenicah. 5939

Jednoč rabljene cijeje vreče iz jute u veličinami 58/100, 58/126 i 58/144 za brašno, žito, sljive i ne svrhe ima na prodaju „Vestra“ trgovinsko di-ničarsko društvo, Zagreb, Illica 21.

STAMPILJE iz kavčuka **Ciril Sitar** LJUBLJANA Sv. Petra cesta 15.

Stenice in njihova zalega poginejo, ako upotrebuje **MORTIN**

steklenica K 12.— pri zavodu M. Janker, Zagreb, Petrinjska ulica 3. III.

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotehnični materijal, betonsko železo, različen železni materijal in motorje. Zahtevajte ponudbe **Gjorgije Grujić** Beograd, Miletića ul. 15.

Čevlji (cipele) na debelo in na drobno po najnižji dnevni ceni se dobe pri znani trdnji Aleksander Oblat, Sv. Petra c. 28. ter se pošiljajo po povzetju po celi državi SHS. 5944

I^a apno v kosih in drobno dobavlja na vagone **Ava, tovar. Laško.**

: Kuč : zdravniško priporočeno vino v steklenicah se zopet dobiva „pri Dalmatincu“ v Sodni ulici št. 4. 4743

Klavirje planine in harmonije, prodaja in izposoja Alfonz Breznik, največja zaloga vseh glasbil, muzikalij in strun, Ljubljana, Kongresni trg 15. 2587

„Drago Beseljak“ Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne

Otroške vozičke vseli izvedb s ponikljanim stalom **otroške posteljice** železne in od medi, perlice, odeje tudi prešite priporoča special. trgovina

E. PORGES, WIEN IX., Lichtensteinstrasse 23.

Erjavec & Turk trgovina z železnino pri „Zlati lopati“ preje Hammerschmidt, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7. nasproti Križanske cerkve. 4049

Pozor! Solske potrebščine, pisarniške potrebščine, vse vrste papirja ter cigaretni pap. in stročnice vseh vrst na debelo in drobno. J. Omersa, Ljubljana, Dunajska c. 6/I.

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

F. K. I. O. Z.

preje

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19. Pošt. ček. ur. št. 11.165. Telefon št. 407.

daje:

posojila na osebni kredit (menice, zadolžnice, ter proti zastavi vrednotnic) po 6%; proti vključbi na posvetstva po 5 1/2%; ranžijska posojila javnim nameščencem proti zasnambi na prejemcem in policu za življenjsko zavarovanje po 6%.

izvaja:

transakcije posojil, ki jih imajo javni nameščenci pri denarnih zavodih v Avstriji;

obrestuje:

hranilne vloge po 4%; vloge v tekočem računu po 3 1/2%. Rezervni zakladni koncem leta 1920. K 600.000.—. Jamstvena glavnica na deležih konc. l. 1919 K 2.000.000.—.

Pojasnila in prospekti brezplačno!

Christoph & Unmack d. d. glavno obratovališče Niesky, Oberlausitz (Gornja Lužica).

Postranska obratovališča: Černhausen na Čehoslovaškem in Kopenhagen (Kodani)

se priporoča za kratkodobno izdelavo enodružinskih, dvodružinskih in večdružinskih hiš po Döckerjevem sistemu. — Vile in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavniške lope, prekrivja za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerhvene strehe, vodne naprave, b. paviljonomskem sistemu itd. Strešni stoli brez motočih opor. — Cenj. vprašanja na upr. Slov. Naroda pod Christoph & Unmack, A. G. — Več v besedilu lista.

Brzjavni: Eskomptna.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Int. telefon 461.

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Grafitni granati (Ofensilper), črna za peči, grafit tablete. Samoprodaja glasovnih čeških proizvodov za leto 1921 priobavlja **Rohmate-rialfen-Handels-Gesellschaft m. b. H., Wien 1., Wipplingerstrasse 24.25.** Brzjavni naslov: „Rohmat“. Stalno bogato skladišče prstenih barv, kemikalij, drog, kemijsko-tehniških proizvodov. 6096

Šivalne stroje vseh sistemov, za čevljarje, za krojače in za sedlarje, daje za ažurna, robila dela in tamburiranje ter gumbnice. **Nähmaschinen Versandhaus Pick, Wien, IX., Lichtensteinstrasse Nr. 25.** 5745

Strešne lepenke

velike količine, izvrstno opremljene. **Teerprodukten u. Dachpappenfabriken, Weber - Faickenberg, Achen bei Wien u. Berlin** z velikimi destilacijami. 609

URADNIK

s trgovsko naobrazbo, več slovenščine in nemščine se sprejme takoj. Ponudbe pod „Trgovsko“ na uprav. Slovenskega Naroda.

Jadranska montanska družba d. z o. z.

LJUBLJANA, Zvonarska ulica 5. (N) Telefon št. 9. Brzjavni: „Montana“. Prodaja in kupuje na debelo vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko. **Import. Eksport.**

POZOR! K. Worsche, Maribor Gospodarska ulica št. 10, **POZOR!** veletrgovina z manufakturnim blagom priložna svojo bogato zalogo po jako znižanih cenah.

Anton Kovačič

tovarna peči in štedilnikov **Vič št. 14** Gosposvetska cesta št. 6. Popravila se izvršujejo solidno in po primerni ceni. 6104

G. F. Jurásek uglaševalec glasovirjev in trgovec z glasbili **Ljubljana, Wolfova ul. 12**

Zidno opeko zarezno (utorno) navadno **strešno opeko** dobavlja „A V A“ **Lubečno.**

Slovenem ki potujejo v Zagreb, se priporoča gostilna „Slovenski dom“

Pod zidom za Jelačičevim trgov. Ima sobe za tuje, toči prvovrstna ljutomerska vina, ima dobro kuhinjo po zmernih cenah ter prosi za prijazen obisk. 5836

Zidno dok zaloha traja! Vinogradari, poljedelci, trgovci. **ZURNI!** Preše za grozdje. Gnječila za grozdje. Sječkare. Repare. Runjače za kukuruza. Vjetrenjače. Vršalice. Vitke za dvoprag i. t. d. prodaje na veliko i na malo, vazda **uz najnižje cene:** **„SMEV“** tvornica strojeva u Bjelovaru. **Tražite cjenike! Tražite ponude!**

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„KARIBIDNI BOBNI“ sodi in škatlje, železne barigle in drugo pločevinasto embalažo dobavlja v velikih partijah z izvoznico izredno ceno **Ad. Löw & Sohn, Eisenwerk, Zentrale Wien X., Absberggasse 17.** Telegramm adr.: Adlowsohn, Wien 75. 6118

„FRUCTUS“ d. d. za promet zemeljskih proizvodov, kolonijalnega in drugega blaga, prije 616 **IZBOR SCHOELLERER sin, ZAGREB,** Vinska ulica 21. **TELEFON: USTANOVILI: BRZJAVI: 106. 1883. „FRUCTUS“ ZARTEVAJTE CENIK!**

„Raznašalke“ „Slovenskega Naroda“ se sprejmejo takoj. Oglasiti se je v **Narodni tiskarni.**

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„BALKAN“ Trgovska špedicijska in komisijska delniška družba. — Brzjavni naslov: „Balkansped“ — **LJUBLJANA, MARIBOR, TRST, WIEN.** Špedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. Skladišče spojeno s tirom južne železnice. — Ljubljansko javno skladišče. **Največje domače špedicijsko podjetje.**

Domača tvrdka. Solidne cene. **Gričar & Mejač** Ljubljana, Prešernova ulica 9. Velika izbira storjene **obleke** vseh vrst za gospode, dame in otroke. — Zaloge vsakovrstnega **blaga** za moške obleke, **povrtnike** in **suknje**, dalje **bača** za krojače v kosih in na metre. **Najnovejši kroji. Točna postrežba.**

Bratři Utitzove, Praha največja tovarna usnja v Čehoslov. republici, specialitete: ševro, ševret, box, usnje za mobilije, antik, itd. **Generalni reprezentant za SRS kraljevino** 6062 **H. SELJAK, Ljubljana.** **Došlo** **angleško sukno** za moške obleke, elegantni vzorci po solidnih cenah. — Prva Kranjska razpošiljalnica 6146 **Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg 3.**

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

Vino dalmatinsko, banatsko, srijemsko bijelo i crno **SLJIVOVICE** prodaje samo na veliko **TOMASOVIČ I VIS-KOVIČ**, Zagreb, Palmotičeva ul. 22. Telefon 13-58. Brzjavni: Tomavis — Zagreb. 5454 **Iščemo** **kontoristinjo** z večletno prakso, zmožno slovenskega in nemškega dopisovanja, strojepisja in po možnosti tesnospisja. Z znanjem hrvaščine imajo prednost. Ponudbe s plačilnim zahtevkom pod „Stalno“ na Anončno ekspedicijo, **AL. MATELIČ, LJUBLJANA.** 6030

F. Rossi-Rijeka veletrgovina zemeljskim proizvodima i brašnom **Telef. interurb. br. 21. podružnica, -RUMA.** Brzj. Rossi - Ruma. **Prodaje:** kukuruz, pšenico, zob, raž, ječam, napolicu i brašno, u najmanjim količinama od 5000 kg. franko magacin ili kodvor Ruma.

Tovarna Barva vsakovrstno - - blago. **Jos. Reich** Kemično čisti obleke. Ljubljana, Poljanski nasip 4. **Svetlolika** ovratnike, zapestnice in srajce. Podružnica: Selenburgova ul. 3 **Podružnice** **Maribor Novomesto Kočevje** Gosposka ul. 38. Glavni trg št. 38.

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Ustanovljena leta 1884. Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11. Zavaruje: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premoženje proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in vlomski tatvini kakor tudi proti telesnim nezgodam pod najugodnejšimi pogoji. **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodni za celo življensko dobo!** Ceniki in pojasnila brezplačno! Dobri posredovalci se vedno sprejemajo!